

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT

*Second day of the Fourth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Saturday, the 27th June 1964.

The House met at half past eight of the Clock.

(*Mr. Speaker in the Chair*)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

Secretariat Buildings at Begumpet

1—

* 603 (4337) Q.—*Sri P. Rajagopal Naidu:—(Tavanampalle)* Will the Hon. Chief Minister be pleased to state:

(a) whether the construction of permanent Secretariat buildings at Begumpet is given up; and

(b) if so, the reasons therefor?

The Chief Minister (Sri K. Brahmananda Reddy):—

(a) Postponed sine die.

(b) Consequent on the declaration of the state of emergency in the country.

శ్రీ పి. రాజగోపాల నాయుడు :— Postpone శివమంగళం కోట పరిశోధన.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు (నరసన్న పేట) :— కొత్తగా ఏర్పాటు చేయబోతున్న పెట్రోలియం బిల్డింగుకు ఎంత ఖర్చు పెట్టబోతున్నారు ?

Sri K. Brahmananda Reddy :— About Rs. 1.5 crores

శ్రీ యన్. వెంకటస్వామి (పరుచూరు) :— ఇప్పటికి ఎంత ఖర్చు పెట్టారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :— బిల్డింగుకు ఖర్చు పెట్టలేదు. అక్కడ ground level చేయడానికి, సికిందరాబాదు నుంచి tank ప్రక్కనుంచి వేసిన approach road కు బహుశా ఘనము 20 లక్షలు ఖర్చు అయినదనుకుంటాను.

శ్రీ పి. గున్నయ్య (కొత్తూరు) :— అది ఏకారణం చేత నిలిపివేశారో పెల విస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :— మనం పెక్రేరియట్ కొత్తగా కట్టుకొనుట అవసరమనేదానిలో ఏమాత్రం అనుమానం లేదు. ఇదివరకు ఒక కమిటీ వేయడం, ఆలోచన చేయడం జరిగింది. చాల అఫీసులకు గాని, స్కూలు బిల్డింగుకు గానీ వేరే ప్రైవేటు ఓనర్సుకు ఇచ్చే అద్దెల దృష్ట్యా చూస్తే స్వంత బిల్డింగు అవసరం. కాని అప్పుడు ఎమర్జెన్సీ డిక్లేర్ చేయడంవల్ల expenditure, cutshort చేయాలనే ఉద్దేశంతో అది postpone చేయుటజరిగింది. బహుశ వచ్చే సంవత్సరం కొంత మొత్తం allot చేసుకొని నాల్గవ ప్రణాళిక మొదటి రెండు మూడు సంవత్సరములలో complete చేసుకోవాలని broad గా ఆలోచన ఉన్నది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (నల్లెనపల్లి) :— కమిటీని వేశామన్నారు. వారు ఏమి అభిప్రాయం ఇచ్చారు ? సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఏమైనాడబ్బు ఇస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :— సెంట్రల్ గవర్నమెంటు డబ్బు ఏమిలేదు. ఆ కమిటీ యొక్క ఉద్దేశం బిల్డింగ్స్ కట్టుకోవాలనే.

శ్రీ కె. లక్ష్మీనరసింహారెడ్డి (వరదన్నపేట) :— 20 లక్షలుపెట్టి రోడ్డు వేసి దానికి ఇరుప్రక్కల కట్టిన రివెల్వేమెంట్ సంవత్సరం కాక ముందే కూలిపోతోంది. దానికి కారణం ఏమిటి ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :— కూలిపోలేదు; అక్కడ కల్వర్టు కట్టాలి, కట్టుకున్నాము, కట్టిన తరువాత బ్లాక్ టాప్ చేసి కట్టుదిట్టాలు చేస్తారు.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ (పెనుగొండ) :— అది నాల్గవ ప్రణాళికలో take up చేస్తామన్నారు. ఇంత వరకు 20 లక్షలు ఖర్చు పెట్టామన్నారు. ఇప్పుడు initial గా కొంత ఖర్చు పెట్టుట జరిగింది. కాబట్టి అది ఖాయంగా నాల్గవ ప్రణాళికలో చేపట్టబడుతుందని నిర్ధారించుకుంటున్నామని తీసుకొనుటకు ప్రభుత్వానికి అవకాశం ఉన్నదా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :— అభ్యంతరం లేదు ; అవసరం కూడ ఉన్నది. ఈ మూడవ ప్రణాళిక అఖరి సంవత్సరంలో ప్రారంభించి నాల్గవ ప్రణాళిక మొదటి రెండు సంవత్సరాలలో పూర్తి చేసుకోవాలని ఉన్నది.

Stainless Steel Quota

2—

*753 (2459)Q.— *Sri T. Narasimha Reddy (Jammalamadugu) :—* Will the Hon. Minister for Finance be pleased to state :

(a) what is the stainless steel quota for Andhra Pradesh for 1963-64;

(b) how many permit holders are there in the State and in particular Cuddapah District, how much is allotted to each permit holder; and

(c) what is the basis of allotment?

The Minister for Finance (Dr. M. Chenna Reddy) :—

(a) There is no allotment exclusively for stainless steel sheets. But the Government of India have allotted foreign exchange to the value of Rs. 18,10,003/- for the first half year period April-September, 1963, out of which an amount of Rs. 6,15,950 has been utilised for stainless steel sheets. Out of foreign exchange allotment of 16 lakhs for the second half year (Oct. 1963 to March 1964) an amount of Rs. 6,05,000/- has been utilised for stainless steel.

(b) There are 103 small scale Industrial units in the State, out of which two are in Cuddapah District. Import licenses are issued to each unit based on the Foreign Exchange allotted to the State and the previous allocations made to the units. A list of these units is placed on the Table of the House.

(c) Allotments are based on the previous allocations made for the two licensing periods i.e. April-September 1962 and October 1962 to March 1963 and other relevant

factors such as the cost of machinery installed, their productive capacity, etc., and weightage is being given to old established units.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

*Statement showing the particulars of the SSI units to whom
Stainless Steel Sheets has been allotted.*

Sl. No.	Name of the Unit	Qty. allotted during the last 2 periods in Tonnes.	
		April '63 Sept. '63	October '63 March, '64
(1)	(2)	(3)	(4)
1.	M/s. Kumar Iron Works, 8551, M. G., Road, Secunderabad.	1.00	1.00
2.	„ Ramson Pen Co., Bade Chowdi, Sultan Bazar, Hyderabad,	0.50	0.50
3.	„ Metalika Industries, Indl. Estate Sanath- nagar, Hyderabad-18.	2.50	2.50
4.	„ Deccan Metal Works, Indl. Estate, Sanath- nagar, Hyderabad-18.	3.50	3.50
5.	„ Utility Metal Works, Indl. Estate, Sanath- nagar, Hyderabad-18.	2.25	2.50
6.	„ Jyoti Industries, Indl. Estate, Sanathnagar, Hyderabad.	1.25	1.25

(1)	(2)	(3)	(4)
7.	M/s Jubilee Industries, Corpn. Indl. Estate, Sanathnagar, Hyd-18	3.25	3.25
8.	„ Andhra Metal Industries, Indl. Estate, Sanathnagar, Hyd-18	1.50	1.50
9.	„ Supreme Electricals, Indl. Estate, Chandulal Baradari, Hyd. (formerly at Indl. Estate Warangal)	0.50	0.75
10.	„ Bharat Steel Sheet Metal Works, Indl. Estate, Chandulal Baradari, Hyd. (formerly outside unit at Shamsurgunj. Hyd.)	0.70	0.50
11.	„ Narendra Industries, Indl. Estate, Chandulal Baradari, Hyd. (formerly at Kasarhatta, Hyd.)	0.75	1.00
12.	„ Usha & Co., 5-9-223, Chirag Ali Lane, Hyd.	1.50	1.50
13.	„ Pentagon Steel Inds., 108. Walker Town, Secunderabad.	2.00	—
14.	„ Anil Weld Mesh Fabric Steel & Wire	0.50	0.50

(1)	(2)	(3)	(4)
	Products, Sanath- nagar, Hyd.		
15. M/s	Secunderabad Tin Industries, Hyd.	1.75	1.75
16. „	Andhra Engineering Works, 773, Karwan Sahu, Hyd.	0.25	0.25
17. „	Ashoka Engineering Works, 2-3-465, Ram- gopalpet Sec.'bad.	0.25	0.50
18. „	Dundoo Metal Inds. Rashtrapathi Road, Secunderabad.	2.50	2.50
19. „	Srinivas Stainless Steel & Moulding Works, Ibrahimpat- nam, Hyderabad.	2.00	2.00
20. „	J.V. Suresh, 57, M.G. Road, Sec.'bad.	2.00	2.00
21. „	Vijaya Iron & Steel Products, 17-2-122, Outside Dabipura, Hyderabad.	0.50 + Supple. 0.15	1.00
22. „	Goodwill Steel Works, Sultan Bazar, Hyd.	0.25	0.25
23. „	Abutalib Iron & Steel Products, 22-2-483, Bazar Noor Khan, Hyderabad.	1.00	1.00

(1)	(2)	(3)	(4)
24.	M/s Madan Mohan Metal Industries, 108, Walker Town, New Boiguda, Sec.'bad.	4.00	--
25.	„ K. Kalappa, CIB No. 24, Narayanaguda, Hyderabad.	1.00	1.00
26.	„ Marwadi Moulding Factory, Kasarhitta, Hyderabad.	5.00	5.00
27.	„ Bhangay Iron Works, Begumpet, Hyd.	0.75	0.75
28.	„ The Hyderabad Steel Industries, 15-4-188, Osman Shahi, Hyd.	0.75	0.75
29.	„ S. I. Steel Industries, 9 - 1 - 43, Langer House, Hyderabad	0.75	0.50
30.	„ Visalandhra Industries, Plot No. 1, Azamabad, Hyd.	1.25	1.25
31.	„ Andhra Stainless Steel and Wire Products, 19/4, Azamabad, Hyd.	1.00	1.00
32.	„ Deccan Stainless Steel & Wire Indl. Block B, Azamabad, Hyderabad.	1.00	1.00

(1)	(2)	(3)	(4)
33.	M/s. Venkateswara Stainless Steel & Wire Industries Azamabad, Hyderabad.	1.00	1.00
34.	„ Secunderabad Industries, 78, M.G. Road, Secunderabad.	1.75	1.75
35.	„ Andhra Steel & Sheet Metal Works, 1-4-461/3 Mushirabad, Hyd.	2.00 + Supple. .50	2.50
36.	„ Ramakrishna Iron Works, 8552, M.G. Road, Secunderabad.	0.25	0.25
37.	„ Ravindra Iron & Brass Works, Inside Rambhavan, Yerragadda, Hyderabad-1	1.25 + Supple. 0.10	1.25
38.	„ Uma Iron & Steel Works, Inside Rambhavan, Yerragadda, Hyderabad.	1.25 + Supple. 0.10	1.25
39.	„ Bharat Iron Industries, 11/310, Robertsonpet, Masulipatnam.	0.50 *+ Supple. 0.15	1.75
40.	„ Sri Venkateswara Stainless Steel & Copper Works, Indl. Estate, Vijayawada.	3.50	3.50

(1)	(2)	(3)	(4)
41.	M/s Prakash Industries, Jain Temple Street, Vijayawada.	1.50	1.50
42.	„ The Bezwada Metal and Steel Industries, Ltd., Krishnanagar, Vijayawada.	2.00	2.25
43.	„ Mac Man Private Ltd. Masulipatnam Road, Vijayawada-7.	2.00	2.00
44.	„ Lavaniya Industries, Ongole.	0.50	0.50
45.	„ Andhra Stainless Steel Industries, Wa- hab Road, Tenali.	0.50	0.50
46.	„ Srinivasa Metal In- dustries, Industrial Estate, Guntur.	0.75	1.75
47.	„ Pallapothu Sreeni- vasa Rao, Industrial Estate, Guntur.	1.00	1.25
48.	„ Mukund Steel Com- bines, Swatantra Park Road, Nellore.	1.75	2.00
49.	„ Hindustan Metal Works, 15/192, Sube- darpet Road, Nellore	0.50	0.50
50.	„ Vijayawardhan Metal Industries, 1152	0.50	0.50

(1)	(2)	(3)	(4)
	Venkatramapuram, Nellore.		
51. M/s	Sri Sainath Stainless Steel Industries, Venkatramapuram, Nellore.	1.50	1.50
52. „	Deccan Industrial Works, 14, Sundaragirivari Street, Nellore.	1.75	1.75
53. „	Nellore Stainless Steel Industries, 5/57 (A) Papula Street, Nellore.	1.50	1.50
54. „	Vijayalaxmi Industries, 15/115, Venkat-rampuram, Nellore.	0.50	0.50
55. „	Sri Ranganadha Industrial Works 5/336 Stonehousepet, Nellore.	0.50	0.50
56. „	Chenchu Obul Reddy Stainless Steel Works, 4/97,98, Tadikala Bazar, Nellore.	0.25	0.25
57. „	Ravi Iron & Steel Works, Turnk Road, Kavali.	0.50	1.00
58. „	Ambika Steel & Sheet Works, 11-3-55 (A)	0.25	0.50

(1)	(2)	(3)	(4)
	Sarayampakula Street, Kavali.		
59. M/s	Sri Venkateswara Metal Works, Muna- gavari Street, Kavali.	0.25	0.25
60. „	Balaji Industries, 7/13, Tyagaraja Street, Gudur.	0.25	0.50
61. „	Sri Venkateswara In- dustries, Prop: P. Ramachandra Reddy, 12/49, Santhapet, Nellore.	0.75 0.10 Supple.	1.00
62. „	The Modren Saras- wathi Paper Mart, Industrial Estate, Nandyal.	0.50	0.50
63. „	Kurnool Industrial Co-operative, Indus- trial Estate, Nandyal.	1.00	1.00
64. „	M/s Siraj & Co. In- dustrial Estate Nandyal.	1.50	1.50
65. „	Baba Industries, In- dustrial Estate, Cuddapah.	5.50	5.00
66. „	Minerva Engineering Works, Industrial Estate, Cuddapah.	1.00	1.00

(1)	(2)	(3)	(4)
67.	M/s Jwalamala Metal Industries, A. P. I. E. Anantapur.	0.75	1.00
68.	„ Lakshmi Metal Industries, Satarwada.	1.00	1.00
69.	„ Lakshmi Stainless Steel & Surgical Products, A P I E, Chittoor.	0.75	0.75
70.	„ Kala Industries Ek- ambarakuppam.	1.50	1.50
71.	„ Sri Venkateswara Hospital Apparatus Industries, K a l a- hasti.	1.50	1.50
72.	„ Venus Industries, In- dustrial Estate, Visa- khapatnam.	1.25	1.00
73.	„ Godavari Metal & Paint Industries, In- dustrial Estate, Samalkot.	1.25	1.25
74.	„ U d a y a Industries; Kakinada.	1.25	1.50
75.	„ D a w n Industries, Patancheru.	0.50	0.50
76.	„ Vijayalakshmi Allied Industries, Industrial Estate, Warangal.	1.00	1.00

(1)	(2)	(3)	(4)
77. M/s	Indian Metal & Tin Products, Patancheru.	0.50	0.50
78. „	Kamal Steel Industries, Industrial Estate, Visakhapatnam.	0.75	0.75
79. „	L.B. Industries, Hyd.	0.50	0.50
80. „	Sivananda Industries, Labbipet, Vijayawada.	0.25	0.25
81. „	Vijayadurga Stainless Steel Works, 2/299, A. Marrylane, Prakasam Road, Vijayawada.	0.25+ 0.10 Supple.	0.25
82. „	Progressive Palastic Works, Labbipet, Vijayawada.	2 50	—
83. „	Kamal Stainlees Steel Industries Kothapet, Kuppam.	0.50	0.50
84. „	Bhagwan Stainless Steel, Industries. (Proposed A P I E) Prakasam Road, Tirupati.	0.50	—
85. „	Ramesh Industries, Mahabubnagar, (A P I E)	0.25	0.25

(1)	(2)	(3)	(4)
86.	M/s Harvin Optical & Glass Industries, Industrial Estate, Sanathnagar, Hyd.-18	0.50	0.50
87.	„ Aswani Industries, Industrial Estate, Chandulal Baradari, Hyderabad.	0.75	1.25
88.	„ Satyanarayana Iron and Steel Works, Kavali.	0.25	0.25
89.	„ Works Superintendent, General Engineering Servicing Workshop, Warangal.	1.00	—
90.	„ Mahendra Industries, Industrial Estate, Karimnagar.	0.50	0.50
91.	„ Ram Industries, 19C, Khajavari Street, Tenali.	0.25	0.25
92.	„ Sri Venkateswara Stainless Steel Industries, Kondayapalem, Nellore.	0.25	—
93.	„ Narasimha Iron Works, Minister Road, Secunderabad.	0.75	0.75

(1)	(2)	(3)	(4)
94.	„ Tallam Satayanarayana & Sons Vijayawada.	0 50	0.50
95.	„ Janatha Industries, Gandhinagar, Bakaram, Hyderabad.	0 25	0.53
96.	„ Akkala Narasimha Rao & Bros, Main Road, Tenali.	0.25	0.25
97.	„ Nalam, Hyderabad.	—	0.50
98.	„ Satayanarayana Metal Industries, Narasaraopet.	—	1.50
99.	„ Indian Tobaccos Guntur.	—	0.50
100.	„ Kakatiya Industries, Industrial Estate, Warangal.	—	0.50
101.	„ Mallikarjuna Industries, Jaggayyapet.	—	0.50
102.	„ Kodandarama Industries Buchireddipalem.	—	0.50
103.	„ Swastik Industries, Mukthyargunj, Hyd.	—	0.25

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైసూరు) :— ఈ టేబుల్ మీద పెట్టిన లిస్టులోని వారందరూ, వారి పెయిన్ టెన్ ప్లీజ్ కోట్లా తీసుకొని manufacturing చేస్తున్నారా? లేక ఆ quotas ఇవ్వబడుతున్నాయో?

డా. యమ్. చెన్నారెడ్డి :— అది సరిగా వాడుతున్నారని చెప్పడానికి—గౌ. సభ్యులు చెప్పినట్లు సందేహంగా ఉన్నా—అట్టికేసులు వచ్చినప్పుడు విచారణ చేయటం జరుగుతుంది.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (యర్రగొండిపాలెం):— వచ్చిన stainless steel quotas అమ్ముకుంటున్నారనే విషయం ఉన్నది. గౌ. మంత్రిగారి అధ్వర్యంలో ఒక సమావేశం జరిగింది. ఆ సమావేశంలో నంద్యాల ఇండస్ట్రీయల్ ఇన్ స్టిట్యూట్ విషయంలో ఏ విధంగా గందరగోళం జరుగుతోందో సవివరంగా చెప్పాము. తరువాత సమాధానం రాలేదు. ఆ కోటా సక్రమంగా వినియోగించ బడుతుందా, లేక బ్లాక్ మార్కెట్ కు పోతోందా ?

డా. యమ్. చెన్నారెడ్డి :— అటువంటి సమాచారం ఇప్పుడు లేదు. ఆ సమావేశములో చర్చలు జరిగి, అటువంటి దానిని గురించి ఇన్ వెస్టిగేషన్ జరిగియుంటే కనుక్కొని ఆ సమాచారం అందజేస్తాను.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ) :— ప్లెయిన్ లెస్ స్టీలు యొక్క sheet price అన్నది ఎంత? finished goods price ఎంత? ఆ disparity ఎంత ఉంటుంది ?

డా. యమ్. చెన్నారెడ్డి :— Cost of production కలుపుకొని చూస్తే 25% తక్కువ ఉంటుంది. ఆ disparity 25% ఉంటుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఈ పర్మిట్టు సరాసరి బొంబాయిలోనే అమ్ముకొని ఇక్కడకు రాకుండా చేస్తున్నారు. ఆ పర్మిట్టు తీసుకున్నవారు ఇండస్ట్రీ నడుపుతున్న విషయం ఎంతైతే చేశారా? ఆరిపోర్టు ఏమైనా వచ్చినవా?

డా. యమ్. చెన్నారెడ్డి :— ఆ సమాచారం ఇప్పుడు లేదు. ఈ ప్రశ్నలో కడపకు సంబంధించి మాత్రమే అడిగారు. ఆ investigation ఏమి జరిగిందో సమాచారం సేకరించి ఇస్తాను. ఇటువంటిదానిలో సర్వీస్ యోగం జరగటంలేదనేది డిపార్టుమెంటు ఆలోచనచేసి ఈసారి స్టేటుకు వచ్చే Foreign exchange quota తత్కాలికంగా, stainless steel కు, ఆపి ఈ విచారణ జరిగి తృప్తికరంగా ఉన్నప్పుడే ఇవ్వాలని డిపార్టుమెంటు ఆలోచన చేసినదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. నరసింహారెడ్డి :— అధ్యక్ష, 5.25 అన్నది ఉండే కోటాదారులు చాలామంది ఉన్నారు. ఆ కోటా వారికి ఒక్క దినము మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ కు సరిపోతుంది. మిగతా 364 రోజులు వారేమి చేస్తారు?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :— ఇది ఆరు నెలల కోటా అండి. వాళ్ల కెపాసిటీనిబట్టి, గవర్నమెంట్ కు ఉండే లిమిటేషన్స్ లో ఉండే 4 లక్షల కోటాలో ఆరు నెలలకు ఇన్ని యూనిట్స్ కు ఇవ్వవలసిన పరిస్థితిలో ఇది ఇవ్వటం జరుగుతున్నది.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :— అధ్యక్ష, ఒక టన్నుకు 5 వేల రు.ల వరకు బ్లాకు మార్కెట్ జరుగుతున్న విషయం చాలా రోజులనుండి వింటున్నాము. కాబట్టి స్టోర్ వచ్చిన వెంటనే యీ పరిశ్రమలు పెట్టినవారికి పర్మిట్ ఇవ్వటానికి ప్రభుత్వం గట్టి చర్యలు తీసుకొంటుందా?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :— దీని విషయంలో ఇన్ వెస్టిగేషన్ చేస్తూ, ఇప్పుడు ఉన్న స్టైయిన్ లెస్ స్టీలును ఫారన్ ఎక్స్ పోర్ట్ కోటా ఇవ్వకుండా ఉండాలని చెప్పి తాత్కాలికంగా ఒక డెసిషన్ తీసుకొన్న సంగతి నేను మనవిచేశాను. అవన్నీ కట్టుదిట్టాలు జరిగిన తర్వాతనే దానిని తిరిగి ఇవ్వాలనే ఆలోచన అదే ఉద్దేశ్యంతో ఉన్నది.

శ్రీ ఎం. రాంగోపాలరెడ్డి :— అధ్యక్ష, ఏ ఫ్యాక్టరీకి ఎంత స్టైయిన్ లెస్ స్టీల్ ఇచ్చారో, అక్కడ ఎంత ఓనిష్ గుడ్స్ తయారైనవో ఆసిస్టెంట్ సెక్రటరీ ఆఫ్ ఇండస్ట్రీస్ తో చెక్ చేయిస్తే బాగుంటుందని నేను ప్రభుత్వానికి సూచిస్తున్నాను.

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :— ఆ ధోరణిలోనే జరుగుతున్నది. తప్పకుండా ఇంకా అది కట్టుదిట్టంగా చేయబడుతుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఫారన్ ఎక్స్ పోర్ట్ లో వచ్చిన కోటా యీ రెక్కలు తేలలేదు గనుక ఆపమన్నారు. ఎవరైతే Genuine పని చేస్తున్నారో వారికి నష్ట మవుతున్నది. ఎవరైతే బ్లాకు మార్కెటులో అమ్ముకొంటున్నారో వారికి ఉపయోగపడుతున్నది. అసలు చాలా రోజులనుండి వస్తున్న కంప్లయింట్స్ ను ఇప్పు టివరకు తీర్చకపోవటం అది ప్రభుత్వం యొక్క అసమర్థతగా రుజువవుతుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం వెంటనే ఆలోచించి నరైన పద్ధతి ఏర్పాటుచేస్తారా? ఒక్కొక్క ప్రొడక్ట్ లో సేర్వేటాక్స్ ఎంత వసూలు చేస్తున్నారు? దాంతో మొత్తము తేలుతుంది. అది ఏమైనా విచారిస్తారా?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :— అది విచారణ జరుగుతుంది. ఇది తాత్కాలికంగా ఆపటమేగాని పర్మినెంట్ గా స్టైయిన్ లెస్ స్టీల్ ను ఆపటం అన్నది జరుగలేదు.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరావు (ఏలూరు) :— ఇప్పుడు నష్టము చేసిన స్టైయిన్ లెస్ స్టీల్ సరిగా ఉపయోగపడుతున్నదా, లేదా, అన్న విషయాన్ని ఆసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ మాస్టు న్నారని చెప్పారు. ఇతే, వ్యక్తమేగా జరుగతుందేమి; ఇది దుర్వినియోగం చేశారేమి.

కంప్లయింట్స్ ఏవైనా అసిస్టెంట్ డైరెక్టరుకు ఏ ప్రాంతమునుండి అయినా వచ్చాయా? రెండవవిషయం— ఈ స్టీల్ ఇచ్చేటప్పుడు దానికి వైడ్ పబ్లిసిటీ ఇస్తే పదిమందికి తెలుస్తుంది. వారు సక్రమంగా చేస్తున్నారా, లేదా, అన్న కొంత అదుపు అన్ని ప్రాంతాలనుండి ఉంటుంది కనుక ఎవరికైతే కోటా ఇస్తారో, ఆ విషయాన్ని అందరికీ తెలియజేసేలాగ పబ్లిసిటీ కాస్త ఎక్కువ చేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :— ఆ ధోరణిలోనే ఇచ్చినటువంటి కోటాలన్నీ అందరికీ తెలిసేటట్లుగానే బోర్డులో పెట్టించుతారు. కంప్లయింట్స్ గురించి నేను ఇదివరకే మనవిచేశాను. కంప్లయింట్స్ ఏమీ రాలేదని నేను ఎప్పుడూ అనలేదు. డిపార్ట్ మెంట్ కు కంప్లయింట్స్ రావటంబట్టే, దానికి కట్టుదిట్టాలు చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో తాత్కాలికంగా ఆవటం జరిగిందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు :— పోయిన బడ్జెట్ సెషన్ లో ఇండస్ట్రీస్ డిమాండ్ మీద చర్చ వచ్చినప్పుడు దాదాపు అందరు సభ్యులుకూడ ఇది ఏమీ పనిచేయడంలేదని, బ్లాక్ మార్కెట్ లో ఉపయోగపడుతున్నదని ఆనాడు చెప్పటం జరిగింది. అప్పుడు మంత్రి గారుకూడ హామీ ఇచ్చారు. జిల్లాపరిషత్ స్టాడింగ్ కమిటీనెంబరు 3 నుండి యీ రకమైన రిపోర్టు, రెవ్యూరిపోర్టులు, ప్రభుత్వానికి అందుతున్నవి. అటువంటప్పుడు దీనిని ఒక జనరల్ ఇన్క్వైరీ తీసుకొని, యీ సమస్యను ఒక ఎవల్యూషన్ కమిటీ ద్వారానో, మరే ఇతర పద్ధతులద్వారానో చర్చించకపోతే, దానినిగురించి ఇన్ వెస్టిగేట్ చేయించకపోతే యీ పద్ధతి ఇలాగే ఇంకా కొనసాగే అవకాశాలు ఉన్నవి. కాబట్టి ప్రభుత్వం ఇప్పటికైనా ఆలోచిస్తుందా?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :— అదృశ్య, యీ సమావేశము ముగిసేలోగా ఇండస్ట్రీస్ డిపార్ట్ మెంట్ కు కన్ సల్ టేటివ్ కమిటీ ఏర్పాటు చేసే ఉద్దేశ్యము ముఖ్యమంత్రిగారికి ఉంది అటువంటి కమిటీ ఏర్పాటుకాగానే యీ సెషన్ పూర్తికాకపూర్వమే నేను యీ వివరాలన్నీ సేకరించి గౌరవసభ్యులు ఉండే సభ కమిటీముందు తప్పకుండా పెట్టి వారి సలహాకూడ తప్పకుండా తీసుకొంటాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :— మంత్రిగారు ఇచ్చిన టేబుల్ లో 103 కంపెనీల పేర్లు ఇచ్చారు. వారికి ఇచ్చిన ఎలాట్ మెంట్ ఎంతో, వారు ఎంత ఫినిష్ ప్రొడక్ట్స్ సప్లయ చేశారో— అసిస్టెంట్ డైరెక్టరు ఆఫ్ ఇండస్ట్రీస్ నుండి రిపోర్టు తెప్పిస్తారా; అలా చేయని వారిపైన వెంటనే క్రమశిక్షణ చర్య తీసుకోవానికి ప్రభుత్వం వారు ప్రయత్నం చేస్తారా?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :— తప్పకుండా. అంతే. అన్ని ఫినిష్ ప్రొడక్ట్స్ ఎట్లాపోతున్నాయి. ఏవిధంగా జరుగుతున్నాయంటే వాటి డిమాండ్స్ పై కంప్లైంట్స్

ఏమాత్రంలేదు. కనుక మేము ఇస్తున్నామని రాంగ్ రిపోర్టులు రావచ్చును. వీరై నంతవరకు జాగ్రత్తగా వివరాలు తెప్పించి, పరిశీలన చేయించి, దానిపైన చ్యరతీసు కుంటాము.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :— అధ్యక్ష, కంప్లయింట్స్ వచ్చాయని మంత్రిగారు ఒప్పుకొంటున్నారు. ఇంతవరకు ఈ 108 కంపెనీలలో ఏవి పోగడక్ట్స్ చేయలేదు, ఏ ఏ కంపెనీలకు అక్కడ మెషినరీలేదు?— అనే వివరాలతో కూడిన కంప్లయింట్స్ ఏ ఏ కంపెనీస్ పైనవచ్చాయో; ఏ కంపెనీలు పనిచేయటములేదో. ఆ వివరాలు మాకు అందజేస్తారు?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :— ఆవివరాలు సేకరించి, అవిరాగానే తప్పకుండా అంద జేస్తాను.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :— మంత్రిగారు ఇచ్చిన లిస్టులో బాబా ఇండస్ట్రీస్ ఇండస్ట్రీయల్ ఎస్టేటు - కడప - అనేదానికి 5 1/2 టన్నుల ఇచ్చినట్లు చూపించినారు. మిగతావాటి కంటే దీనికి హెచ్చుగా ఇవ్వటానికి కారణము ఏమిటి? మిగతావాటికంటే దీనికి ప్రత్యేక విషినరీ ఎక్స్‌ప్ మెంట్ ఎంత హెచ్చుగా ఉంది? మిగతావాటితో పోల్చి చూస్తే దీని ప్రొడక్షన్ ఎంత? దాని వివరాలు ఏమైనా చెబుతారా?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :— ఆ వివరాలు అందజేసేటప్పుడు - గౌరవ పథ్యులు చెప్పిన వివరాలుగూడ దృష్టిలో పెట్టుకొని అందజేస్తాను.

శ్రీ టి. నరసింహారెడ్డి :— అధ్యక్ష, ఈ ప్రశ్ననేను పంపి దాదాపు 10 మాసాలయినది. ఇంత ఆలస్యంగా జవాబు రావటానికి కారణముచెబుతారా?

Mr. Speaker:— The speaker has to explain and not the Minister. I will find out and let you know.

Subsidies to The Khadi and Village Industries Board

3—

* 765 (2700) Q.—*Sri. V. Visweswara Rao:*—Will the Hon. Minister for Finance be pleased to state:

(a) whether the Government gave any subsidy or loan to the Khadi and Village Industries Board in 1961-62 and 1962-63;

(b) if so, how much and on what conditions?

Dr M. Chenna Reddy:—

(a) Yes Sir.

(b) The Government sanctioned the following grants and subsidies for 1961-62 and 1962-63 to the Andhra Pradesh Khadi and Village Industries Board.

1961-62 (1) Establishment Grant.	1.89 lakhs.
(2) Grant of Development of Palmgur Industry.	0.25 ...
1962-63 Establishment Grant.	2.77 ...
(1) Grant for development of Palmgur Industry.	0.25 ...
(2) Subsidy for two one ton Sugar plants.	0.50 ...

No condition has been imposed by the Government except that the unspent balances at the close of each year should be refunded to the Government.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :— అధ్యక్ష, ఈ ఫండ్స్ను ఎప్పుడైనా సరే గవర్నమెంట్ ఆడిట్ చేయించిందా? ఇది ఎవరు ఆడిట్ చేస్తారు? 61-62; 62-63; ఆడిట్ జరిగిందా? ఆడిట్ మొత్తము గవర్నమెంట్ దగ్గర ఉందా?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :— ఆడిట్ రిపోర్టు గవర్నమెంట్ దగ్గరలేదు. ఖర్చులు అయిన దానిలో వివరాలు మాత్రము ప్రభుత్వానికి ఇచ్చినారు. ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ దాంట్లో 62-63 చివరకు రు. 19, 610. 22 న. పై. వారి దగ్గర ఎడిషనల్ గా ఉంటే, అది గవర్నమెంట్ కు రిఫండ్ చేసినారు.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు (నరసంపేట) :— 1963 ఆడిట్ రిపోర్టులో—

'Rs. 83, 483 remained unspent and has not been re-funded to Government so far (April, 1963)' అని వ్రాశారు.

దానికి తాళలేదు చెబుతారా? ఏప్రిల్ 63 వరకు ఇంకా కొంత అదనముగా ఉందని మంత్రాగారే చెప్పారు.

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :— సబ్సిక్వెంట్ వారు 62-63 ఖర్చులన్నీ ఫైనలైజ్ చేసిన తర్వాత రు. 19, 610 బేలన్ను అది బహుళాగౌరవ సభ్యులు చెప్పినటువంటి రిపోర్టు అయిన తర్వాత ప్రభుత్వానికి రిఫండ్ చేసినట్లుగా ఉన్నది.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :— 1963 వ సం॥కి సంబంధించి చెబుతున్నారు. అనగా 5, 6 సంవత్సరాలనుండి కూడ ఖర్చుపెట్టకుండా ఉన్నటువంటి బేలన్ షెట్ గవర్నమెంట్ కు return చేయటములేదని ఆర్ ఇండియా ఖాదీబోర్డుకు కూడా return చేయటములేదని; వారికి అదొక అలవాటై పోయినదనే విషయము ప్రభుత్వానికి తెలుసునా?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :— అది యధార్థమే నుండి. ఆవిధంగా ప్రతిసంవత్సరము 1955-56 నుండి 1962-63 వరకు ఉండే అంతెలు చూస్తే ప్రతిసారి మిగిలిన డబ్బు వారు అట్లాగే పెట్టుకొని ఉండటము నిజంగా వారికి అలవాటై ఉండెను. కాని ఇప్పుడు మాత్రము వారివద్ద ఉన్న బేలన్ను గవర్నమెంట్ కు refund చేసినారు.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :— ఇప్పుడు సబ్సిడీలు కూడా ఇస్తున్నారు. సబ్సిడీలు ఇవ్వటము వల్ల ఆ ఇండస్ట్రీస్ సరిగా జరగకపోవటమే కాకుండా సూడో ఇండస్ట్రీస్ ఏర్పడటము జరుగుతున్నది. కాబట్టి ఆ సబ్సిడీలు అపి వేయటానికి ప్రయత్నముచేస్తారా?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :— సబ్సిడీలు ఇవ్వటం వల్లనే సూడో ఇండస్ట్రీస్ వస్తాయని అనటము ఒక substantial fact కాకాలదు. ఈ ఇండస్ట్రీస్ మొదట్లో మొదలు పెట్టినప్పుడు కాంపిటీషన్ నకు నిలవలేవు. ఎకనమిక్ గా రెమ్యూవరేటివ్ కాకాలపు కాబట్టి కొంత సహాయముచేద్దామనే ఉద్దేశముతో ఇది ఇవ్వటము జరుగుతున్నది.

శ్రీ ఎన్. వెంకటస్వామి :— అధ్యక్ష, 62-63 లో 2 లక్షల 77 వేలు ఎస్టాబ్లిష్ మెంట్ కు గ్రాంటుగా ఇస్తున్నామని చెబుతున్నారు. కాని వారు ఖర్చుపెడుతున్న మొత్తము ఎంత? అది వారు ఎక్కడ నుండి తీసుకవచ్చి ఖర్చుపెడుతున్నారు?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :— ఆర్ ఇండియా ఖాదీబోర్డువారు యాక్టివిటీస్ వారు చేసే activities కొరకు loans, grants తీసుకోవటముగా ఇస్తున్నారని మేము ఎస్టాబ్లిష్ మెంట్ కు మాత్రము ఇవ్వటము జరుగుతున్నది. పెంపుడు గవర్నమెంట్ వారు ఏర్పాటు చేసినట్లునందీ పేరు ప్రభుత్వం తీసుకోవడము ఆర్ ఇండియా ఖాదీబోర్డు

ఉంది. వారి దగ్గర ఉంచే Funds ఇక్కడకు రావటం దానిని వినియోగపర్చటం జరుగుతున్నది.

శ్రీ కె. రాఘవులు (జనగాం):— పోయిన మిటింగులో 'ఖాదీబోర్డువల్ల లాభం లేదు. ఎత్తి వేయాలి' అని కూడ అనుకోవడం జరిగింది. తిమ్మారెడ్డిగారు దానికి అదృశ్యముగా ఉండిరి. వారు కూడ అది సరిగా పని చేయడం లేదని చెప్పారు. ఇప్పుడు దీనిని మళ్ళీ continue చేసి నడపడంవల్ల లాభంలేదు. ఈ సబ్సిడీలన్నీ వారు తీసుకోడానికి paper మీద వ్రాయడం పంపడమేగాని అక్కడ మాత్రం ఏమీ జరగడంలేదు. కాబట్టి దీనిని ఎత్తి వేసే దాని కొరకు ఆలోచన చేస్తారా ?

డా. ఎమ్. చెన్నారెడ్డి:— అక్కడ అనుకోవడం జరిగింది. గౌరవనీయులైన తిమ్మారెడ్డిగారు చెప్పినారు అనే దానికి నేను ఏమీ పూచీ పడలేను. అక్కడ ఆ విధంగా కొందరు అభిప్రాయాలు చెప్పి ఉండవచ్చు కాని ఒక నిర్ణయం జరిగినట్లుగా మాత్రం భావించడానికి వీలులేదు. నిజంగా Cottage Industries, Village industries కు ప్రోత్సాహం చేయడం జరుగుతుంది. అయితే అందులో లోటు పాట్లు లేవని చెప్పడం కాదు ఆలోచనపాట్లను సర్దుకొని ఈ ఉద్దేశ్యాలను పూర్తి చేయడానికి మనం ప్రయత్నం చేద్దాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య:— ఇప్పుడు మనకు యిచ్చే డబ్బు ఏ సంవత్సరానికి ఆ సంవత్సరం accounts చూస్తున్నారు. Auditor general డబ్బు రాలేదు అంటున్నారు. మంత్రిగారు డబ్బు reimburse చేశారని చెబుతున్నారు. అది ఎప్పుడు చేశారు. మూడు సంవత్సరాల తరువాత మూడు సంవత్సరముల amount చేశారా? Audit లేకుండా ఉండడానికి కారణం ఏమిటి? Audit లేకుండా ఇట్లాగే ఉంచదలచుకొన్నారా?

డా. ఎమ్. చెన్నారెడ్డి:— Auditing కొరకు Audit General office నుంచి ఒక Assistant ప్రత్యేకంగా ఈ ఆఫీస్ లోనే ఉండి పని చేస్తూ audit కూడ చేస్తూ ఉన్నారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— Reimburse చేసినది ఏమైనా మొన్న నే చేసినట్లు తెలుస్తున్నదని చెప్పారు. Accountant General third year audit report యిచ్చిన తరువాత, అప్పటినుంచి చేయకుండా ఆ సంవత్సరము చేయ వలసింది ఈ సంవత్సరం యిష్టారా? తక్కిన మూడు సంవత్సరములవి అట్లాగే ఉన్నాయా? ఉన్నాయని కూడ ఒప్పుకున్నారు. ప్రతి సంవత్సరము కూడ వారి

దగ్గర ఎక్కువ డబ్బు ఉంటున్నదని వారే చెప్పారు ఎప్పుడు reimburse చేశారు : ఎందువల్ల delay కావలసి వచ్చినది ? దానికి తీసుకొన్న action ఏమిటి ?

డా. యమ్. చెన్నారెడ్డి :— నిజానికి గౌరవనీయులైన వెంకటేశ్వర్లు గారు చెప్పినట్లు auditing report లో figures వచ్చిన తరువాతనే subsequent period లో అది reimburse కాదు. Refund to the Government— Government యిచ్చిన grants అన్నిటికీ కూడ ఒకటే condition. At the close of each year the balances should be refunded to the Government అనేటటువంటి general principle ను వీరికి వర్తించేటట్లుగా చేసి ఆ విధంగా amounts యివ్వాలని చెప్పారు. ఇప్పుడు ఉన్న position లో 55-56 నుంచి 62-63 వరకు total గా యిచ్చిన డబ్బు రు. 9,50,460. అర్బు రు. 9,30, 849-78 nP. దానిలో balance ఉన్నది. అది యిప్పుడు refund చేయబడ్డది.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ (కర్నూలు):— మొత్తం దేశంలో All India Khadi Board తరపున యిచ్చేటటువంటి డబ్బు ఈ loans వాటి విషయంలో మొన్ననే ఒక కమిటీ ఒక report అందజేసినది. అది అందరికీ తెలుసు. దీనిలో loans యివ్వడం అనేది మానివేస్తే బాగా ఉంటుందని కమిటీ వారు సూచించారు. దీని విషయం ఈ ప్రభుత్వం ఏమైనా ఆలోచిస్తుందా ?

డా. ఎమ్. చెన్నారెడ్డి :— ఏ కమిటీ?

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :— ప్లానింగ్ కమిషన్ ఒకకమిటీ వేసినది. ఆకమిటీ వాళ్ళు ఒక Report అందజేశారు అది Paper లో వచ్చినది. అందరు కూడ చూసే ఉంటారు. ఆ విషయం ప్రభుత్వానికి తెలియదా?

డా. ఎమ్. చెన్నారెడ్డి :— నాకు ఆ information లేదు. కాని loans యివ్వడం మానుకొనే పద్ధతిలేదు. దాని వల్లే ఈ organisation గాని, industrialisation, గాని ఏ programme గాని జరుగుతున్నదని నాకు ఉన్నటువంటి అనుభవమును బట్టి అనిపిస్తున్నది. కాబట్టి loans యివ్వడం మానుకోనే పద్ధతి మాత్రం జరగదనీ మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :— మంత్రిగారు రు. 18. వేళే అని చెబుతున్నారు. 1963 audit report లో రు. 89488 remained unspent and has not been refunded to the Government so far—till April, 1963. అని ఉన్నది. Each year ending అయితే రు. refund చేయాలి. ఎందుకు

చేయలేదు? All India Khadi Board and Industries నుంచి కొంత డబ్బు వస్తుందని మంత్రిగారు చెప్పారు. వాటిని కూడ audit చేస్తున్నారా? Audit చేస్తే అవి ఎలా ఉన్నాయి? Year ending లో unspent balances ఏమి చేయాల్సి ఉంటుందో మంత్రిగారు చెబుతారు?

డా. ఎమ్. చెన్నారెడ్డి:— 1963 మార్చి audit report లో ఏదైతే చెప్పారో దానిలో రూ. 88,000 balance ఉన్నది. అది refund చేయలేదు. ఆ సంవత్సరం కూడ మాకు ఉండే సమాచారంలో రూ. 69,538 లు అని ఉన్నది. Discrepancy figures ఏ మైనా ఉంటే తప్పకుండా నేను పరిశీలన చేయిస్తాను. ఒక సంవత్సరం additional expenditure చేసినారు. Additional expenditure ను deduct చేసి మిగిలిన expenditure ఉంటే దానినికలుపుకొని, అంతా చేసిన తరువాత 1962-63 end కు —బహుళ: April తరువాత actual date నా దగ్గర లేదుగాని-గవర్నమెంట్ కు రూ. 19,000 balance ఉన్నదని refund చేయడం జరిగింది. Central Khadi Board యిచ్చే డబ్బుకు కూడా యిదే condition 'be refunded at the end of the financial year' అని అదే ఆవరణలో జరుగుతుంది. Last before year 70 laksh of rupees were refunded to the Central Khadi Board.

Mr. Speaker: I would request Mr. P. Thimma Reddy to give the full information to the Members of the House because he was in charge of the Khadi and Village Industries Board.

Dr. M. Chenna Reddy: I can obtain the details regarding the position of the working of these.....

Mr. Speaker: Shri Thimma Reddy may be in a position to give the details. From his experience he can give full information to the Members as to how the Board is functioning, whether satisfactorily, what is the amount due from the Board, and whether some of the Khadi Boards are existing or whether there bogus bodies..... He can give the full information to the Members.

Shri. P. Thimma Reddy: — (Vayalapadu) I submit that in respect of the Khadi Board, auditing was not done from year to year. It was taken in 1961-62 seriously.

Prior to that no auditing was done. When I took over charge, funds of the Government of India, to an extent of 70 lakhs was in the Banks and I got the amount refunded to the Government of India. Some of the units have not been visited and have not been audited. Some special staff has been appointed and on account of the increase of staff, the expenditure on establishment has also gone up and Government to increase some more money so that the Khadi Board has made a request to the State auditing of those units could be carried on. We tried our best. We have launched a number of criminal cases for defalcation and there are some others against whom proceedings are launched and the Police and other Departments are giving their best cooperation now. I think in a short time, now that Mr. Bhagavantha Rao has taken over, he should be able to clean up the whole thing now. As a matter of fact, there are some industries—some varieties of industries—which may not thrive. For instance, hand-pounding rice was also seriously discussed in the Assembly once and I have also made a reference to it. As a matter of fact, the hand-pounding rice must be discouraged. There are one or two other varieties of industries which must be discouraged. There are a few other types of industries which deserve encouragement and it would be useful to give grants and loans. We have got also some technical staff now and I think in future they may be able to run the establishment properly.

Mr. Speaker: Now, we go to the next question.

*Loan due to be collected by The
Khadi and Village Industries Board*

4—

* 788 (3055) Q.—*Sri S. Vemayya (Put by Sri. N. Venkataswamy)* Will the Hon. Minister for Finance be pleased to state:

(a) the amount of loan outstanding and due to be collected by the Khadi and Village Industries Board during 1961-62 and 1962-63 in Nellore District; and

(b) the action taken by the Government to collect the said loan?

Dr. M. Chenna Reddy:—

(a) A statement is placed on the Table of the House.

(b) the demand notice to the defaulting institutions are issued for the repayment of loan. 35% of the total loan fallen due for repayment from the institutions have been recovered. The remaining dues will also be recovered from the defaulters.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

Statement showing the amounts outstanding and dues to be collected in Nellore District during 1961-62 & 62-63

Serial No.	Name of the Industry	Amount outstanding as on 31 3.1962	Amount fallen due to be collected as on 31 3.62	Amount outstanding as on 31 3 63	Amount fallen due to be collected as on 31 3.1963
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Village Oil	13,125.00	4,175.00	13,125.00	8,225.00
2.	Hand Pound- ing of Rice	7,352.00	—	7,325.00	70.40
3.	Leather	16,720.00	—	16,720.00	1,235.56
4.	Handmade Paper	15,000 00	833.34	15,000.00	2,500.02
5.	Gur and Khandsari.	9,750.00 61,947.00	1,600.00 6,608.34	9,750.00 61,947.00	4,150.00 16,180.98

*Village Khadi and Gramodyog
Development Sangh, Repalle*

5—

* 795 (3327) Q.—*Sri M. Pitchaiah (Pekaraopet):*—
Will the Hon. Minister for Finance be pleased to state :

(a) the amount sanctioned by the Government to the Repalle Khadi and Village Industries Development Society.

(b) Whether any complaints have been received by the Government alleging the mis-appropriation of the said funds; and

(c) the amount of loss incurred by the said Society?

Dr. M Chenna Reddy:— (a) No amount was sanctioned by the Government to the Village khadi and Gramodyog Development Sangh, Repalli for development of Village Industries but the Andhra Pradesh Khadi and Village Industries Board sanctioned a sum of Rs. 35,600/-.

(b) The Andhra Pradesh Khadi and Village Industries Board received some complaints against the Sangh. The matter is under investigation.

(c) The amount of loss to the end of 31.3.1962 as per audited balance sheet of the Sangh is Rs. 8,189-03 nP.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :— ప్రభుత్వం దబ్బు ఈ సంస్థలకు యిస్తుంది గాని మరొకరకమైన ప్రోత్సాహం లేదని తిమ్మారెడ్డిగారే ఒకసారిచెప్పారు. మనకు కావలసిన stationery ముఖ్యంగా letter heads, envelopes మొదలైనవన్నీ ఈ సంస్థలనుంచి తయారై నవి పుచ్చుకోడానికి గవర్నమెంటు సిద్ధంగా ఉన్నదా; అందులో permanent documents వ్రాసుకోడానికి కావలసిన జిగి ఉన్న first class paper కూడ వాళ్ళు తయారుచేస్తున్నారు. అవన్నీ తీసుకోడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా త్వరగా ఏర్పాటుచేస్తున్నదా?

డా. ఎమ్. చెన్నారెడ్డి :— అబ్బసబ్బి hand made paper కొన్ని కొన్ని చోట్లలోకిని తీసుకొని encourage చేయాలనేది ప్రభుత్వ దృష్టిలో ఉన్నది.

ప్రభుత్వం చేస్తున్నే ఉన్నది. ఈ సంస్థవారు యిచ్చిన application కూడ ప్రభుత్వం వారి ఆలోచనలో ఉన్నది.

శ్రీకె. యల్. నరసింహారావు :— (ఇల్లందు) ఈ సొసైటీ మీద complaints వచ్చాయని, investigation లో వున్నదని అన్నారు. complaints ఎప్పుడు వచ్చాయి; ఎంతకాలంగా investigation లో వున్నది?

డాక్టర్ యమ్. చెన్నారెడ్డి :— సుమారు తొమ్మిది మాసాలు అయినట్లుగావున్నది, ఆలస్యం అయిపోయింది. డ్రాప్టు ఆన్సర్ వచ్చినప్పుడు నేను డిపార్టుమెంట్ కు వ్రాశాను. పీరియనంత త్వరలో యిన్ వెస్టిగేషన్ పూర్తి చేయించమని.

శ్రీకె. సత్యనారాయణ (రేపల్లె) :— ఈసొసైటీకి ఫిరవేల రూపాయలలోన్ యిచ్చినట్లుగా చెప్పబడింది. యీసొసైటీ షేర్ హోల్డర్స్ నుండి సెక్యూరిటీ యే మైనా వున్నదా?

డాక్టర్ యం. చెన్నారెడ్డి :— రూల్స్ ప్రకారంగా లోన్ యిచ్చినప్పుడు, దానిలో వారే మెషీనరీ అయితే కొంటార్ అది ఖాదీబోర్డుకు సెక్యూరిటీ క్రింద వుంటుంది. మామూలుగా రూల్స్ లో వుండే పద్ధతిప్రకారమే దానికీకూడ లోన్ యివ్వబడినది.

Girls Polytechnics

6—

* 94 (2535) Q.—*Sri P. Satyanarayana (Palvancha)* :— Will the Hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether any scheme has been prepared to absorb into services, the successful students of the Girls Polytechnics; and

(b) if not, will the Government at least now take steps to prepare such a scheme so that the successful students may be employed immediately after their passing the examinations?

Sri K. Brahmananda Reddy :— (a) No Sir.

(b) A proposal is under consideration of the Government.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:— ఈ పాలిటెక్నిక్ లో కోర్సు అయిపోయిన తర్వాత ఒక రికగ్నైజ్డ్ యిన్ స్టిట్యూట్ లో ఒక సంవత్సరము పనిచేసినట్లుగా సర్టిఫికేట్ ప్రొడ్యూస్ చేయవలసి వున్నది. Girls కు సంబంధించినంతవరకు ఆ పద్ధతిలేకుండా చూస్తారా?

Sir K. Brahmananda Reddy:— They are eligible to be appointed as Licenciates in Civil Engineering Licenciates in Electrical Communication Engineering, Certificate courses in Draughtsmanship, Diploma course in Commercial practice, Diploma course in Pharmacy, Catering and Food Technology.

Shri P. SUBBIAH: My point is this: After finishing the course, they have to undergo training for one year in a recognised Institute. would that be relaxed in the case of girls?

Shri K. Brahmanand Reddy: Why Sir?

Mr. Speaker: He does not see any reason why it should be relaxed.

శ్రీ పి సుబ్బయ్య:— పాలిటెక్నిక్ లోకి girls చాలా అరుదుగా వస్తారు. వారు pass అయినతర్వాత ఉద్యోగాలు చిక్క-కపోయినట్లయితే యింటివద్దనే వుండి పోవలసి వస్తుంది. వారిని encourage చేయడానికి గాను ఒక సంవత్సరము రికగ్నైజ్డ్ యిన్ స్టిట్యూట్ లో వున్నట్లుగా సర్టిఫికేట్ ప్రొడ్యూస్ చేయమనే విబంధన తీసివేయటానికి ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తుందా?

Sri K. Brahmananda Reddy: No, Sir; I do not see any need.

Shri T. K. R. Sarma: While answering part (b), the Chief Minister was saying that there is a proposal before the Government. Will he be in a position to let us know the nature and the details of such a scheme or proposal that is before the Government?

Shri K. Brahmananda Reddy: The Director of Technical Education suggested that a meeting of the Chief Engineers of Public Health, Managing Directors of Heavy

Electricals, Synthetic Drugs Factory, and a few other prominent industrialists in the twin cities might be convened by the government to discuss the various means of absorption of the students of the girls' polytechnic.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ఇప్పుడు ప్రాక్టికల్ కోర్సు రిలాక్స్ చేయవలసిన అవసరము లేదన్నారు. బాగానేవున్నది నా boys గనుక అయినట్లయితే ఎంత దూరమైనా వెళ్లి అవిధమైన సర్టిఫికేట్ తెచ్చుకుంటారు. కాని, girls అయితే చాలా కష్టపడవలసి వస్తుంది. కనుక girls కు సంబంధించి అదేమి లేకుండా regular cours లోనే ఒక భాగముగా దానిని పరిగణించే ఏర్పాటు చేస్తే వారికి సౌకర్యముగా వుంటుంది. అందుకు ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తుందా?

Sri K. Brahmananda Reddy:— Some difficulties may be taken into consideration and necessary encouragement may be given and can be given.

శ్రీ కె. గోవిందరావు (ఆనకాపల్లి) :— పాలిటెక్నిక్ లో pass అయిన students కు తప్పనిసరిగా ఏదో ఒక industry లో యిచ్చి, అవిధమైన అప్లికేషన్ గవర్నమెంటు తీసుకొని, వారికి paid apprenticeship యిచ్చేట్లుగా ప్రభుత్వము ప్రయత్నిస్తుందా?

Sri K. Brahmananda Reddy:— I will look into it.

శ్రీ ఎం. లక్ష్మణస్వామి (కంకిపాడు):— Girls యొక్క employment గురించి ఆలోచిస్తున్నట్లుగా చెప్పారు. అలాగే weaker sectors of the Society, scheduled castes కొంత గవర్నమెంటు help తో చదువుకుంటున్నారు. Pass అయిన తర్వాత, అలాంటి వారికి కూడా ఫ్రీఫరెన్స్ యివ్వడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— మంచి ప్రశ్నేకాని, దానికి యిది సందర్భంకాదు.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :— పాలిటెక్నిక్ లో pass అయి యిప్పుడు నిరుద్యోగులుగా వున్న విద్యార్థులు ఎంత మందో పెరిగిపోతారా?

Sri K. Brahmananda Reddy :- Notice, Sir. I have no information.

శ్రీ జి. సత్యనారాయణ :— నిరుద్యోగులుగా ఎంత మంది పున్నారో చెప్పలేక పోయినా, ఎంత మందికి ఉద్యోగాలు ఇవ్వారో చెబుతారా ?

Sri K. Brahmananda Reddy :— I have no figures on that. If the Hon'ble Member wants the information, I have no objection to get the information as to how many have passed out, how many have been employed and how many are not employed ; I can get the information.

Girls Hostels

7—

*192 (3670) Q.—*Sri S. Vemayya (Put by Sri. T. K. R. Sarma.)* Will. the Hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether the Government are aware of the fact that the Government of India is contemplating to assist the State Government for opening of Girls Hostels ;

(b) if so, whether any schemes are proposed by our Government for the year 1964-65 ; and

(c) if not, the reasons therefor ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—

(a) Yes. The Government of India assist the State Government for construction of Girls Hostels in respect of State Plan Schemes (Technical) and private technical institutions only under the Third Five year plan.

(b) There is only one girls polytechnic at Kakinada under the control of this department. The question of constructing hostel will be taken up after the land is acquired.

(c) Acquisition of 23.00 acres of land for the Girls' Polytechnic at Kakinada was approved in G. O. Ms. No. 291, Education dated 1-2-1964 and the acquisition proceedings are under progress. Hostel will be constructed after the land is acquired by the Department.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :— వారు రెండు, మూడు గరల్స్ పాలిటెక్నిక్స్ కి గూర్చి చెప్పారు. ఈ స్కీము క్రింద యితర కాలేజీలలో కూడా యీ సౌకర్యాన్ని కల్పించ దానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— అక్కడకూడచేస్తున్నారు. ఇవి పాలిటెక్నిక్స్ లు వున్నచోటనే.

శ్రీ వి. నత్యనారాయణ :— ప్రస్తుతం కాకినాడలోని గరల్స్ పాలిటెక్నిక్ లో మాత్రమే హాస్టల్ సౌకర్యం వున్నది. పర్మినెంటు బిల్డింగ్ కొరకు స్థలం ఎక్స్ యిర్ చేస్తున్నాం అంటున్నారు. హైదరాబాదులో అటువంటి సౌకర్యం కల్పించలేదు. మొన్న గవర్నరు స్పీచ్ లో విజయనగరంలో కడతాం అన్నారు. ఎక్కడయితే యీ సౌకర్యం లేదో అక్కడ ఫస్టు ప్రయారిటీ యిచ్చి ప్రభుత్వం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తుందా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— నిజమే. కాకినాడలో జరుగుతున్నది విజయనగరం లో పెట్టినప్పటికీ, అప్లాన్ బేసిస్ పైననేవుండేట్లు ఆలోచిస్తాం, హైదరాబాదులో వున్నది పై వేటు పాలిటెక్నిక్.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :— కాకినాడలో జరుగుతున్నదని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఎంతకాలంనుండి జరుగుతున్నది, ఎప్పుడు పూర్తి అవుతుంది, ఏదయినా Plan వున్నదా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఉన్నది. ఎక్విజిషన్ ప్రొసీడింగుస్ కొరకు ఆర్డర్ చేయడమైనది. ప్రోగ్రెస్ లో వున్నది. 28 ఎకరాలని నేను చదివాను. G. O. Ms. No. 291, dt. 1-2-62 ఎక్విజిషన్ వర్కు ప్రోగ్రెస్ లో వున్నది. అది కాంగానే — steps will be taken.

Girls Students to appear for S. S. L. C. Examination

8—

* 196 (3728) Q.— *Sri A. Sarveswara Rao* :— Will the Hon. Minister for Education be pleased to refer to the answer given to S.N.Qn. No. 2459-Z on 30-11-1963 and state :

(a) whether the Government have issued instructions to the Commissioner for the Government Examinations to implement the orders passed earlier permitting the girl

students to appear for March, 1964 S.S.L.C. Examinations privately; and

(b) whether the three Universities of the Andhra Pradesh agreed to admit the successful candidates into the Universities for higher studies ?

Sri K. Brahmananda Reddy :- (a) Yes, Sir.

(b) The matter is under correspondence with the Universities.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు:— పానెనవారికి యూనివర్సిటీలో అడ్మిషను యిచ్చే విధంగా ప్రభుత్వము గట్టి కృషి ఎంతకాలములో చేస్తుంది?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి:— చేసిన కృషి అదే. ఆంధ్ర, వెంకటేశ్వర యూనివర్సిటీల వైస్ చాన్సలరులను కన్సల్ట్ చేశారు. వెంకటేశ్వర యూనివర్సిటీవారు కొన్ని అబ్జక్షన్స్ రెయిజ్ చేశారు. ముగ్గురు వైస్ చాన్సలర్ల మీటింగు జరిపాము. అది 27-1-64 న జరిగింది. ఆ మీటింగులో నిర్ణయము చేశారు.

Women candidates should be allowed to appear privately for the S. S. L. C Examination conducted by the State Board of Secondary Education with the stipulation that the age limit will be 15 years on the 31st october of the year of appearing for both private as well as regular candidates.

కాబట్టి యూనివర్సిటీలకూడ కాంకరెన్సు యిచ్చాయని మేము ప్రెజ్యూమ్ చేసి ప్లెన్స్ తీసుకుంటున్నాము.

It is desirable to obtain the specific concurrence.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ఆ నిబంధనలు పూర్తిగా ఎవరికీ తెలియదనులేదు. యూనివర్సిటీస్ హయ్యర్ ఎడ్యుకేషను యిస్తారనే ప్రిసిఫిక్ కమిట్ మెంట్ గావి, అర్ధరుగావి లేకపోతే చదువుకొన్నవారంతా వ్యర్థంగా వదిలి వదిలి పట్టవుతుంది. ఈ సంవత్సరము పరీక్షలతో పాస్ అయినవారు హయ్యర్ ఎడ్యుకేషనుకు యూనివర్సిటీస్ కు అప్లయి చేసినవారున్నారు. వారు కాంకరెన్సు యిచ్చారు. కావి రిక్విజిట్ అర్డర్స్ యివ్వలేదు. ఈ సంవత్సరము ఎగ్జామినేషనుకు వెళ్లడానికి అవకాశం యిచ్చే ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— క్రితం సంవత్సరము అలా చేశారో లేదో తెలియదు. 3/ వ అక్టోబరున డెసిషన్ తీసుకోబడింది. కాన్ఫరెన్సు 27-1-64 న జరిగింది.

There fore I have to ascertain the information.

Basic Training School, Suryapet

9—

*1145 (4004-V) Q.—*Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—*
Will the Hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Head Master of the Basic Training School, Suryapet, Nalgonda District died in January, 1963 ;

(b) whether it is also a fact that his pension papers were not sent to the concerned office as no Head Master was posted the School so far ; and

(c) if so, what is the arrangement so far made to run the School and correspondence ?

Sri K. Brahmananda Reddy:—

(a) Yes, Sir.

(b) It is not a fact that his pension papers were held up due to keeping the post vacant till now.

(c) A Head Master was posted to the institution in question on 11-3-63. He joined duty on 18-3-63. Till then the Senior Assistant of the School was placed in additional charge, in addition to his own, of the current duties of the post of Head Master.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— గవర్నమెంటు కమ్యూనికేషనులో ఇట్లా చెప్పారు. As there is no headmaster, no paper can be seen, అది యిచ్చినా కదివత్తనే యీ క్వశ్చను వేశాను. ఇప్పుడు పేపర్సు వెళ్లి పెన్షను యిచ్చేలాగా ఏర్పాటు చేశారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— ఆయన 3-1-63 న చనిపోయారు. తరువాత, సీనియర్ అసిస్టెంట్ ఇన్ చార్జ్ వున్నారు. రెండునెలల్లో 11-3-63 న హెడ్ మాస్టరును పోస్ట్ చేశారు. పెన్షన్ పేపర్స్ కూడా వెంటనే డిస్పోజ్ చేయవలసిందని డి. పి. ఐ. కి. పంపించారు.

The D. P. I. is competent to dispose of his pension papers.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— హెడ్ మాస్టరు చనిపోయాడు. ఆ తరువాత ఎవరు చార్జ్ తీసుకోవాలో చెప్పలేదు. వాక్యూమ్ గా వుండిపోయింది. చనిపోయినవారి బంధువులు అనాధలుగా వున్నారు కనుక.....

Sri K. Brahmanan da Reddy:— As regards the pension papers of the deceased Headmaster, the D. P. I, reports that his service book and the history of the service had been received in his office on 20-2-1963 and the same sent to the Headmaster, training school, suryapet for submisson of papers as the service papers and pay of the particular officer were not available with him, the headmaster of Government basic training school, suryapet has addressed the concerned schools and the principal government training college, Hyderabad and the reply is awaited. The D. P. I. is taking action for expediting the pension papers. The D P. I, is competent to sanction the officer's pension.

*Advisory Committee for Government Maharaja's
Hospital at Vizayanagaram*

10—

* 119 (3020) Q.—*Sri G. Suryanarayana (Ramathir-
tham):—*Will the Hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether the Advisory Committee functioning from 1952 to 1962 for the development of Government Maharaja's Hospital at Vizayanagaram is being continued;

(b) if not, whether any new Committee has been appointed; and

(c) if so, the number of times it met from January 1962 to November, 1963 ?

The Minister for Health and Medical (Sri Y. Sivarama Prasad) :—(a) and (b) :— A new Advisory Committee has been recently constituted for the Government Maharájah's Hospital, Vizianagaram.

(c) The term of the previous Advisory Committee expired on 8-4-1960. As the new Advisory Committee was constituted with effect from 1-5-64, this does not arise.

శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ:— ఆ సంఘం యొక్క తీర్మానాలు ఏమిటి? వాటిని ఎంతవరకు అమలు చేశాడు?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:— ఆ కమిటీని మొన్ననే అప్పాయింట్ చేశాము. ఇంకామీట్ అయివుండదు.

శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ:— 62-63 విషయము నేను అడుగుతున్నాను. ఆ సంఘం నియమించిన తరువాత ఎన్నిసార్లు సమావేశమైనది, తీర్మానాలు ఏమిటి? ప్రభుత్వం ఏమి అమలు చేసింది?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:— కావాలంటే ఆ సమాచారం తెప్పించి చెబుతాను.

Marriages of Nurses

11—

*147 (3305) Q.—*Sri P. Subbaiah:—* Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether the State Government is proposing to relax the time limit of marriages of nurses in the existing rules :

(b) if so, the extent of relaxation contemplated; and

(c) when does it come into operation ?

Sri Y. Sivarama Prasad:—

(a) The answer is in the negative.

(b) and (c) Do not arise.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:— సర్వీసులో చేరిన తరువాత 5 సంవత్సరముల వరకు పెండ్లి చేసుకోకూడదని నిబంధన వున్నది. అది చాల ఎక్కువ కాలంగా వున్నది. దానిని మూడు సంవత్సరాలవరకైనా తగ్గిస్తారా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:— ట్రైన్ అయి స్టాప్ నర్సులుగా పని చేస్తున్న వారికి పెళ్లి చేసుకోడానికి అభ్యంతరం లేదు. పెళ్లిచేసుకోమని మేము చెప్పము కాని వారు చేసుకోడానికి అభ్యంతరంమాత్రం లేదు. ప్యూపిల్ నర్స్ అయితే పెళ్లిచేసుకుంటే వెళ్లిపోవలసివుంటుంది. వారికి ఇంటెన్సివ్ అండ్ కంటిన్యూవస్ ట్రైనింగు వుండాలి. పెళ్లిచేసుకుంటే ట్రైనింగులో భ్రేకు వస్తే కష్టం. వారు సంసారాలు చేసుకోవాలి. గర్భిణీలు వస్తే — ట్రైనింగులో భ్రేకు వస్తుంది. అటువంటివారు తతిమ్మా స్టూడెంటుతోపాటు వుండడానికి వీలుండదు కనుక ఆ అభ్యంతరం వుంటుంది.

శ్రీ ఎం. పిచ్చయ్య:— వివాహం విషయములో నర్సులకు వున్న రూల్స్ డాక్టరులకు కూడ విధించడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:— సాధారణంగా మెడికల్ కాలేజీలలో చదువు తున్నవన్నాళ్ళు వారు పెళ్లి చేసుకోరనుకుంటాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం (మాడుగుల) :— ట్రైనింగులో భ్రేకు వస్తుందని మంత్రిగారు చెప్పారు. అటువంటి భ్రేకు రాకుండా యిప్పుడు చాలా అరేంజిమెంట్స్ వున్నాయి కదా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:— ఆ అరేంజిమెంట్లు వారికి తెలుపేమోకాని నాకు తెలియవు.

శ్రీ ఎం. రామగోపాలరెడ్డి:— వారికి ఏక్ ఛార్ కాకముందే పెళ్లిచేసుకోడానికి పరమిషను యిస్తారా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:— అందుకో వత్తుంది.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:— మూడేండ్లయినా, 5 ఏండ్లయినా ప్యూపిల్ సర్సస్కు ప్రైయినింగు సందర్భంలో పెళ్లి చేసుకోకూడదనే నిబంధన ఏమిటి? మంత్రిగారి సమాధానంలో ప్రైయినింగులో బ్రేకు వస్తుంది కాబట్టి ఆ నిబంధన సడలించము అంటున్నారు. మిగతా అన్ని సర్వీసులలోను స్త్రీలు వుంటున్నారు. బ్రేక్ వస్తునే వున్నాయి కదా, అక్కడలేని నిబంధన యిక్కడ ఎందుకు వచ్చింది? ఆధునిక సూత్రాల ప్రకారం ఇలాంటి నిబంధనలు తీసేసి మధ్యలో బ్రేక్ వచ్చినా, పదిరోజు లో నెలరోజులో సెలవు యిచ్చి ఆ తరువాత కంటిన్యూ చేసేవద్దతి పెట్టడానికి తిరిగి ప్రభుత్వం అలోచిస్తుందా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:— వారు రాత్రింబగళ్లు హాస్పిటలులోని సర్సస్ క్వార్టర్సులోవుండి డ్యూటీనకు అపెండ్ అవుతూవుండాలి, ఒక బాచికు ప్రైయినింగు యిస్తున్నప్పుడు ఒకామె సెలవుపెట్టితే యీలోవున్న మిగతావారు అవ్వాన్స్ అయిపోతారు.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:— ప్యూపిల్ సర్సస్కు కూడ లిమిటెడ్ అవర్స్ వుంటాయి రాత్రింబగళ్లు పని చేయరు. కొన్నికొన్ని సందర్భాలలో ఎక్కువ కాలము పని చేయవచ్చు.....

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాద్ :— పెళ్లి చేసుకుంటే వారు సంసారం చేసుకో వాలి, గర్భిణీ అయితే ప్రైయినింగు అవడానికి యిబ్బంది వుంటుంది.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:— ప్రతి సర్వీసులోను స్త్రీలు వుంటున్నారు. వారంతా సంసారాలను, భర్తలను, బిడ్డలను వదలిపెట్టి ఉద్యోగాలు చేయడంలేదు. సంసారాలు జరుపుకుంటూనే సర్వీసులలో ఉంటున్నారు. కనుక ప్యూపిల్స్ సర్సస్ విషయంలో కూడ ఆ నిబంధన సడలించడానికి ప్రభుత్వం పునరాలోచిస్తుందా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :— సర్వీసులో వున్నవారికి మేరేజీ చేసుకోడానికి యిబ్బందిలేదని మనవిచేశాను. కాని, ప్రైయినింగు పీరియడ్ లో యిబ్బంది వస్తుంది. ఇది పునరాలోచించడానికి కూడ వీలులేదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :— ఈ ప్రైయినింగు ఎన్ని సంవత్సరాలు, ఎన్ని సంవత్సరాల వరకు వివాహం చేసుకోకూడదు ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :— మూడున్నర సంవత్సరాలు.

Lay Secretaries in District Headquarters Hospitals

12—

*195 (3702) Q.—*Sri S. Vemayya (Put by Sri K. Raghavulu)* :— Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) number of District Headquarters Hospitals in which Lay Secretaries are appointed ; and

(b) the nature of the work they are doing now ?

Sri Y. Sivarama Prasad :—

(a) Five

(b) A statement is placed on the Table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF
THE HOUSE.

Duties of Lay-Secretaries and Treasurers of Government Hospitals.

The Secretary and Treasurer will, under the Superintendent, be incharge of the non-technical organisation of the administration of the Hospital. His duties will be as detailed below:—

1. He will be in entire charge of the clerical establishment including menials and be responsible for the proper work of the non-Technical branch of the office.
2. He will be solely responsible for the maintenance of all accounts relating to cash transactions viz., cash book, Permanent Advance Register, Contingent Register etc.,
3. (a) He will be responsible for the proper maintenance of various stock accounts of stores such as,

- i. Furniture and crockery.
- ii Linen.
- iii. Drugs, and Medicines including accounts of the Dispensary.
- iv. Instruments and appliances; and
- v. Forms and stationery.

(b) He will arrange for the periodical verification of stock as required under Article, 143 Andhra Pradesh Financial Code; Volume I.

(c) He will check and sign all indents for stores whether purchased departmentally or on contract and will inspect all supplies received. The Check will include.

(i) Indents for Drugs, etc., on the Medical Stores Depot which are scrutinised by the Medical Officer of the Hospital; and

(ii) Indents for Special Medicines, Instruments, Appliances etc., from Medical Officers which are passed by the Superintendents.

In matters technical, he may consult the Superintendent and take his advice.

(d) He will exercise a particular check over the purchase and maintenance of valuable articles of furniture, hospital equipments etc.

4. He is responsible for the proper accounting and maintenance of registers relating to diet accounts and to see that the Rules prescribed in the Civil Medical Code relating to Diet are strictly followed, bringing to the notice of the Superintendent any uneconomical issues of the diet or extras. He will verify that the perishable stock register is written up daily and contains a record

of all perishable articles supplied by the contractor during the day. He will also review the diet accounts and test check the postings in the diet register with the entires in bed head tickets.

- 5 He will scrutinise the expenditure of non-diet articles in wards and departments, and articles such as dressings, lotions, thermometers, syringes etc., and bring to the Superintendent, any wasteful expenditure of these articles.
6. He will exercise a check over the contingent expenditure of the hospital
7. He will be responsible for the work connected with contracts (In the case of Mufassal Medical Institutions he will deal with the tenders of all Government medical institutions in his district)
8. (a) He will be responsible for the proper maintenance and up keep of the hospital buildings.
(b) He will supervise the consumption of electric light and energy and also gas and water.
9. He will be present :
(a) at the auction sale of all condemned articles and
(b) when the pay of the Hospital staff is disbursed
10. He will be delegated by the head of the office of the following financial powers:—
(a) to draw the pay and travelling allowance bills of the establishment.
(b) To draw contingent bills.
(c) To draw bills for refund of patient's deposit and hospital stoppages.

- (d) To sign for the head of the Office, bills, vouchers and orders sanctioning expenditure
  - (e) To incur or sanction charges on account of ordinary and recognised contingencies except special medicines.
  - (f) To attest the entries in the Service Books and Rolls and verify the service records annually.
11. He will be responsible for the custody of the cash in the Hospital.
12. He will be responsible for the preparation of budget estimates, financial returns, etc., review the progressive expenditure of the appropriations, places at the disposal of the Superintendent (or the District Medical Officer) and bring to the notice of the Head of the Office any abnormal expenditure that may lead to the appropriation being exceeded.
13. He will annually inspect the accounts of the Government medical institutions in the district and bring to the notice of the District Medical Officer any serious irregularities and steps to rectify them. He will assist the Superintendent or the District Medical Officer in all matters connected with the non-technical administration of the Government Hospitals in the district.
14. He will also perform such other duties as may be assigned to him by the Government, The Director of Medical Services or the head of of the office.

To enable Lay Secretary to discharge the duties specified above efficiently, the head of the medical institutions should give him the fullest opportunity of being conversant with all orders, proceedings of sanctions passed by him.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఈ ఆయిదు places ఎక్కడెక్కడన్నాయి?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :— అనంతపురం, కడప, ఏలూరు (వెన్నగోదావరి) నెల్లూరు, మచిలీ పట్నం (కృష్ణా).

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఈ ఆయిదుచోట్లనే ఉండవలసిన అవసరం ఏమిటి - why a special officer? Superintendent of the hospital చూడవచ్చునుకదా.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :— Superintendent of the hospital తానే బిజారునుంచి మందులు తెప్పించడం, అన్నిచేయాలంటే ఇబ్బంది అవుతుంది. ప్రస్తుతం ఆయిదు హాస్పిటల్సులోనే వేసి చూస్తున్నాము.

Utilisation of Surplus Revenue of the Temples for Educational Institutions

13—

* 518 (2677) Q. — *Sri P. Shyamsunder Rao (Achanta)*: Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) whether there is any proposal with the Government for the utilisation of the surplus revenue of the temples in the State for the benefit of the Educational institutions; and

(b) if so, the details of the same ?

The Minister for Municipal Administration (Sri A. Venkataramayya):— (a) The answer is in the negative.

(b) Does not arise.

Integration of the Endowment Laws of the Andhra and Telengana

14—

*544 (3600) Q.—*Sri J.L.N. Chowdary (Chirala)*. Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) the stage at which the integration of temple endowments of Andhra and Telengana stands :

(b) What is the present scales of pay of the present E.Os. and other temple establishment ;

(c) whether the scales of pay of the above officers and temple staff have been revised ;

(d) if so, how much with other allowances.

(e) whether all the present E. Os. of temples are made permanent by declaring their probationary periods ;

(f) if not, the reasons therefor; and

(g) whether there is a proposal to extend the additional charge remuneration G.O. to the Executive Officers of temple Endowments ?

Sri A. Venkataramayya:—

(a) A bill to integrate the Endowment Laws of the Andhra and Telengana Regions is under consideration of the Government.

(b) The following are the present scales of pay of the five grades of Executive Officers:—

	Scale of Pay.
Grade No. I	Rs. 200-15-350
Grade No. II	150-10-200
Grade No. III	100- 5-150
Grade No. IV	80- 4-100
Grade No. V	45- 5- 60-5/2-90

There are no common scales of pay for other temple establishment. They are paid according to the financial position of each temple.

(c) The answer is in the negative.

(d) Does not arise.

(e) The answer is in the negative.

(f) Proposals are awaited from the Deputy Commissioners concerned.

(g) Under the existing rules, Executive Officers are eligible for additional charge allowance.

(ఎ) ఆంధ్ర తెలంగాణా పొలింతముల ధర్మాదాయ దేవాదాయ చట్టములను విలీనం చేయు బిల్లు ప్రభుత్వపరిశీలనలో ఉంది.

(బి) అయిదు గ్రేడుల ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్లకు ఇచ్చు జీతముల స్కేల్స్ ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నవి.

గ్రేడు I — రు. 200-15-350

గ్రేడు II — రు. 150-10-200

గ్రేడు III — రు. 100- 5-150

గ్రేడు IV — రు. 80- 4-100

గ్రేడు V — రు. 45-5-60-5/2-90

ఇతర దేవాదాయ సిబ్బందికి సామాన్య జీతపు స్కేల్స్ లేవు. దేవాదాయ ఆర్థికపరిస్థితులనుబట్టి వారికి జీతాలు ఇవ్వబడుచున్నవి.

(సి) సవరించబడలేదు.

(డి) ఉద్భవించదు.

(ఇ) లేదు.

(ఎఫ్) ఇందుకు సంబంధించిన ప్రోపోజల్స్ ఆ యా డిప్యూటీ కమిషనరు నుంచి ఇంకా రావలసి ఉన్నది.

(జి) ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్లు ప్రస్తుతపు ధర్మాదాయ ప్రకారం అదనపు భత్యమునకు అర్హులు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :— మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ integration కు సంబంధించి ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉందని అన్నారు. ఎంతో కాలంగా పరిశీలనలో ఉంది. కర్నూలునుంచి పరిశీలనలో ఉంది, ఎప్పటికి పూర్తి అవుతుంది; లేక రామస్వామి అయ్యర్ రిపోర్టు క్రింద ఏమైనా చేస్తారా? ఏరియా కమిటీల విషయం ఏమిటో సెలవిస్తారా?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య :— బిల్లును సమగ్రంగా పరిశీలన చేయవలసి ఉంటుంది. సాధ్యమైనంత తొందరలో చేయాలనే ఆలోచన ఉంది. ఏరియా కమిటీలకు దానికి సంబంధం లేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఇప్పటికి అయిదుగురు మంత్రులు మారారు. ఇంకా ఎంతమంది మారినవరకు integration బిల్లు వస్తుంది? ఆంధ్రలో విశ్వనాథం గారి time లోనే రివెజు చేయాలని అనుకొన్నారు. ప్రతి మంత్రి ఆలోచనలో ఉందనే అన్నారు, మంత్రిగారు వెళ్ళడం ఆలోచనలో ఉందా? బిల్లుతీసుకు రావడం ఆలోచనలో ఉందా? రామస్వామి అయ్యర్ రిపోర్టుకు దానికి సంబంధం లేదు. బిల్లు డ్రాఫ్ట్ తయారైనది, మాకు సంచిపెట్టారు.

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య :— మంత్రులు వస్తుంటారు; పోతుంటారు, అట్లాగే శాసన సభ్యులు వస్తుంటారు; పోతుంటారు, ఎవరు వచ్చినా బిల్లును పరిశీలించి --

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఆ బిల్లు అలాగే ఉంటుంది!

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య :— బిల్లు తొందరగానే తీసుకరావడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ ఎన్. వెంకటస్వామి :— ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్లు అయిదు గ్రేడులలో ఉన్నట్లు సెలవిచ్చారు. పంచాయతీలలో కూడా మూడు గ్రేడ్లు ఉండేవారిని రెండు గ్రేడ్లు చేసి వారి స్కేల్ను మార్చారు, అట్లాగే ఇక్కడ కూడా రెండు గ్రేడులుగా ఉంచితే దేవాదాయాలకు efficient గా పని చేయగలరు. అవిషయం ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య :— పంచాయతీలలో ఇదివరకు ఉన్న గ్రేడ్లు వేరు కావచ్చును. దేవస్థానాలు పెద్దవి, చిన్నవి ఉంటాయి. ఈ విషయాలన్నీ బిల్లులో సమగ్రంగా పరిశీలించ బడతాయి.

శ్రీ టి. కె. శర్మ :— ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్లను ఖాయం చేయలేదని అన్నారు. కొన్ని సంవత్సరాల తరబడి అదే డిపార్టు మెంటు క్రింద పనిచేస్తున్నప్పటికీ ప్రోటేషన్ డి క్లెర్ చేయడం మొదలై నది ఏమీ జరుగలేదు. వారి విషయం పరిశీలన చేస్తారా?

శ్రీ. ఎ. వెంకట్రామయ్య:— దానిని గురించి పరిశీలించారు. 120 మందిలో 109 మంది వరకు పర్మిటెంట్లు చేయడం జరిగింది. మిగతా వారి రికార్డుకూడ చూచి త్వరలోనే చేస్తాము.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న :— అయిదు గ్రేడులకు scales of Pay ఏమిటో నెలవిస్తారా?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య : ఇప్పుడే మనవిచేశాను.

గ్రేడు I — రు. 200-15-350

గ్రేడు II — రు. 150-10-200

గ్రేడు III— రు. 100-5-150

గ్రేడు IV— రు. 80-4-100

గ్రేడు V — రు. 45-5-60-5/2-90

House sites to the Harijans of Indupur Village.

15—

* 36 (547) Q. — *Sri S. Vemayya (Put by Sri T. Raghavulu):*— Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state :

(a) whether it is a fact that provision of house sites to the Harijans of Indupur village, Kovvur taluq, Nellore District has not been made for the last six years; and

(b) the reasons for the delay to dispose of the house site applications?

The Minister for Social Welfare (Smt. T. N. Sada-lakshmi):— (a) The application from the Harijans of Indupur village, Nellore District for providing house sites has been pending since 27-5-1959.

(b) Want of funds is the main reason. A requisition has since been sent to the Revenue Divisional Officer for the acquisition of the site.

శ్రీ ఎమ్. పిచ్చయ్య:— ఆరు సంవత్సరాలుగా ఇంట్ల స్థలాలు ఇవ్వకుండా ఉండడానికి funds కారణమని చెప్పడం సరియైనదికాదు. మూడు, నాలుగు సంవ

తస్సరాలలో grant చేసినవి ఉన్నాయి. ఎటువంటి ఆలస్యం లేకుండా ప్రభుత్వ శ్రద్ధ తీసుకుంటారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :— తప్పనిసరిగా

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :— 1959 నుంచి ఉన్నాయి, డబ్బులేదని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు, ఏజిల్లకు ఎంత డబ్బు ఆలాట్ చేశారు ? ఆలాట్ చేసిన డబ్బులో 1959 కి పూర్వమే ఇచ్చారా ? తరువాత ఏమైనా ఇచ్చారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి : 1959 నుంచి Acquisition Proceedings పూర్తి అయ్యేప్పటికి చాలాకాలం పట్టింది. Acquisition కు ఒక్కొక్క stage లో proceedings complete కావాలి, అందుకు చాలా కాలం పట్టింది. ఇంత time పట్టడం నాకు కూడా అన్యాయంగా తోస్తోంది. ఇప్పుడు final stage కి వచ్చింది. ప్రతి జిల్లాకు ఒక్కొక్క లక్ష చొప్పున మొత్తం రాష్ట్రానికి 20 లక్షల డబ్బు కేటాయించ బడుతోంది. Particular గా నెల్లూరు జిల్లాకు ఎంత కేటాయించారో నావద్ద ప్రస్తుతం లేదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— ఆరు సంవత్సరాల నుంచి నెల్లూరు జిల్లాకు హరిజనుల ఇండ్ల స్థలాలకు డబ్బు కేటాయించలేదని ప్రశ్నద్వారా సూచన చేశారు. అలాంటప్పుడు కేటాయించారా? లేదా? కేటాయించక పోతే ఎందు వల్ల కేటాయించ లేదు ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :— ప్రస్తుతం కేటాయించారు. Final stage లోవుంది. Acquire చేశారు. Plots ఇచ్చే స్టేజీలో ఉంది.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :— Acquisition proceedings ఆలస్యం జరుగుతున్నాయని ఇంత ఆలస్యం న్యాయంకాదని మంత్రిగారే అంటున్నారు. అటువంటిప్పుడు కలెక్టరు special powers involve చేయాలని ఆదేశాలను పంపుతారా ? నెల్లూరులోనే కాదు ; అన్ని జిల్లాల్లోను అట్లాగే ఉంచి, ఆ ప్రొసీజర్ అంతా జరగడానికి 18 మాసాలు అయితుంది, special powers in voke చేయాలని కలెక్టరుకు ఆదేశాలను పంపుతారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :— ప్రస్తుతం consultative committees వేసుకుంటున్నారు. అవి వేసుకొన్న తరువాత ఆలోచించి తప్పని సరిగా చర్యతీసుకుంటారు.

శ్రీ పి. శ్యామసుందరరావు :— లక్ష రూపాయలు ప్రతి జిల్లాకు ఇస్తాము అన్నారు, అది క్రొత్త విషయం కాదు, ప్రతిజిల్లాకు లక్ష సరిపోదు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో మూడు లక్షల విలువైన కేసులు పెన్‌డింగ్ గా ఉన్నాయి, డబ్బు అదనంగా ఇచ్చి acquisition త్వరగా జరిగేటట్లు చూస్తారా :

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :— డబ్బు సరిపోకపోవడం వాస్తవమే. డబ్బు increase చేయాలంటే plan లో decide అయిపోయింది; ఇప్పట్లో సాధ్య పడదు.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న :— జిల్లాకు లక్ష కేటాయించమన్నారు కనీసం ఇన్ని సంవత్సరాలనుంచి వెనుక బడిన కేసులు dispose of చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :— ఆవిధంగానే చేస్తున్నారు.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :— ఏ భూములు acquire చేయాలను కుంటున్నారో ఆ భూములు స్వంతదారులుంటే వారు వాలంటరీగా ఇస్తే acquisition చూపు ప్రకారం కాకుండా త్వరగా చేయడానికి మార్గాలు ఏమైనా ఆలోచిస్తారా :

Mr. Speaker:— By private negotiations? Sometimes they demand high prices.

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :— వాలంటరీగా ఇచ్చే స్టేట్ ఆఫీసులో వస్తుంది. భూమిని బట్టి ఉంటుంది. వాలంటరీగా అనేది ఆఫీసున వస్తుంది.

Mr. Speaker : What he is saying is, instead of acquiring by adopting the procedure, why not the Government try to acquire by private negotiation? People are prepared voluntarily to give land. They do not require the help of the Government at all. What he is saying is, why not expedite these things by private negotiations instead of adopting this cumbersome procedure.

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :— అది ఆలోచిస్తారు.

శ్రీ ఎం. లక్ష్మణస్వామి :— హరిజనులకు ఇండ వలాలి యివ్వడం విషయం లో ప్రొసీజరులో ఎవరైతే దరఖాస్తు పెట్టుకుంటే ఎన్‌క్వయర్ చేసే వద్దతే కూడా లేదు. నా నియోజకవర్గంలో 40 ఉర్ల మంచి దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నారు, జిల్లా

వెల్ ఫేర్ ఆఫీసరును అడిగితే పెండింగులో లేవన్నారు. సమితిలో పెండింగులో లేవన్నారు. దరఖాస్తును L. Dio. గా క్లజ్ చేస్తున్నారు. కనీసం కన్సిడరేషన్ అయినా లేకుండా పోతున్నది. ప్రొసీజరు విషయంలో ఆలోచిస్తారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— తప్పకుండా ఆలోచిస్తారు.

House Sites to the Harijans of Kudithipalem Village

16—

* 37 (548) Q.— *Sri S. Vemayya (Put by Sri K. Raghavulu):*—Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state :

(a) whether it is a fact that house site petition of the Harijans of Kudhithipalem village, Nellore Taluk and District has not been considered for the last seven years ; and

(b) if so, the reasons for the delay ?

Smt. T. N. Sadalakshmi:—

(a) & (b) The petition of Harijans relating to the provision of house sites in Kudithipalem village is pending from 1960. Want of fund is the main reason. The sites in S. No. 117,114/2 and 120 have been since selected for the purpose. The suitability certificates are awaited from the District Health Officer, Nellore and the Executive Engineer, Zilla Parishad, Nellore. Soon after their receipt the District Social Welfare Officer will take action to send a requisition to the Revenue Divisional Officer to acquire the said lands.

శ్రీ పిల్లల మర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— వారు చదివినది సరిగా అర్థం కాలేదు. జవాబును పేర్కొన్న పేర్లపైనే పెట్టిపారా?

Mr. Speaker : How does it help? You won't have another opportunity to put supplementaries.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu : This question is an important one.

Mr. Speaker : (To the Minister) Please repeat the Answer : (To Sri Pillalamarri Venkateswarlu) Please follow the answer.

(The Minister repeated the answer)

శ్రీ పిల్లలమర్రి వేంకటేశ్వర్లు :- Want of funds main reason గా సమాధానం చెప్పారు. అక్కడ ఏమీ కేటాయించలేదా? కేటాయించిన్నట్టి పీటికి ఎందుకు యివ్వలేక పోయినారు. ఎందువల్ల paucity of funds ఏర్పడింది.

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాశివ :- Funds కేటాయించి ఉంటారు. ఇదివరకే ప్రొసీడింగు కంప్లీటు అయిన ఛాములను acquire చేసుకొనిఉంటారు. దీనికి వచ్చేసరికి మిగిలి ఉండదు.

శ్రీ ఎం. రామగోపాలరెడ్డి :- Funds సరిపోవడంలేదని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు కాని ఎల్లకను మేని ఫెస్టో కాంగ్రెసు దగ్గర నుంచి వచ్చిన దానిలో పూరి హరిజనునికి అయిదు పెంట్ల భూమి ఉచితంగా యిస్తామని ఉంది. దానికి విరుద్ధమైన సమాధానం యిప్పుడు చెబుతున్నారేమి?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాశివ :- అయిదు పెంట్లు యిస్తాం. Funds ను బట్టి యిస్తామని ప్రభుత్వం అభిప్రాయం.

House Sites to the Harijans of Chundugunta Hamlet of Kovvur

17—

*106 (2821) Q.—Sri S. Vemayya (Put by Sri K. Raghavulu) :— Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state :

(a) whether it is a fact that land Acquisition case pertaining to the provision of house sites to the Harijans of Chundugunta h/o Kovvur, Koovur taluk Nellore District is being delayed at Government Level for the last six years;

(b) if so, the reasons therefor; and

(c) the stage at which the matter stands now?

Smt. T. N. Sadalakshmi:—

(a) (b) & (c). Acquisition proposals could not be expedited, as the Harijans were insisting upon acquiring certain lands for which there were too many objections. A land acceptable to Harijans has since been selected and the draft notification and draft declaration under the Land Acquisition Act have been published in the Gazette. The Collector of Nellore is taking further action to complete acquisition of the land.

House Sites to the Harijans of Kothavangallu Village

18—

*121 (3061) Q.—*Sri S. Vemayya (Put by Sri M. Pitchayya):—* Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the provision of house sites to the Harijans of Kothavangallu village, Kovvur taluq, Nellore District is pending for the last 10 years ; and

(b) if so, the reasons therefore ?

Smt. T.N. Sadalakshmi:—

(a) The proposal for acquisition of lands for povision of house sites to the Harijans of Kothavangallu has been pending from 1958.

(b) Since there were too many objections for the acquisition of the lands in question, the matter was referred to a Sub-Committee, Zilla Parishad, Nellore for inspection and later the Chairman, Zilla Parishad, Nellore was asked to select the site. A site has since been selected and also approved by the Panchayat Samithi. Suitability certificates are due from the District Health Officer and the Executive Engineer, Zilla Parishad, Nellore. Soon after their receipt, the District Social Welfare Officer will take

action to send a requisition to the Revenue Divisional Officer to acquire the said lands.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :- జిల్లా పరిషత్తు చైర్మను గారిని పర్యటించేవారని వారు నిర్ణయిస్తారని చెప్పారు. మళ్ళీ హెల్తు ఇన్స్పెక్టరు ఆలస్యం చేస్తే మరొక సంవత్సరం జరిగి పోతుంది. ఆలస్యం లేకుండా వెంటనే చేస్తారా?

శ్రీమతి టి. ఎన్. నదాలక్ష్మి :- తప్పని సరిగా పర్యయత్నం చేస్తాము.

House Sites to the Harijans of Romapuram

19—

*29 (4886) Q.—*Sri S. Vemayya (Put by Sri Vavilala Gopalakrishnayya)* :— Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the house sites pattas have not been issued to the Harijans of Ramapuram H/o Yallayapallem village, Kovvur taluk and Nellore-palli village of Sullurpet taluq, Nellore District, and

(b) if not the reasons therefor ?

Smt. T. N. Sadalakshmi :—

(a) & (b) The lands in respect of Ramapuram H/o Yellayapalem village have been taken possession on 15-3-1963 and the Tahsildar Kovvur is taking action to assign the plots to the Harijans under the 'Assignment' rules.

As regards Nellorepalli village, the Revenue Divisional Officer, Gudur is taking action to pass the award and assign the plots to the Harijans.

House Sites to Harijans in Markapur Taluq

20—

*71 (2192) Q.—*Sri P. Subbaiah* :— Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state :

(a) the number of the house site proposals pending in Markapur taluk for the houseless poor Harijans; and

(b) what are the reasons for delay ?

Smt. T.N. Sadalakshmi:

(a) 10 Land Aquisition cases are pending.

(b) Certain cases are pending approval for want of funds while others are in the preliminary stage.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :- Acquisition proceedings చాల సంవత్సరాలుగా పడి పోతున్నాయి. ఆక్విజిషన్ సవరించడానికి మంత్రివర్గం ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీమతి టి. ఎన్. నదాలక్ష్మి :- కన్సల్టేటివ్ కమిటీస్ను వేసుకుంటూ, సలహా తీసుకొని ప్రయత్నం చేస్తాం.

Mr. Speaker : Questions and Answers are over.

OBITUARY

CONDOLENCE RESOLUTIONS

*re ; The demise of Sri Dantuluri Narayanaraju, former member
of Andhra Legislative Assembly.*

Sri K. Brahmananda Reddy : Mr. Speaker, Sir, I beg to move the following motion :

“That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri Dantuluri Narayanaraju, former Member of Andhra Legislative Assembly, and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family.”

Mr. Speaker : Resolution moved.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :- అద్యక్ష, శ్రీ దంతులూరి నారాయణరాజు గారిని ఆంధ్ర దేశములో తొలియనట్లు పంటివారు లేరు. ముఖ్యంగా పశ్చిమ గోదావరి

re : The demise of Sri Dantuluri
Narayanaraju, former Member
of Andhra Legislative Assembly

జిల్లాలో అసలు రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంస్థలో బ్రహ్మాండమైన పాత్ర తీసుకొని జిల్లా కు అగ్రనాయకుడుగా ఉండి బహుముఖంగా సేవ చేసినారు. తమకు తెలుసు. తమతో పాటు కూడా ఆంధ్ర ఆనెంబ్లీలో కర్నూలులో ఉండేటప్పుడు వారు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లానుంచి ఎన్నికయి వచ్చినటువంటివారు. దురదృష్ట వశాత్తు సుమారు ఆరేడు సంవత్సరాల నుంచి వారు కొంచెం మెంటల్ గాను కొంచెం ఫిజికల్ గాను బాధపడ్డారు. వీరు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో భీమవరంలో ఉండేటటువంటి కాలేజీ స్థాపనకు చాలా ముఖ్యపాత్ర వహించినటువంటి వారు. A. I. C. C. సంస్థలో సభ్యులుగాను జిల్లా కాంగ్రెసు కి అనేకసార్లు వారు అధ్యక్షులుగా ఉండి సేవ చేసినారు. తాలూకా బోర్డుకు అధ్యక్షులుగా ఉండినారు. ఆంధ్రా యూనివర్సిటీ సెనేటులో సుమారు ఆరు సంవత్సరాల కాలంపాటు ఉండి ఎంతో చక్కని సేవ చేసినటువంటి స్నేహితుడు. వారు ఆంధ్ర దేశానికే కాకుండా ప్రత్యేకంగా పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో బ్రహ్మాండమైన సేవచేసి వారిలోటు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో తీర్చలేక పోతున్నారని చెప్పడానికి నిస్సందేహముగా మనవిచేస్తున్నాను. వారి ఆత్మకు శాంతి కలుగుగాక అని భగవంతుని ప్రార్థిస్తూ వారి కుటుంబానికి మన సానుభూతి తెలియపరచ వలసినదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— అధ్యక్ష, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసు ఉద్యమములో ప్రముఖ కాంగ్రెసు నాయకుడైన దంతులూరి నారాయణ రాజు గారితో మాకు పరిచయము కలిగినది. జాతీయ స్వాతంత్ర్య పోరాటములో దండు నారాయణరాజు గారి నాయకత్వము క్రింద సత్యగ్రహాలలోను వీరు పాల్గొన్నారు. కాంగ్రెసులోవుండి పనిచేస్తువచ్చారు. వ్యాధిగ్రస్తులై అకాలమరణానికి గురిఅయినారు. వారి కుటుంబానికి మా సానుభూతిని తెలియచేస్తూ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (పోంపేట) :— అధ్యక్ష, దండునారాయణ రాజు గారిని దంతులూరి నారాయణ రాజుగారు మరిపించారని చెప్పితే అతిశయోక్తి లేదనుకొంటాను. జాతీయ పోరాట రంగములో ఆంధ్రదేశములో ప్రముఖ పాత్రవహించి, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో ఏకైక నాయకత్వము వహించిన దండునారాయణ రాజుగారు కూడ వీరిని తలచు కొన్నప్పుడు పృథునికే రాక తప్పదు. దంతులూరి నారాయణ రాజుగారు సరళ హృదయుడు. జిల్లాను ఒక విధముగా సంఘటిత పరచి ప్రముఖమైన సేవ చేసిరి. అలాంటి నాయకుని మరణము పట్ల వణనాయకుడు ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మానము తో ఏకీభవిస్తూ, వారి ఆత్మకు శాంతి కలుగుగాక అని ప్రార్థిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య :— అధ్యక్ష, దంతులూరి నారాయణ రాజు గారు వచ్చి మ గోదావరి జిల్లాలోనే గాక ఆంధ్ర జీవితములో చాల ఉదారమైన సేవాపర తంత్రులుగా, త్యాగ మూర్తిగా పాత్ర వహించారు. ఆయన చేసిన కృషి ఫలితానికి విశ్వాసముగా ఆయన చనిపోయిన వెంటనే భీమవరం పౌరులు భీమవరం కాలేజీకి వారి పేరు పెట్టి, కృతజ్ఞత చూపించినందుకు ముఖ్యముగా భీమవరం పౌరులను అభినందించ వలసి వుంది; వారిత్యాగాన్ని, వారి సేవను మనజీవితములో ఆశయముగా పెట్టుకొని విద్యా విధానాన్ని నడవడానికి కృషి చేస్తే వారి ఆత్మకు శాంతిని కలుగ చేసిన వార మవుతాము. నాయెక్క సంతాపాన్ని కూడ తెలియచేస్తూ ఈ తీర్మానాన్ని బల పరుస్తున్నాను.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :— అధ్యక్ష, దంతులూరి నారాయణ రాజుగారు మా జిల్లాకు సంబంధించిన ప్రముఖ దేశ భక్తులలో ఒకరు. జాతీయ ఉద్యమములో త్యాగము చేయడమే కాదు, వచ్చి మ గోదావరి జిల్లాలో కాలేజీ లేని కొరత చాల కాలము వుండి ది. ఆ జిల్లాకు కాలేజీ కావాలని ఆందోళన చేయడము, దానికి నాయకత్వము వహించి, ఈనాడు రాష్ట్రములోని ప్రముఖ కాలేజీగా అభివృద్ధి కావడానికి కారకులై నారు. ప్రతి గ్రామము తిరిగి చందాలు సమూలు చేసి ఆ జిల్లాలో కాలేజీ స్థాపనకు వూసుకొన్నా రు. విద్యా రంగములో, సహకార రంగములోను ముందు వుండి పని చేయడము వారికి మామూలు వారి మరణము మా జిల్లా ఉద్యమాలకు చాలనష్టమని చెబుతూ, ఈ తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ సి హెచ్. ఎస్. ఆర్. సి. వి. పి. మూర్తిరాజు (పెంటపాడు) :— అధ్యక్ష, దంతులూరి నారాయణ రాజుగారి మరణము ప్రత్యేకముగా మా జిల్లాకు తీరని నష్టము. వారు చిన్నతనములోనే తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగా వుండి ఆయన సమర్థతను చూపించడము జరిగింది. వారి యొక్క శక్తి సామర్థ్యాలు వారు అధికారులతో మాట్లాడినప్పుడే చూడవలసివున్నది. ఎప్పుడూ కూడ ఫలానా పని చేయాలని అనడ ము ఎరుగరు. విషయము చెబితే ఎదుటివానికి అర్థమయ్యేలాగ చెప్పడము, చెప్పిన తరువాత చేయక పోతే మర్యాద వుండదు అనే నీతిలో పెట్టే సమర్థత గల ఒక వ్యక్తిని మేము కోల్పోయాము. త్యాగములోనే కాదు బుద్ధి కుశలతలో ఆయనంత గొప్పవారు ఇంకొకరు లేరు అటువంటి సమర్థతగల మనిషికి 12 సంవత్సరాలుగా అనారోగ్యముగా వుండి అంతే మా జిల్లాకు దురదృష్టము అని చెప్పవలసి వుంటుంది. ఆయన అరోగ్యము చెడివది తగ్గయుతు మా జిల్లాలో ఐక్యతను సాధించడానికి వీలు లేక పోయింది. ఇప్పటికి ఆ కష్టాలు అనుభవిస్తున్నాము, వారి మరణము వలన తీరని లోటు జరిగిపోయింది.

Obituary-Condolence Resolution.
re : Demise of Sri K. Adikesavulu
Naidu, Former Member of the
Andhra Pradesh Legislative As-
sembly.

[27th June, 1964   102

ఇప్పటికయినా దంతులూరి నారాయణ రాజు గారిని మనస్సులో పెట్టుకొని మా జిల్లా ఏకగ్రీవముగా కలసి పని చేయడానికి మన నాయకులందరు కృషి చేసిననాడే, వారి ఆత్మకు శాంతి కలుగుతుంది దానికి పూర్తిగా మానహకారము ఇస్తామని చెప్పతూ 'వారి ఆత్మకు శాంతి కలుగుగాక అని ప్రార్థిస్తూ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మానాన్ని బల పరుస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ముఖ్యమంత్రిగారు, ప్రతిపక్షనాయకులు, ఇతర గౌరవ సభ్యులు నారాయణ రాజు గురించి చెప్పిన విషయాలతో నేను పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. కొంత కాలము వారు కూడ మాతోపాటు జైలులో ఉండిన సందర్భములో వారిని గురించి తెలుసుకొనే అవకాశము కలిగింది. వారు కేవలము దేశ స్వాతంత్ర్య సమరములోనేగాక, సాంఘికముగా అయితే నేమి, రాజకీయముగా అయితే నేమి, ప్రజా సేవ చేస్తూ కొన్ని సంవత్సరాల నుంచి వ్యాధి గ్రస్తులై ఉండి, చనిపోవడము చాల విచారకరము మన రాష్ట్రానికి తీరని లోటు సంభవించిందను కొంటామ భగవానుడు వారి ఆత్మకు శాంతి కలుగ చేయుగాక అని కోరుతున్నాను,

Mr. Speaker : The question is :

“That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri Dantuluri Narayanaraju, former Member of Andhra Legislative Assembly and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family.”

The resolution was passed *nem con* all members standing.

re : Demise of Sri K. Adikesavulu Naidu, former Member of the Andhra Pradesh Legislative Assembly.

Sri K. Brahmananda Reddy : Mr. Speaker, I beg to move the following resolution :

“That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri Adikesavulu Naidu, former Member of the Andhra Pradesh Legislative Assembly, and conveys its deep sense of sympathy to the Members of the bereaved family.”

Mr. Speaker : Resolution moved.

అధ్యక్ష, ఆదికేశవులు నాయుడు గారు మనకందరకు తెలిసినవారు. సుమారు 42 సంవత్సరాల చిన్న వయస్సులోనే వారు హఠాత్తుగా మరణించడము ముఖ్యముగా చిత్తురు జిల్లాకు తీరని లోటు.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

సుమారు సంవత్సరము క్రితము హఠాత్తుగ heart attack పెచ్చి కొంత కాలము ఉస్మానియా ఆసుపత్రిలో వుండి, తరువాత వెల్లూరు హాస్పిటల్ కు వెళ్లి నయము చేయించుకొన్నారు. కాని తిరిగి యిటువంటి సంఘటన వెంటనే జరగ డము చాల బాధకలిగించినది. వారు ఆ-జిల్లాలో అనేక విషయాలలో శ్రద్ధ తీసుకొ, నడమే కాకుండా జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీకి అధ్యక్షులుగా వున్నారు. ఇదివరలో రెజిస్ట్రేటర్ అసెంబ్లీకి తిరుపతి నియోజక వర్గము నుంచి ఎన్నుకోబడినారు. తరువాత చిత్తురు జిల్లా local authorities constituency నుంచి M. L. C. గా ఎన్నికయి, అనేక విషయాలలో పాల్గొంటున్నారు. ముఖ్యముగా తిరుపతి పేంక షేక్వర యూనివర్సిటీ సంస్కర్షణలోను, తిరుపతి వ్యవహారాలలోగాని, జిల్లా మొ త్తముపైన వున్న అభివృద్ధి కార్యక్రమాలలోగాని ఎంతో శ్రద్ధతో పాల్గొన్నారు. 40, 42 సంవత్సరాలు నిండకముందే వారు పోవడము చాల దురదృష్టకరము. వారి ఆత్మ కు భగవానుడు శాంతిని ప్రసాదించుగాక అని ప్రార్థిస్తూ, వారి కుటుంబానికి మన సాను భూతిని తెలియ చేయవలసినదిగా ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— అధ్యక్ష, ఆదికేశవులు నాయుడుగారితో నాకు వున్న పరిచయం చాలా కొద్ది. చిత్తురుజిల్లా రాజకీయాలలో ప్రముఖ పాత్ర నిర్వహించిన కాంగ్రెసు నాయకులనేది అందరు గుర్తించిన విషయం. వారి అకాల మరణానికి మా పార్టీ తరపున మా సంతాపాన్ని తెలియచేస్తూ, ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ వారి కుటుంబానికి మా సానుభూతి తెలియజేస్తున్నాము.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :— అధ్యక్ష, ఆదికేశవులనాయుడు గారు చిన్న తనం నుండే రాజకీయాలలో ప్రవేశించారు. వారు తిరుపతి దగ్గర ముంగిలిపట్టు అనే గ్రామంలో వుండేవారు. తిరుపతిని కేంద్రంగా వుంచుకొని చుట్టుప్రక్కల గ్రామాలలో ప్రజా సేవ చేశారు. మేము ఏ ఫార్మికి చెందినప్పటికీ ఆకర్షణ పార్టీలతో నిమిత్తం లేకుండా వారు కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగా వున్నప్పుడు కూడ నిర్మాణ కార్యక్రమాలలో అందరము కలసి పనిచేశాము. చిత్తురు షుగర్ ఫ్యాక్టరీ పెట్టి వస్తుడు, చిత్తురులో కోవరేటివ్ బిల్డింగ్ సొసైటీ పెట్టినప్పుడు, ఇతర నిర్మాణ కార్య క్రమాలలో అందర మూ కలసి కృషిచేశాము. పార్టీ నిమిత్తం లేకుండా పని చేయటానికి అర్హుల ఆస్కారం ఇచ్చేవారు. అటువంటి ఉత్తముడు తొందరగా వెళ్లి పోవటం అందరకూ నష్టం,

re : Demise of Sri K. Adikesavulu Naidu, Former Member of the Andhra Pradesh Legislative Assembly.

అందుకు మేము విచారం తెలియచేస్తున్నాము. ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానంతో ఏకీభవిస్తున్నాము.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— అధ్యక్ష, చిత్తూరు జిల్లాలో వుండే ప్రజాసేవకులలో అదికేశవులనాయుడుగారు ఒక అదర్శప్రాయుడైన నాయకుడు. విద్యార్థి దశ నుండి ప్రజాసేవ యందు ఆసక్తి కలిగి జిల్లా అంతటా తిరిగి పరిచయం చేసుకొని జిల్లా అభివృద్ధికి పూర్తిగా పాటు పడిన వ్యక్తి. తిరుపతి యూనివర్సిటీ ఏర్పాటు చేసి నవ్వుడు అనేక చిక్కు సమస్యలు ఏర్పడినప్పుడు అదికేశవులనాయుడుగారు, నాదమునిరెడ్డిగారు అక్కడ స్థానికులు కావటంవల్ల వారు పూర్తిగా శ్రద్ధ తీసుకొని ఏర్పాటు చేయించారు. తిరుపతి దేవస్థానానికి సంబంధించి, అక్కడకు వచ్చే భక్తులకు సంబంధించి పున్న సమస్యలను, అవసరాలను అక్కడి ఉద్యోగులతో, ఇటు ప్రభుత్వంతో సంప్రదించి ఎన్నో శౌకర్యాలు కలుగచేయటానికి కృషి చేశారు. తిరుపతిలో ఫోరమ్ అని పెట్టి బైట నుండి వచ్చే పెద్దల చేత ఉపన్యాసాలు ఇప్పించే ఏర్పాటు చేశారు. ఇండస్ట్రీస్ కానివ్వండి; ఇరిగేషన్ కానివ్వండి, ఎలక్ట్రిసిటీ కానివ్వండి, ప్రజావసర కార్యక్రమాలకు వారు ఎంతో కృషి చేసిన వ్యక్తి. ఆయన మరణించటం బాధాకరమైన విషయం. రాజగోపాలనాయుడుగారు చెప్పినట్లు వారు ఒక రాజకీయ పార్టీ అని కాకుండా కార్యకర్త అనిపించుకొన్న వారందరితో సహకరించి, వారి మన్ననలు పొంది, ఉద్యోగులకు సహకారం ఇచ్చి, జిల్లా అభివృద్ధికి పూర్తిగా పాటు పడిన వ్యక్తి. వారి కుటుంబానికి మా జిల్లా ప్రజల తరఫున సానుభూతి అందచేస్తున్నాను.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— అధ్యక్ష, అదికేశవులనాయుడుగారి అకాంక్షలను సానుభూతి తెలియజేస్తూ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. వారు చిన్నవయస్సులో పోయినా పున్నంత వరకూ ప్రజా సేవ చేసి ప్రజల అవసరాలను తీర్చారు. వారి కుటుంబానికి మా సానుభూతి తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అధ్యక్ష, అదికేశవులనాయుడుగారితో ఇది వరకు ఎనంబిలో కలిసి వుండటం తటస్థమింది. మద్రాస్ ఎసంబ్లీలో, ఆంధ్రరాష్ట్రం మొట్టమొదట ఏర్పడినప్పుడు మేము కలిసి వని చేశాము. బయట వాకి. వాకు మధ్య దూరం చాల పున్నప్పటికీ అప్పుడప్పుడు కలిసి మాట్లాడుకోవటం జరిగేది. వారు అందరకూ స్నేహపాత్రులు ఎసంబ్లీ నుండి వెళ్ళిన తరువాత, కొన్నిసార్లు ఇంట్లోకి అయ్యారు. ఒక రోజు వారి మరణ వార్త విన్న వెంటనే ఆశ్చర్యపోయాము. వారి మరణానికి ఎంతో బాధ పడ్డాను. వారు ప్రజా సేవకులు. వారి మరణం వల్ల సానుభూతి, సంతాపం వ్యక్త పరచే ఈ తీర్మానాన్ని బలపరచే వారి కుటుంబానికి మేం సంతాపాన్ని తెలియచేస్తున్నాను.

*Obituary-Condolence Resolution.
re : Demise of Sri K. Adikesavulu
Naidu, Former Member of the
Andhra Pradesh Legislative As-
sembly.*

శ్రీ టి. బాలకృష్ణ (సత్యవేదు) :— కీర్తి కేసులు ఆదికేశవులు నాయుడుగారి గురించి నాకు తెలిసిన రెండు మాటలు చెప్పదలచుకొన్నాను. వారు చిత్తూరు జిల్లాలో చంద్రగిరి తాలూకాలో ముంగిలిపట్టు గ్రామంలో జన్మించారు. విద్యార్థిగా వుండగానే రాజకీయాలలో దిగి ఎమ్ ఎల్ ఎ అయ్యారు. తరువాత వారు ఎమ్.ఎల్.సి. అయ్యారు. వారు జిల్లా రాజకీయాలలో ప్రముఖ పాత్ర వహించారు. పార్టీలో వుండి చాల సీరియస్ గా పని చేసేవారు. “నొప్పించక, తానొవ్వక తప్పించుకు తిరుగువాడు ధన్యుడు సుమతి” అన్నట్లు ఎవరినీ నొప్పించకుండా చాలా ఉపాయంగా పని చేసిన వ్యక్తి. చిత్తూరు పార్లమెంటురి బై ఎలక్షన్ జరిగిన సందర్భంలో ఎక్కువగా కుల ప్రాతి పదిక పై జరిగినప్పుడు ఆయనపై ఎక్కువ ప్రెషర్ వచ్చినప్పటికీ ఆయన వాటికి లొంగక పార్టీ సిద్ధాంతాలకు లోబడి కాంగ్రెసు పక్షం పని చేసిన గొప్ప వ్యక్తి. వారి మృతి చిత్తూరు జిల్లాకే తీరని లోటని భావించక తప్పదు. వారి మృతికి నా సానుభూతి తెలియజేస్తున్నాను. వారు అన్ని జాతుల పట్ల ప్రేమ వుండేది. అన్ని కులాలతో పాటు హరిజనులు కూడ పైకి, అభివృద్ధిలోనికి రావాలని కోరిన వ్యక్తి. వారి మృతికి నా సంతాపాన్ని తెలియజేస్తూ వారి కుటుంబానికి నా సానుభూతి తెలియజేస్తున్నాను.

Mr. Deputy Speaker: Personally though I do not know Sri Adikesavulu Naidu, from the Resolution moved by the Chief Minister and duly seconded by the Opposition members and other members, I certainly feel that we have lost a soul who has contributed towards social, political and other factors that build up the country. I associate myself fully with the views expressed and I now request the hon. members to stand and observe silence for two minutes as a mark of respect to the departed soul.

The question is :

“That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri Adikesavulu Naidu, former Member of the Andhra Pradesh Legislative Assembly, and conveys its deep sense of sympathy to the Members of the bereaved family.”

The Resolution was adopted *nem con*, all the members standing.

ANNOUNCEMENTS

re : The arrest and release of Sarvasri T.K.R. Sarma, S.R. Datla, C. K. Narayana Reddy and Tammina Potharaju, M.L.A.S.

Mr. Deputy Speaker: I am to announce to the House that four members of the Andhra Pradesh Legislative Assembly were arrested, detained in judicial custody and released on the dates as follows:

Sri T.K.R. Sarma:—Arrested on 2-4-1964; Remanded to judicial custody upto 10-4-1964 and also continued under judicial custody; Acquitted of all the charges against him and released on 24-4-1964.

Sri S.R. Datla.—Arrested on 9-3-1964 (announced in last meeting); Ordered to be released on bail on 1-4-1964 by the Sessions Judge, Eluru, on his entering into a security bond for Rs. 1,000/- with two sureties for a like sum each;

Sri C.K. Narayana Reddy,—Arrested on 3-4-1964; Sentenced for 3 days simple imprisonment on 4-4-1964 by the Additional District Magistrate, Madanapalli; Released on 6-4-1964 after the expiry of three days imprisonment.

Sri Tammina Potha Raju:—Arrested on 14-6-1964; Lodged in sub-Jail Vijayawada till 18-6-1964, remand extended upto 29-6-1964.

I was informed immediately of the above facts.

re: The resignation of Sri D. Sanjivayya from the membership of the Andhra Pradesh Legislative Assembly;

Mr. Deputy Speaker: I have to announce to the House that Sri D. Sanjivayya, an elected Member of the Andhra Pradesh Legislative Assembly from Kodumuru constituency

has resigned his seat in the Andhra Pradesh Legislative Assembly with effect from the 8th April, 1964.

re: Panel of Chairmen.

Mr. Deputy Speaker: I have nominated the following to be members of the Panel of Chairmen for this session:

1. Shri Bhattam Sree Rama Murthy
2. Smt. Kumudini Devi
3. Sri P.V. Siviah
4. Sri P. Narayana Reddy

re: The members nominated to the Committee on Petitions.

Mr. Deputy Speaker: I am to announce to the House that under Rule 212-B (1) of the Assembly Rules, I nominate the following members to the Committee on Petitions for the Fourth Session in addition to the Deputy Speaker who shall be the Chairman of the said Committee :

1. Sri Md. Ismail
2. Sri S. Jayaraju
3. Sri C. Kulasekhara Reddy
4. Smt. A. Kamala Devi

PAPERS LAID ON THE TABLE

The Andhra Pradesh Gram Panchayats (Amendment) Ordinance 1964 (Ordinance No. 1 of 1964)

1. *The Minister for Panchayati Raj (Dr. M. N. Lakshminarasiah) :—* Sir, I beg to lay on the Table a Copy of the Andhra Pradesh Gram Panchayats (Amendment) Ordinance 1964, (Ordinance No. 1 of 1964) published in the Andhra Pradesh Gazette Part IV-B Extraordinary dated 27-5-1964, as required under article 213 (2) (a) of the Constitution.

The Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads (Amendment) Ordinance, 1964 (Ordinance No. 2 of 1964.)

2. *Dr. M. N. Laxminarasiah*:—Sir, I also beg to lay on the Table a copy of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishad (Amendment) Ordinance 1964, (Ordinance No. 2 of 1964) published in the Andhra Pradesh Gazette Part IV-B Extraordinary dated 27-5-1964 as required under Article 213 (a) of the Constitution.

Rules made under the A. P. Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959.

3. *Dr. M. N. Lakshminarasiah*:—Sir, I also beg to lay on the Table under sub-section (2) of Section 69 of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959 a copy of the following Rules made in exercise of sub-section (1) of Section 69 of the said Act, and notified in the following issues of the Andhra Pradesh Gazette:

Rules issued in G. O. Ms. No. and Date

1. G. O. Ms. No. 388 Panchayati Raj (Establishment-II) dated 7-4-1964.
2. G. O. Ms. No. 389 Panchayati Raj (Establishment-II) dated 7-4-1964.
3. G. O. Ms. No. 407 Panchayati Raj (Establishment-II) dated 10-4-1964.
4. G. O. Ms. No. 534 Panchayati Raj (Samithi III) dated 15-5-1964.

Reference to the Gazette with dates.

1. Rules supplement to part-VII dated 23-4-1964.
2. Part VII of the Andhra Pradesh Gazette dated 30-4-1964.

3. Part VII of the Andhra Pradesh Gazette dated 30-4-1964.
4. Rules Supplement to Part VII of the Andhra Pradesh Gazette Extraordinary dated 15-5-1964.

Mr. Deputy Speaker: Papers laid on the Table.

Presentation of the Report of the Joint Select Committee on the Andhra Pradesh Tenancy Bill, 1964.

Sri N. Ramachandra Reddy: Sir, I beg to present the report of the Joint Select Committee on the Andhra Pradesh Tenancy Bill, 1964—

Sri P. Sundarayya: Point of order. I think that motion is out of order according to the rules of procedure. First, he can move for presentation of the Joint Select Committee Report before the House and after presentation of the Joint Select Committee Report certain time should be given. I think the normal procedure is three days if I remember the rules. Then only the Minister-in-charge can bring a motion to have the first reading of the Bill as introduced. I do not know, Sir, whether the Speaker under his special powers has waived that three days' rule. Normally, Sir, even if that has to be done, the parliamentary custom is that it should be taken in the Business Advisory Committee. Even if that is there we should be informed, but in any case even if the Speaker has given it—I do not know whether he has given it or not—it should be taken in the Business Advisory Committee. Even then, there should be two motions; the first one is that "I am presenting the Joint Select Committee Report here" and then the next one is "this Bill as reported by the Joint Select Committee be taken for first reading." Here, I find an entirely new procedure which is completely in contradiction of the rules of procedure of the House.

namely, that "I am presenting this Report and I am moving to refer it to the Regional Committee." It is a very extraordinary procedure and as such I want your ruling that this motion is out of order and the Government may come with proper motions even if the Speaker has given the necessary permission wherein the normal rules of procedure—

Mr. Deputy Speaker: Just refer to Rule 128 (B). It says: "When a regional Bill is introduced, or on some subsequent occasion, the member-in-charge may make one of the following motions in regard to his Bill, namely: that it be referred to the Regional Committee—

Sri P. Sundarayya: No; that is all right. This is regional Bill, no doubt; I am not questioning it.

Mr. Deputy Speaker: So, one of the two motions may be moved, that it be referred to the Regional Committee.

Sri P. Sundarayya: That he can move it. Earlier when the Bill was first introduced in this House, the motion made by the Minister was that the Bill be referred to a Joint Select Committee. It has gone to the Joint Select Committee and he is now presenting the report from the Joint Select Committee.

Mr. Deputy Speaker: So, you want these two motions to be separate.

Sri P. Sundarayya: Not only that, Sir. I could not quote immediately the rules of procedure, but there is a specific rule saying this, that the first motion should come before the House, that "I am presenting the Joint Select Committee Report." That is the first motion he has to make. After presentation of the Joint Select Committee Report, certain time should be allowed before the motion

is made either for referring it to the Regional Committee or for taking into consideration. Any motion he can make, but there should be certain lapse of time after presentation of the Joint Select Committee Report. That time has not elapsed. This morning at 8.30 we see this on the table. Naturally, presentation of the Report, I can understand but where is the time between that presentation and the motion made to refer it to the Regional Committee. That time is not allowed. Second thing I can understand Speaker giving special permission to waive that rule and allowing the Minister concerned to move that motion immediately, but that has to be a separate motion. So, in both things, the motion as it is, is out of order according to our rules of procedure. He cannot combine the two motions and say: "I am presenting the report of the Joint Select Committee and I am also moving that the Bill be referred to the Regional Committee". That, he cannot do. The question of allowing time in between the two motions—I think the time limit prescribed is three days or so—is very important. This is a very important Bill, and we have not been able to see what the Joint Select Committee recommended. The Regional Committee is expected to take into consideration the views of the members expressed during the first discussion, and then only the Regional Committee can exercise its mind over the provisions of the Bill. This procedure has not been followed. On the other hand, this is an extraordinary procedure that is being followed. In any case, my main point is that the form in which it is there is against our rules and as such is clearly out of order.

Sri Kavilala Gopalakrishnaiah: Please refer to Rule 125. Sub-rule (1) says: "The report of the Select Committee on a Bill together with the minutes of dissent, if any, shall be presented to the Assembly to the Chairman or in his absence by any member of the Committee". Sub-rule

(2) says: "In presenting a report, the Chairman, or, in his absence, the member presenting the report shall, if he makes any remarks, confine himself to a brief statement of fact, but there shall be no debate at this stage". Rule 126 deals with printing and publication of report. Rule 127 speaks of the motions that may be moved after presentation of the report of the Select Committee. As you have mentioned, Rule 128 is there which deals with the scope of debate on report of the Select Committee. Then we come to rules which regulate the procedure regarding regional Bills. Rule 128-B says "the member-in-charge may make one of the following motions in regard to his Bill, namely,

- (a) that it be referred to the Regional Committee, or
- (b) that it be circulated for purposes of eliciting opinion. . ."

So, there are two positions: one position is, presentation of the report. The other is the Regional Committee stage. These two positions are quite different. Even the Bill could have been sent to the Regional Committee earlier; but that is not the point. One position, as I said, is presentation of the report of the Joint Select Committee to the House. The other is reference of the Bill to the Regional Committee. The Regional Committee reference might come either before or after. It is only the Report of the Joint Select Committee that should be presented to the House now. This cannot be combined with the other position, namely, referring it to the Regional Committee. Such a procedure is against the rules of Assembly.

Sri P. Rajagopala Naidu: I want to support that. According to the procedure of the Assembly the Minister has to present the Report of the Select Committee to the House first; then, afterwards, he may move that the Bill be referred to the Regional Committee. Therefore, we want the procedure to be adopted, as prescribed by the Rules.

Sri N. Ramachandra Reddy: The first thing is, presentation of the Joint Select Committee Report to the Assembly, and the next thing is reference of the Bill to the Regional Committee. Objection has been raised by the Leader of the Opposition that these two motions are clubbed. But at the same time, he expressed that the Speaker is competent to waive the rule also and grant permission to move both the motions at one time. I do not think that it would make any difference, because the Bill has been discussed threadbare. It was first introduced in the Assembly and the first reading was over; now the Joint Select Committee has also presented its report. Later it will go to the Regional Committee, and after full discussion again the Bill will come before the House, and members will have an opportunity to offer their suggestions of amendments, etc. I do think it will make any difference. The Speaker is also competent to waive the rules. I request the Speaker to give a ruling on this point.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య :— అధ్యక్ష, Speaker గారు waive చేసేటటువంటిది ఉన్నట్లయితే, ఆ రెండు independent గా ఉన్నటువంటి propositions ను club చేయడానికి వారు waive చేశారని మేము అనుకోవడం లేదు. ఒకటి, presentation of the report, రెండవది, Regional Committee కు పంపించడం, ఈ రెండింటిని పంపిస్తే, ఆ రెండింటిని ఒప్పుకొన్నారని మేము అనుకొంటామేగాని, రెండింటిని combine చేసి, ఒకటిగా పంపించడానికి ఒప్పుకొన్నారని we can't think. Naturally we don't think like that అందువల్ల procedure లో ఏదైనా పొరబాటు అంటే, అది type వాటిలో పొరబాటు ఉండవచ్చునేమో గాని, propriety మీద question ఏమీ కాదు. వారుచెప్పింది, convenience కోసం, presentation of the report చేసిన తరువాత మనం ఏమైనా Regional Committee కు పంపించడానికి ప్రయత్నిస్తే, ఆ చర్చ జరుగుతుంది అన్నారు, అది వేరే విషయము, దాన్ని గురించి కాదు మేము ఆలోచించడం, ఆ resolution లో construction of the sentence యొక్క పద్ధతిలో, రెండింటిని ఒకేసారి, అనగా presentation అంటే ఎవరికి, మాకు కూడా చేస్తున్నది; కానన సభలో పెట్టేసి మాకు present

చేయకుండా direct గా Regional Committee కు పంపిస్తున్నారు. through Assembly అది impropriety అందువల్ల అది శాసన సభ్యులకు present చేయాలి తరువాత అది. it will be the property of the Assembly then they can refer to the Regional committee. వారు రెండు independant proposition ను combine చేసినట్లయితే, అది instructions unconstitutional illegal and irregular అవుతుంది.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— Procedure ప్రకారం. Presentation of the report to the House. తరువాత దానిని Regional Committee కి refer చేసేటటువంటిది రెండు విడి విడిగా రావలసిందని ఒక అభిప్రాయం rules ప్రకారం కూడా ఉన్నది. కాని తమరు చెప్పిన ప్రకారం స్పీకరుగారు ఏమైన convenience కోసమో, లేకపోతే, procedure లో ఏదైనా మార్పు చేయడానికో చేశారేమో అది speaker గారిని కనుకొని తదుపరి. నా ruling ఇస్తాను అంత వరకు దానిని ఆపి ఉంచాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— Speaker గారితో సంప్రతించి, వారు permission ఇచ్చారో లేదో తెలుసుకోవచ్చును. కాని వారు ఇచ్చినప్పటికీ.

Under Rule 125(2), "In presenting a report, the Chairman, in his absence, the member presenting the report shall, if he makes any remarks, confine himself to a brief statement of fact, but there shall be no debate at this stage". Once a motion is made either for reference to the Regional Committee or not, the House has got the right to debate. Therefore at this stage of presentation, if the Minister concerned wants to make any remarks, he can make a brief statement of fact relating to the proceedings of the Select Committee. He has got a right to make a brief statement, as we are now at the first stage of presentation of the Report of the Joint Select Committee, but there is no question of any debate at this stage. After presentation is over today, then only either tomorrow or the day after, — I cannot just now say the rule concerned, but it is generally accepted that any bill or report, immediately on its introduction, cannot be taken into considera-

tion, but sometime should be given, and the minimum time is three days.

Mr. Deputy Speaker: What I say is that I will discuss this with the Speaker, whether he has, for the sake of convenience, allowed these two motions to be clubbed together. Otherwise, the rule says. . . .

Sri P. Sundarayya: Even the Speaker will never do it. The rule is very specific.

Mr. Deputy Speaker: I will give a ruling after consulting him on this point.

Now, I request the Minister for Revenue to move his next motion.

GOVERNMENT BILL

The Andhra Pradesh Revenue Recovery (Amendment) Bill, 1964

Sri N. Ramachandra Reddy: Sir, I beg to move for leave to introduce the Andhra Pradesh Revenue Recovery (Amendment) Bill, 1964.

Mr. Deputy Speaker: Motion moved.

(PAUSE)

Mr. Deputy Speaker: The question is ;

“That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Revenue Recovery (Amendment) Bill, 1964”.

The motion was adopted.

*Presentation of the Report of the Joint Select Committee
on the Andhra Pradesh Municipalities Bill, 1963*

Mr. Deputy Speaker: There is an earlier item standing in the name of Minister for Municipal Administration, Sri Alapati Venkatramayya. He will now move it.

Sri P. Sundarayya: It is not in today's agenda.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya: Supplementary agenda was given.

Sri P. Sundarayya: I have not seen. I raise a point of order. In the agenda that was circulated yesterday night, it was not there. Then, this morning when I came here at 8.30 A.M., it was not there in my papers on the table. Later on only, probably, it was circulated. Now, this is a very serious Bill. A serious bill of this nature cannot be introduced at any time the Minister concerned likes, unless there is an agreement between all the groups and parties. Otherwise, what happens is Government, at any time, because they have got a majority, can bring any Bill any time, introduce it, withdraw it and so on. We have rules of procedure are there intended to give Opposition members proper time to study and criticise the Bill. Even for the members of the ruling Party also, it is in their interests to have proper time to go through the provisions of the Bill. As such, I do not know why the Government is so extraordinarily anxious to overcome the normal procedure and rush through these Bills. Therefore, because of that—since proper notice is not given, let the Bill be held up till tomorrow for introduction.

Sri Tenneti Viswanatham: We have no objection for its being presented tomorrow.

Mr. Deputy Speaker: What I am told is that this is given in the supplemental agenda and the supplemental agenda has been circulated.

Sri P. Sundarayya: Today, at what time, Sir?

Mr. Deputy Speaker: Not after 8.30 A.M. Before the session started.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu. It was distributed only after the Speaker has taken the Chair.

Mr. Deputy Speaker: For convenience sake, it may be only that it was placed on the table and you have seen it at 8.30 A.M., and before the House began its meeting.

Sri P. Sundarayya: That is exactly why I am raising this objection. Unless, there is an agreement between the parties, this should not be done. Now it is 10.30 A.M. Another supplemental agenda can be given and another bill could be introduced. There must be some understanding of the rule.

Mr. Deputy Speaker: For presentation, would you have serious objection? Today it is only for presentation.

Sri P. Sundarayya: It may be presentation. But at 10.30 A.M. another Bill can be presented. I want to know what is the procedure.

Mr. Deputy Speaker: They have followed this procedure only for today. Hereafter, we shall see that this is not repeated. The Government will come in time or the things will be placed before you giving you sufficient time. As regards, presentation, I hope the House will not have any objection. If it were to go to the Regional Committee. We shall have another motion for reference to the Regional Committee later. Today it will be presented only.

Sri P. Sundarayya: That is a different thing. My point of order is...

Mr. Deputy Speaker: On that I gave an assurance that this will not be repeated.

When I use 'may', it means 'shall'. Now, I hope the House will agree for the presentation of the Select Committee Reports of both the Bills. Motion relating to reference to the Regional Committee can be taken up on Monday or Tuesday.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya: Now, I think the Minister will delete the last portion, namely 'and to move under Rule 128-B of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules read with sub-rule (1) of Rule 164-J of the said Rules that the Bill as amended by the Joint Select Committee be referred to the Regional Committee for consideration and report to the Assembly'. This thing will be deleted in the motion, and the Minister will confine to the earlier portion only.

శ్రీ ఆలపాటి వెంకట్రామయ్య : రూలింగ్ ఇచ్చిన తరువాత objection ఏమిటి ?

Mr. Deputy Speaker: When they want they would like to have two separate rulings. Convenience గురించి House satisfaction గురించి.

Sri. Alapati Venkatramayya: Sir, I beg to present the Report of the Joint Select Committee on the Andhra Pradesh Municipalities Bill, 1963".

Mr. Deputy Speaker: Report presented.

*Presentation of the Report of the Joint Select Committee
on the Andhra Pradesh Tenancy Bill, 1964.*

Sri. N. Ramachandra Reddy: Sir, "I beg to present the report of the Joint Select Committee on the Andhra Pradesh Tenancy Bill, 1964".

*The Andhra Pradesh Irrigation
(Construction and Maintenance of
Water Courses) Bill, 1964.*

Mr. Deputy Speaker: Report presented.

GOVERNMENT BILLS

*The Andhra Pradesh (Telangana Area) Abolition of Inams
Bill, 1964.*

Sri N. Ramachandra Reddy: Sir, I beg to move for leave to introduce the Andhra Pradesh (Telangana Area) Abolition of Inams Bill, 1964.

Mr. Deputy Speaker: Motion moved.

(PAUSE)

M. Deputy Speaker : The question is :

“That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh (Telangana Area) Abolition of Inams Bill, 1964”.

The motion was adopted.

*The Andhra Pradesh Irrigation (Construction and
Maintenance of Water Courses) Bill, 1964.*

Sri N. Ramachandra Reddy: Sir, I beg to move for leave to introduce the Andhra Pradesh Irrigation (Construction and Maintenance of Water Courses) Bill, 1964.

Mr. Deputy Speaker : Motion moved.

Sri P. Rajagopala Naidu : I oppose it.

అధ్యక్ష, ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టకూడదని, దీనిని నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను. ఇందులో “Water Courses” అనే దాని నిర్వచనంలో “Water Course means any channel or pipe not maintained at the cost of the Government.” ‘Channel’ అనేది కూడ introduce చేశారు. ఈ Channels ఎప్పటివో జమీందార్ ప్రాంతాలలో చాల dilapidated condition లో ఉన్నవి. ఈ బిల్లులో చెప్పిన దానిని బట్టి ఆ channels ను repair చేయాలంటే maintain చేయాలంటే. construct చేయాలంటే ఆ ఖర్చుల సంగతి ఈ విధంగా చెప్పారు.

The Collector may order the recovery of the cost of construction of any water course including the amount of compensation payable or that may have been paid for the purpose, from the owners of the land served by the water course constructed by the Irrigation Officer under Section 8 in proportion to the extent of land owned by them. అని ఉన్నది. దీనికి వప్పకుండా వాటికి అయ్యే మరమ్మతులకు అంతా రైతులు పెట్టుకొనుట కష్టము అవుతుంది. కనుక ఒకసారైనా గవర్నమెంటు వారు మరమ్మతులు చేయించి కుడివరం మరమ్మతు క్రింద రైతులను తరువాత రిపేరు చేసుకొమ్మంటే అది ఆలోచించ వచ్చును. అదిలేకుండా అంతా రైతులను భరించమంటే కష్టము గనుక మంత్రిగారు దీనిని ఉపసంహరించుకొనుట మంచిదని కోరుతున్నాను.

Sri N. Ramachandra Reddy : These are details in working Hon'ble Member is competent and he can raise objection on the merits and demerits of the Bill. But now I am requesting only for leave to introduce the Bill.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ : ఇప్పుడు బిల్లును ప్రవేశ పెట్టుతున్నారు. లోపాలు ఉంటే తరువాత చెప్పవచ్చును.

శ్రీ పి. రాజగోపాల్ నాయుడు :— ఇందులో “Channels” చేర్చారు. ఇది జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలి. ‘Water Course means any Channel or pipe not maintained at the cost of Government’ అని చెప్పారు. ఇప్పుడు జమీందారీ ప్రాంతాలలో ఉన్నవి పూర్తిగా పూడిపోయి ఉపయోగం లేకుండా ఉన్నవి. ఆ Channels మరమ్మతు చేయటానికి ఆ costs కట్టి రైతులు ఇవ్వాలంటే అది దారుణమైన విషయం. ఇలాంటి బిల్లువల్ల రైతులను ఇబ్బంది పెట్టుటకంటే ఉపసంహరించుకొనుట మంచిది. ఆ Channels లో silt, remove చేసి ఇస్తే కాగుంటుంది. లేకపోతే జమీందారీ ప్రాంతాల్లో నూటికి 90 కి పైగా ఉన్న ఇటువంటి వాటి మరమ్మతులకు ఖర్చులు రైతులు భరించాలంటే చాల కష్టము. ఇది మంత్రిగారికి తెలియనిది కాదు. కనుక దీనిని ఉపసంహరించుకోవాలని కోరుతున్నాను.

Mr. Deputy Speaker : The question is.

“That leave be granted to introduce the Andhra

Pradesh Irrigation (Construction and Maintenance of Water Courses) Bill, 1964.”

The motion was adopted.

The Andhra Pradesh Objectionable Performances (Amendment) Bill, 1964.

The Minister for Home (Sri Mir Ahmed Ali Khan) : I beg to move for leave to introduce the Andhra Pradesh Objectionable Performances (Amendment) Bill, 1964.”

Mr. Deputy Speaker : Motion moved.

(PAUSE)

Mr. Deputy Speaker : The question is :

“That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Objectionable Performances (Amendment) Bill, 1964.”

The motion was adopted.

ANNOUNCEMENT

re : The Governor's Address on 25th June 1964.

Mr. Deputy Speaker : I have to acquaint the House that on the afternoon of the 25th June 1964, the Governor was pleased to address Members of this House which I had for greater accuracy obtained and placed a copy on the Table of the House. Amendments to the Motion of Thanks to the Governor's address will be received in the Secretariat upto 5 p. m. on 29th June 1964.

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : అధ్యక్షా, ఈమధ్యటికి ఒక violation of convention తీసుకురావలసి వస్తున్నది. గ్రామోద్యోగస్తులకు సంతకించిన

ఉన్నితన్ కమిటీ రిపోర్టు మన శాసన సభలో అడిగితే ఇప్పుడప్పుడే ఇవ్వటానికి పీల్చేదు; ఎమర్జెన్సీ వెళ్లిన తర్వాత గాని పబ్లిష్ చేయము అన్నారు. ఏదైనా ముఖ్యమైన ప్రకటనలు జరిగితే మొదట అవి అసెంబ్లీలో చేయటం సాంప్రదాయమని ఇది వరకు స్పీకరు గారు రూలింగు ఇచ్చి ఉన్నారు. దానికి వ్యతిరేకంగా నిన్న కొన్నింటిలో ఆ రిపోర్టు ఇచ్చారు. శాసన సభకు ఇంత వరకు ఇవ్వలేదు.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :—పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ సర్, బ్రెజిలీ బెంచీలలో ఎవరూ లేరు.

Sri T. V. S. Chalapathi Rao (Vijayawada -South):
Dr. Chenna Reddy is here.

Mr Deputy Speaker : Yes, Dr. Chenna Reddy is here in the House.

Sri Tenneti Viswanatham: It is a point of emptiness...

Sri P. Sundarayya : When I raised the point, Dr. Chenna Reddy did not say that he was here. Our point, is that when a Minister is here he should follow the proceedings.

Mr. Deputy Speaker: It is true that Ministers should be there and they must listen to what is being said. Probably Dr. Chenna Reddy was busy discussing something with the Chairman of the Regional Committee.

Sri P. Sundarayya : When I raised the point that the Treasury Benches were empty and that there was no Minister who was taking note of the proceedings, you also agreed and sent for the Ministers .....

Mr. Deputy Speaker : Yes, but we did not notice Dr. Chenna Reddy. It is not necessary that he should sit in his place.

Sri P. Sundarayya : At least he should say that he is taking note of the proceedings. I just looked at the Treasury Benches and they were empty.

Mr. Deputy Speaker : Apparently he was having a talk with the Chairman of the Regional Committee and was busy with something.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : That only shows that they are indifferent to the Assembly and they are doing their own work or business in the Assembly.

Mr. Deputy Speaker : It is not like that. I would how ever request the Ministers to be present in the House and take note of the proceedings.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : Who is taking note now?

Mr. Deputy Speaker : Dr. Chenna Reddy is hearing your point. It is not necessary that he should be sitting in his place.

Sri P. Sundarayya : Now I want to raise a point. Who is the Minister that is looking after the proceedings of the House.

Mr. Deputy Speaker : As I said, Dr. Chenna Reddy is here and it is necessary that he should sit in his place.

Sri P. Sundarayya : But if he is in charge of the proceedings he should sit in his seat. Let him say that he is taking note of the proceedings.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :- మంత్రిగారు ఉండడం అంటే వింటూ ఉండడం గాని, ఇంకో విషయంలో నిమగ్నమై ఉండటంకాదు. వారిని ఆ విషయం వినేటట్లు చేస్తారా?

మిష్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :- వారు ఇక్కడ ఉన్నారు. In charge గా ఉన్నారు అని; అప్పుడు జరిగేటప్పుడు మాత్రము వీదో మాట్లాడుతున్నారు. వారు దానిని గమనించలేదని కూడా నేను చెప్పాను. దానిమీద ఇంత చర్చ ఎందుకు?

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :- “నేను in charge గా ఉన్నాను” అని ఒక్కతడవ వారు ఆ మాట అంటే in charge గా ఉన్నారని అవ అనుకొంటాము; ఉన్నా లేకపోయినా. వారేమో —

It appears that he is not in charge. How can the Deputy Speaker speak for the Ministers? There are other Ministers also—Sri Ramchandra Reddy, Sri P. V. Narasimha Rao, Sri Alapati Venkataramaiah and Dr. Chenna Reddy. Who is in charge now ?

Mr. Deputy Speaker : I think we need not insist on it.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu : We members would like to know.

Mr. Deputy Speaker : For a particular subject, if a particular Minister is there he is in charge.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu : There are three or four Ministers who are in the House, but who are not in their seats.

Mr. Deputy Speaker : The particular Minister for the particular subject is in charge. In his absence, the other Ministers will be in charge and carry on the proceedings of the House.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu : You say that Dr. Chenna Reddy is in charge, but by his silence she does not seem to be in charge.

Sri P. Sundarayya : I want to raise a point. Sri Vavilala Gopalakrishnayya rose and said he wanted to raise a point of privilege.

Mr. Deputy Speaker : He said 'convention',

Sri P. Sundarayya : Yes, Convention. When an important point is raised here by a member in the House, it must be dealt with by the Minister concerned; and no Minister was there in his seat. Of course, we have the Leader of the House and on his behalf any Minister can certainly act. The other day when the Chief Minister was not here, Sri Ramachandra Reddy moved a motion.

Now also Sri Ramachandra Reddy is there but not in his seat.

Mr. Deputy Speaker : What is your point?

Sri P. Sundarayya : The Ministers who are holding certain ranks should take their seats accordingly and take the responsibility when the Chief Minister is not there or when the Minister concerned is not there. Let the Chief Minister say that in respect of a certain subject or when he himself is not there, let some Minister — whether it is the Minister for Law or the Minister for Finance — take charge. Who is in charge of the House now.

Mr. Deputy Speaker : There is no question of who is in charge. When a particular subject is dealt with the Minister concerned with that particular subject will take note of the proceedings and when he is not there which ever Minister is in the House will take note of the proceedings.

Sri. T. Viswanatham : You are perfectly correct. The only thing is no Minister is on the front benches. They are all sitting on the benches behind. When you are throwing a suggestion that any Minister can take note of the proceeding no Minister is doing it.

Sri T.V.S. Chalapathi Rao : Mr. Deputy Speaker, discussion that is now going on leads us to the question whether the absence of a Minister from the front benches or from his seat amounts to a total absence from the House. How is it open for any Member to say that even though Dr. Chenna Reddy is physically present, he should sit only in his seat or to question whether he is taking notes? I request for your ruling.

Sri T. Viswanatham : May I request your indulgence? There is a misunderstanding about the import of what has happened. We did not question the presence of the

Minister in the House or whether he is taking notes. What I said was that in spite of the suggestion coming from the Chairman that any Minister can take note of the proceedings, no Minister comes forward and says that he is doing it. Every time you make the suggestion they go one bench behind. We are not in any way questioning what they are doing, but let some Minister say that he is taking note of the proceeding.

Dr. M. Chenna Reddy: No Minister is going to the rear benches. Once there is a Minister present here, as soon as a member starts a speech, the Minister will naturally take note of what is being said. It does not require anybody to tell us what we should do.

Sri T. Viswanatham: Now that the Minister has said that I am thankful to him, I am now satisfied that he can hear us from even a greater distance!

Sri P. Sunderayya: When Sri. Vivilala Gopalakrishnaya was speaking on a point, I did not see any Minister on the Treasury Benches. You also looked at the Treasury Benches and since no Minister could be seen you sent an Officer to fetch the Minister. In the meanwhile, another hon. Member pointed out that some Minister was there. but even then the Minister did not say that he was taking note of proceedings. If the proceedings are to be respected only this much, we are doing a disservice to the House and the hon. Members.

Mr. Deputy Speaker: What you said is true. I too did not see Dr. Chenna Reddy and sent for the Minister. Obviously, Dr. Chenna Reddy was busy speaking with the Chairman of the Regional Committee. He could have stood up and said that he was taking note of what was going on. He probably did not notice what we were discussing but another hon. Member pointed out that he was there. It is implied that the Minister who is in the House should take note of what is going on.

Sri P. Sundarayya: For the least 10 years it has always been the custom that the Minister who is sitting in the House always used to say that he was taking note of what was being said.

Mr. Deputy Speaker. No, let us continue.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య :— ఎప్పుడు ఏ ప్రకటన చేసినప్పటికీ మొదట యిక్కడ, విధాన సభలో చేయాలి అని స్పీకరుగారు చెప్పారు, తమకు కూడ గుర్తు ఉన్నది దానిని గవర్నమెంటు కూడ గౌరవించి అంగీకరిస్తున్నది. Village officers ఉన్నితన్ కమిటీ రిపోర్టు యిదివరకు అడిగినప్పుడు emergency అయిపోతేనే గాని బైట పెట్టము అన్నారు. ఆ report రాగానే emergency అయిపోయిందేమోనని పత్రికలలో చూశాము. ఆ రిపోర్టు నిన్న Council లో ఇచ్చారు మనకు యివ్వలేదు. ఇక్కడ యివ్వకుండా అక్కడ యివ్వడానికి కారణం ఏమిటి? రెండవ point క్రిందటి ఆసెంబ్లీలో స్పీకరు గారు announcement ఇచ్చారు. Land revenue ఎంత collect అయిందీ. క్రిందటి assembly లో గానే latest figures అన్నీ యివ్వండి అని చెప్పారు. అది ఇంత వరకు జరగలేదు. ఇవ్వాలే మనం proceed అవుతున్నాము. నిన్న మాట్లాడడానికి సమయం కాదు. మొన్న సమయం కాదు, ఇవాళ మనం proceedingsలోకి enter అవుతున్నాము, కనుక ఈ point కూడ మీముందు raise చేస్తున్నామని ఇది తరువాత చెబుదురు గాని, ముందు ఆ report కాసన సభలో యివ్వకుండా విధాన మండలిలో యివ్వడానికి కారణం ఏమిటి? ఎందువల్ల యిక్కడ యివ్వలేదు అది చెప్పించాల్సిందని మిమ్మల్ని అడుగుతున్నాను.

Mr. Deputy Speaker: What has the Government to say? Sri, Vavilala Gopalakrishnayya has raised a point of procedure and convention. He says that the Unnithan Committee Report on Village Officers was first circulated in the Legislative Council yesterday while actually it ought to have been circulated in the Assembly first.

Sri N. Ramachandra Reddy: The copies were sent to the Legislature Secretariat and it was for the Legislature Secretariat. I do not know when they were presented in the Council and why they were presented there first.

Mr. Deputy Speaker : I also understand that the copies were sent to the Legislature Secretariat. They are being distributed in the Assembly today. The Office ought not to have distributed the copies in the Council earlier.

Sri. Vavilala Gopalakrishnayya : So, it is not officially received!

Mr. Deputy Speaker: They have been officially received.

Sri. P. Sundarayya : Have the copies been distributed in the Council?

Mr. Deputy Speaker: They have been distributed.

Sri. P. Sunderayya: If they were distributed in the Council, why were they not distributed in the Assembly?

Mr. Deputy Speaker: I will call for the information from the hon. Chairman of the Council. I will write to them and tell you as to how it has been done and why it was done?

Sri. P. Sundarayya: I am not raising an objection for distributing.....

Mr. Deputy Speaker: But that is the procedure and convention that is followed — he has raised it.

Sri. P. Sundararayya: That is a different point. If it is a fact that it has been distributed to the hon. members of the Council — and it seems so from what you said and from what hon. Sri. Vavilala Gopalakrishnayya has said why it was not distributed yesterday morning in the Assembly? Even if the copies were received at 3 O' clock why were they not distributed here this morning?

Mr. Deputy Speaker: Yesterday, because the condolence Resolution was ~~there~~.....

Sri. Tenneti Viswanatham: This morning also two condolence Resolutions were there.

Sri. Vavilala Gopalakrishnayya: Council also had Condolence Resoultion yesterday.

Mr. Deputy Speaker: The particular thing — I will refer this matter and objection to the Chairman and find out and report to you. Apparently it looks taht it should have come here and then circulated here.

Sri. Tenneti Viswanatham: Why not today, why was it not distributed today? Are we not entitled to it?

Mr. Deputy Speaker: It ought to have come to us today. I shall see that the office does not repeat these things. It happened by an over-sight or some such thing on the part of the office. We shall see. We will regularise the procedure.

Sri. Tenneti Viswanatham: Very good, Sir, thank you.

Mr. Deputy Speaker: Regarding the Statement I will call the information and then submit to you.

Sri. P. Sundarayya: My point is this. The Statement of revenue collections is very important mostly in our debate on the Governor's speech.

Mr. Deputy Speaker: Was it said that it will be circulated?

Sri. P. Sundarayya: Last time the hon. Speaker said that whatever material is there, it would be given by the end of the meeting and the hon. Minister himself promised that he would get all the material regarding revenue collections up to the end of the Fasti—March or April—and submit talukwise demand and collections. The hon. Speaker also at the time said that he should give the actual demand, actual collections, arrears pending in particular years and the hon. Minister promised he would do it.

Sri. N. Ramachandra Reddy: I have already issued instructions Sir, long time back and the material is being collected.

Mr. Deputy Speaker: But they have not received the statement. It was promised to them earlier.

Sri. N. Ramachandra Reddy: They will receive it, Sir, Before we adjourn the Assembly, I think they will have

Sri. Tenneti Viswanatham: The idea is not before we adjourn the Assembly. But we have to use the material for discussion on the Governor's Address.

Sri. N. Ramachandra Reddy: From all the districts, we have not received, Sir; for some districts we have received.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య:— సర్కులర్ పంపించామంటన్నారు. మాకుకాదు, రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుకు పంపారేమో.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:— వారికి పంపామని నేను అనలేదు, అన్ని జిల్లాల నుండి సమాచారం వచ్చిన తర్వాత supply చేయబడుతుందని చెప్పడం జరిగింది.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya: That is not the position.

Sri. N. Ramachandra Reddy: Even in the last Assembly I expressed the difficulty that it is a voluminous information that has to be collected from various taluks villagewise and considerable time also is necessary. Any way we have received information from some of the districts and as soon as we receive from other districts it will certainly be given, Sir.

Mr. Deputy Speaker: But you will know their difficulty. The Governor's address is to be discussed and some observations are to be made by them. And last time the House was assured that the statement will be supplied to them. As it is there is delay.

Sri N. Ramachandra Reddy: I never said that on the opening day it will be submitted. I said it will be certainly circulated to the hon. members.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— అధ్యక్ష, మా point యిది. గత పర్యాయం అడిషనల్ టాక్సేషన్ గురించి చర్చలు జరుగుతున్నప్పుడు 1962-63వ సంవత్సరం నుండి వసూలుచేస్తుంటే అంతకు ముందు ఎంత వసూలు చేశారు; డిమాండు ఎంత? arrears ఎంత? ఆలాగే 63-64వ సంవత్సరానికి సంబంధించి డిమాండు, arrears వసూలు చేసినది ఎంత? అని అడగడం జరిగింది. 63-64వ సంవత్సరానికి సంబంధించి యింకా gather చేస్తువుంటే చేస్తూవుండవచ్చు. 62-63 ఫసలీకి సంబంధించి గాని financial year కు సంబంధించి గాని వివరాలు వుండాలి కదా తాలూకావారీగా collect చేయడానికి అలస్యం కావచ్చుగాని, రాష్ట్రం మొత్తం మీద, జిల్లావారీగా అయినా వుండాలి కదా అప్పుడేమో ఆఫీసులో వున్నది యిస్తాము అన్నారు. ఇప్పుడు మంత్రిగారు కొన్ని జిల్లాల నుండి మాత్రమే వచ్చింది అంటున్నారు, అజిల్లాలది అయినా ఇస్తే తక్కువ జిల్లాలోనివి ఎలా వుంటుందో, మేము చెప్పడానికి వీలుంటుంది.

Mr. Deputy Speaker:— Could you do that by this evening or by tomorrow morning — for the information you have received so far?

Sri N. Ramachandra Reddy : That has to be printed-cyclostyled. It cannot be done by this evening.

Mr. Deputy Speaker:— A copy atleast may be placed on the Table.

Sri. N. Ramachandra Reddy:— By Monday — not all the districts.

Sri. Tenneti Viswanatham :— When one copy can be placed, 300 copies can be placed, Sir. It is only cyclostyling. They will get 300 copies.

Sri. N. Ramachandra Reddy:— Tomorrow is Sunday; how is it possible?

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య :— క్రిందటి సమావేశం adjourn అయ్యే లోపల ఆ సమాచారం యిస్తామన్నారు.

Is it our responsibility ? Or should the hon. Speaker's assurance be violated?

The main subject is that an assurance was given to the hon. Speaker. Whether it should be implemented or not, you please decide upon it.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— మీరుచెప్పింది న్యాయమేనని వారు ఒప్పుకుంటున్నారు. Material రాకపోవడం చేత యిప్పటికే ఫోయామని తాలూకా వారిగా పచ్చినంతవరకు యిస్తామని అంటున్నారు.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :— If it is so, you please refer the proceedings whether the hon. Speaker said it must be given before the Assembly adjourns.

Mr. Deputy Speaker ;— Is it there?

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :— Yes.

Mr. Deputy Speaker :— I do not think so. I will find out, if it is so.

Sri Tenneti Viswanatham :— You can assume that it is so and then tell them.

Mr. Deputy Speaker .— Let there be no assumptions. You try to obtain copies on Monday. I take it that you will supply them.

Sri N. Ramachandra Reddy :— What ever is available.

Mr. Deputy Speaker :— What ever is available you can give.

Sri Tenneti Viswanatham :— There is another thing. In March when there was a conference, we asked atleast information for all the districts: current and progressive arrears upto that date. After all for 20 districts 20 sets of figures. There is no difficulty and the Revenue Secretary who was present at the conference said it could be supplied. I had reminded the hon. Chief Minister also. Atleast even if it is not available for all the taluks, he must be able to give for the districts — atleast for the entire

State — whatever demand is there, what are the arrears and what is the progressive total of arrears.

Mr. Deputy Speaker :— He has assured to give on Monday.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :— మొత్తం రాష్ట్రానికి సంబంధించి కావాలంటే అన్ని జిల్లాల గురించి కావాలి. జిల్లాలనుండి రావాలంటే తాలుకాలవిరావాలి. తాలుకాలవి కావాలంటే గ్రామాలనుండి రావాలి.

Unless all these figures are pooled.. ..

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :— తమవద్ద ఏవి వుంటే అవియవ్వండి.

Sri N. Ramachandra Reddy .— Yes.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య :— ఎప్పుడు యిస్టార్ చెప్పమనండి. assurance యవ్వమనండి.

Mr. Deputy Speaker :— Do I take it that on Monday before 8-30 a. m. it will be circulated?

Sri N. Ramachandra Reddy :— As early as possible.

Mr. Deputy Speaker :— No, no. Monday 8-30 a m. what ever material is there. it should be circulated. Even if it is Sunday tomorrow, let them work.

Mr. Deputy Speaker :— I request Dr. T. V. S. Chalapathi Rao to move the Motion of Thanks to the Governor.

MOTION OF THANKS ON THE ADDRESS BY THE GOVERNOR.

Motion of Thanks on the Address by the Governor.

Dr. T. V. S Chalapathi Rao :— I beg to move :—

That an Address be presented to the Governor as follows :—

“That the Members of the Andhra Pradesh Legislative Assembly assembled in this Session are deeply grateful to the Governor for the Address which he has been pleased

to deliver to both the Houses of the Legislature assembled together on the 25th June, 1964''

Mr. Deputy Speaker :— Motion moved.

డా. టి. వి. ఎస్ చలపతిరావు : అధ్యక్ష, శ్రీ పట్టం తాను పిళ్లైగారు మన రాష్ట్ర గవర్నరుగా ప్రమాణస్వీకారం చేసి ఒక నెలరోజులైంది. మనం ఇప్పుడు రెండవ నెలలో వున్నాము. శ్రీ పట్టం తాను పిళ్లైగారిని గురించి నేను విశేషంగా ఇప్పుడు ముచ్చటించ వలసిని అవసరంలేదని అభిప్రాయపడుతున్నాను. వారి వారి ప్రజాజీవితం అందరికీ తెలిసినదే. తమకు ముఖ్యంగా బాగా తెలుసు. వారు ఉభయశాసనసభలను ఉద్దేశించి చేసిన ప్రసంగంలో అనేక ముఖ్యమైన విషయాలున్నాయి. అందువల్ల సభవారు వాటిన్నిటిని పరిశీలించి ధన్యవాదాలు చెప్పడం మన కర్తవ్యమని భావించి నేను యీ మోషను తమ అనుమతితో సభవారి ఎదుట ప్రతిపాదించాను. గవర్నరుగారు తమ ప్రసంగంలో ప్రధాని జవహర్లాల్ నెహ్రూగారి మరణం గురించి వారి జీవిత విశేషాల గురించి, వారు చేసిన క్యాగాలగురించి, వారు సహభారత నిర్మాణానికి పునాదిరాళ్లు వేయడమేగాక, బాలారిష్టాలు దాచేవరకు ప్రతిభతో ఏలా వ్యవహరించి స్వదేశీయులచేతనేకాకుండా యావత్ప్రపంచంలో కూడా గొప్ప స్నేహితుడుగా ప్రేమింపబడినదీ, వారంతా ఏవిధంగా జోహార్లర్పింపబడి కూడా చెప్పారు. నిన్న మన సభవారుకూడా శ్రద్ధాంజలి సమర్పించారు. అయినప్పటికీ, గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో మొదటివిషయంగా నెహ్రూగారి ప్రతిభను గురించి సహజంగా ముచ్చటించి ఉన్నారు కనుక నేను యీ సందర్భంలో రెండుమాటలు చెప్పడం సముచితమని అభిప్రాయంతో మాట్లాడడానికి తమ అనుమతి కోరుతున్నాను. దైవనిర్ణయం ఏలావుంటుందో, ఏ క్షణానికి ఏలా మారుతుందో, ఏ క్షణంలో ఏలాంటి నిర్ణయం అవుతుందో మానవుడికి తెలియడం కష్టమని చెప్పడానికి నెహ్రూగారి మరణం మరొక దృష్టాంతమని చెప్పడం అతిశయోక్తికాదు. భగవద్గీత పదవ అధ్యాయంలో 34వ శ్లోకంలో భగవానుడు అర్జునుని ఉద్దేశించి చెబుతూ మానవలోకంలో ఒక మానవునిలో ప్రతిభవున్నా, వాక్పాతుర్యం వున్నా, తెలివిజేటలు ఉన్నా, జ్ఞానకళక్తి వున్నా, కీర్తి ప్రతిష్టలువున్నా అవన్నీ తానేనని చెప్పారు. అదే శ్లోకంలో మరణం కూడా తానేనని చెప్పారు. భావి జన్మకూడా దానేనని భగవానుడు చెప్పాడు. నెహ్రూ జీవితం చూస్తే అది అక్షరాలా యీ కలియుగంలోకూడా విజయమకోడానికి ఏమాత్రం కూడా సందేహం లేదు. నెహ్రూ శకం భారతదేశంలో ప్రారంభమైంది. 1928 వ స్వవత్సరం కలకత్తా కాంగ్రెసులో అనే చెప్పవలసివుంటుంది. మొట్టటి రెండవ ఆధ్యాయం చూడే యింతదేమో అనుకుంటున్నాను. యింతక నాయకుడుగా నెహ్రూను

చూచిన జ్ఞాపకం తెచ్చుకున్న నాబోటివారికి నెహ్రూ ముసలివాడు అయినాడన్నా. మన మధ్యనుంచి మృత్యువువల్ల వెళ్లిపోయాడన్నా నమ్మడం కష్టంగా వుంటుంది. వారు ఎంతో యాక్టివ్ గా ప్రయాణాలు చేశారు. అది శంకరుని తరువాత భారత దేశమే కాకుండా ప్రపంచమంతా కూడా ప్రతి అంగుళంకూడా పర్యటించారు. వారు కాలినడకన వెడితే వీరు విమానాలాపిద వెళ్లివుండవచ్చు. అట్లా ప్రయాణం చేసిన మహానాయకుడు నెహ్రూగారు, 1928 వ సంవత్సరములో యువకనాయకుడుగా భారత దేశానికి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం కావాలని కంప్లీట్ ఇండిపెండెన్స్ లీగ్ ను స్థాపించారు. ఆ లీగ్ లో వారు నాయకులు. నేతాజీ సుభాష్ చంద్రబోస్ గారు, మన రాష్ట్రంనుంచి మహర్షి బులుసు సాంబమూర్తిగారు, మద్రాసు రాష్ట్రంలో కీర్తి శేషులై న శ్రీమాన్ శ్రీనివాస అయ్యంగార్ - వీరంతా సభ్యులుగా ఏర్పడి. కలకత్తా కాంగ్రెస్ లో అఫిషియల్ తీర్మానం వ్యతిరేకించి మనదేశానికి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే సరైనది అని నెహ్రూగారు నినాదం శ్రేవదంతో నెహ్రూ శకంలో మొదటి అధ్యాయం ప్రారంభమైందని నేనభిప్రాయపడుతున్నాను. దానిని వ్యతిరేకించినది వారి తండ్రిగారైన మోతీలాల్ నెహ్రూగారు. వారు అధినివేశ స్వాతంత్ర్యం చాలు, దానితో మనం మన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు ప్రారంభించవచ్చునని. నెహ్రూ వివేదిక తయారుచేసి ప్రతిపాదించారు. తండ్రికిడుకుల మధ్యవివాదం జోరుగాసాగింది. ఆ చర్చ సందర్భంలో అనేక మంది "Jawaharlal Nehru may be the physical son of Motilal Nehru but, he is the political father of Motilal Nehru" అని observe చేసిన విషయం కూడ యీసమయంలో జ్ఞాపకం వస్తోంది. అప్పుడు మహాత్మాగాంధీగారు కల్పించుకొని ఒక సంవత్సరం కాలంపాటు మోతీలాల్ నెహ్రూకే యిచ్చి ఆసంవత్సరంలో వారు అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము బ్రిటిష్ గవర్నమెంటునుంచి భారతదేశానికి సంపాదించకపోతే యువక నాయకత్వానికి దేశం అప్పచెప్పదాము అని రాజీచేశారు. ఆ చరిత్ర అంతా చరిత్ర చర్యణంగా నే నిప్పుడు చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. మోతీలాల్ నెహ్రూ ప్రయత్నం వల్లనే అప్పట్లో గవర్నరు - జనరలుగా వున్న లార్డ్ ఇర్విన్ ఇంగ్లండు పోవడ*, రౌండ్ టేబిల్ సమావేశానికి బ్రిటిషు ప్రభుత్వ అనుమతి తీరడం దానిని కాంగ్రెసు వారు నికారించడం కూడ ఒక్కసారి స్మరణకు తెచ్చుకుంటే నెహ్రూ శకంలో మొదటి అధ్యాయం ఎట్లా ప్రారంభమైనదో చెప్పినదానికి కొంతబలం కలుగుతుందని మీ అనుమతితో సభ వారికి జ్ఞాపకం చేస్తున్నాను. ఆ తరువాత, 1930 లో రావినది ఒడ్డన లాహోర్ కాంగ్రెసుమహాసభ జరుగుతోంది. ఆ సంవత్సరమే స్వాతంత్ర్య సమరం ప్రారంభమవుతోందని దేశమంతా ఆయత్తుపడుతోంది. ప్రపంచమంతా ఎదురుచూస్తోంది, అందువల్ల ఆలాంటి కాంగ్రెసు మహాసభకు మహాత్మాగాంధీగారు తప్ప మరెవ్వరూ అధ్యక్షులుగా వుండదానికి అర్హులేదు, వారే వుండాలి అని కాంగ్రెసు వారు, జాతిఅంతా కూడ ఏక

గ్రీవంగా కోరి, వారే స్వాతంత్ర్యసమరాన్ని శాంతియుతంగా నడపవలసిందని కోరింది. అయితే, మహాత్మాగాంధీగారు యీ యువకునిలో ఉన్న తేజాన్ని అనాడే గుర్తించి నేను మునలివాడనైపోయాను, నామజిర్న్స్ లో ఒక విధమైన బంహీనత ఏర్పడుతోంది young India లో 3 వాక్యాలు వ్రాసి నెహ్రూగారు భారతదేశానికి పరిచయంచేశారు. వాటిని తమ అనుమతితో ఒక్కసారి repeat చేస్తున్నాను. “He (Jawahar-lal Nehru) has got the prudence of a statesman, he has got the dash of a warrior [and is pure as crystal.” ఇవి దాదాపు 34 సంవత్సరాల క్రిందట మహాత్మాగాంధీగారి హృదయంలోంచి వారికలం ద్వారా వారి సొంత Young India paper లో వ్రాసిన వాక్యాలు. వీటితో నెహ్రూగారిని భారతదేశానికి పరిచయంచేయడమే కాకుండా లాహోరు కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడుగా వుండదగిన వ్యక్తి యీ యువకుడేనని ఆవాక్యాలు చెప్పారు. ఈ నాటికి సరిగా ఒక్క నెలరోజుల క్రిందట యిదేతేదీన ఢిల్లీలో జరిగిన సంఘటన మీద యావత్ప్రపంచం ఎట్లా దుఃఖపాగరంలో మునిగి పోయిందో నేను పేరుగా చెప్పవలసిన పనిలేదు. గాంధీగారు చెప్పిన ప్రతి అక్షరం కూడ అక్షరాలా నిజమని నెహ్రూగారి ప్రవర్తన వల్ల నడవడివల్ల తేలింది. ఆయన చరిత్ర సృష్టించి మనమధ్యనుంచి వెళ్ళారు. నెహ్రూగారి కంఠంలో మొదటి ఆధ్యాయం లాహోరు కాంగ్రెసుతో ప్రారంభమైనది. అది అగస్టు, 1947 వరకు జనవరి 26 న Complete Independence Day declare చేసినది, లాహోర్ కాంగ్రెసు ఆయన తరువాత, జవహర్లాల్ నెహ్రూగారి ఆ తరువాత సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యానికి కావలసిన పనులన్నిచేసినది వారే, స్వాతంత్ర సమరం జరిగింది. జైలుకువెళ్ళారు. ఆ విషయాన్ని ఎక్కువగా చెప్పి ఎక్కువ సమయం వినియోగించను.

నెహ్రూగారు రాజకీయరంగంలో లాహోర్ కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడుగా రాగానే — ఆ రోజుల్లో మద్రాసు నగరంలో ‘Sunday Times’ అని weekly వుండేది. దానికి M. S. Kamath గారు సంపాదకుడుగా వుండేవారు. ఆయన ఒక చక్కటి కార్టూన్ చిత్రించారు. జవహర్ అంటే నగం మనిషి. నగం సింహం అని అర్థం. ఆయన గాంధీ బోపిపెట్టి జవహర్ కోటు వేసి ఆయనను రంగములోకి అట్టుకువ పడి తిండి, గుడ్డ లేక వృత్తి, వైద్య సౌకర్యం లేకవున్న కూలి నాబీ అంతా ఆ సింహానికి జూలురువ్వుతూ తీసుకు వస్తున్నట్లు వేశారు. అప్పట్లో వున్న అధినేతలు. రాజ్యాన్ని పరిపాలిస్తున్నవారు reactionaries, conservatives — అంతా కూడ చెట్టుకొకడు, గుట్టుకొకడు పోతున్నట్లుగా చిత్రించారు. అంటే, ఆరోజుల్లోనే ఆయన వీడిత ప్రజల ఆకాశ్యాతిగా గుర్తించబడడం జరిగింది అవధానికి యిది నిదర్శనం అలాంటి మహావ్యక్తి పోతూ మనజాతి మీద చాలాగొప్ప బాధ్యతలుపెట్టారు.

వారికి అత్యంత ప్రీయమైన విషయాలు అందరికీ తెలిసినవే అందులో Democratic-Socialism మొదటిది. దానికి రూపు రేఖలు దిద్ది ఎలాంటి డిమోక్రాట్ సోషలిజం వుండాలో భువనేశ్వర్ కాంగ్రెసులో నిర్ణయం చేశారు. ఆ సభవారంతా ఆమోదించారు అది ఆమలు జరిగిన రోజున భారతదేశంలోయిందాక నేను చెప్పినట్లుగా M. S. Kamath గారు Sunday Timesలో సింహాన్ని జూలు దువ్వకూతెస్తున్న మీద బిక్కి పేదతనం పోగొట్టుకొని మామూలుగా అన్నితరగతులవారు ఎట్లా ఉన్నారో అట్లావుండే సమాజాన్ని సృష్టించడమే వారి నాయకత్వ ప్రత్యేకత, ఇటువంటి బాధ్యత ఈ దేశ ప్రజలమీద, పరిపాలకులమీద పెట్టి వెళ్లారు, డెమాక్రెటిక్ సోషలిజం అంటే భాష్యాలు ఏమైనా, అర్థాలు ఏమైనా మన ప్రజలలో శీఘ్ర కాలంలో దరిద్ర్యం నిర్మూలించడం జరిగితేనే వారికి మనం pay చేసే homage వల్ల మనశ్శాంతి కలుగుతుంది, అంత వరకు మనశ్శాంతిలేదని చెప్పవలసి ఉంటుంది. నా అభిప్రాయం ఏమంటే He is only dead to live for ever అని, అలాంటి యుగపురుషులకు పూర్ణ పురుషులకు తిరిగి జన్మ ఉంటుదనుకోడం భావ్యం కాదని అను కుంటాను, గాంధీగారి వారసుడిగా ఆయన చేయవలసిన పని పూర్తిచేసి వెళ్ళారు, వారి వారసుడిగా ఈ సభవారు తమ కర్తవ్యం నెరవేర్చుకొని land reforms విషయంలోను socialization of industries విషయంలోను శీఘ్రకాలంలో నాలుగవ ప్రణాళిక పూర్తి అయ్యేసరికి చేయాలని తమ ద్వారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను, గవర్నరుగారు తమ ప్రసంగము లో మూడవ ప్రణాళికలో సాధించిన విషయాలు మాత్రమే కాకుండా నాలుగవ ప్రణాళిక రూపు రేఖలు ఎట్లా ఉంటాయో వారు సూచించారు, జవహర్ లాల్ నెహ్రూ అనంతరం ఏమిటి అని నాలుగైదు సంవత్సరాలనుంచి మన దేశంలోను ఇతర దేశాలలోను ఈ ధ్వని బైలు దేరింది. నెహ్రూ తరువాత భారతదేశం ఏమి అవుతుంది, నాయకులు ఎవరు అవుతారో అని అనేక మంది వక్తలు, రచయితలు కొన్ని వందల పేజీలుగల గ్రంథాలను రూపొందించి ఎక్కువగా అమ్మడం జరిగింది, అనేక రకాలైన జ్యోతిషాలు చెప్పారు. అన్ని జ్యోతిషాలు విఫలమై ఆయన తపస్సు ఫలించి వారి మనస్సులో ఉన్నదే జరగడం చూచాము. ఆనందర్పంలో మన నాయకుడైన డాక్టర్ సంజీవరెడ్డి గారు ప్రదర్శించిన పాత్ర గురించి అన్ని పార్టీలవారు చిత్రించగా చూచి సంతోషించాము. గౌరవించాము, ఈ సందర్భంలో తమ అనుమతితో వారికి నా హృదయ పూర్వక అభినందనలు చెబుతున్నాను. సంజీవరెడ్డి గారు ఇంతగా రాజకీయ చతురత, statesmanship ప్రదర్శించగలిగా రంటే కారణం కూడా ఉన్నది. 1950-52 ప్రాంతంలో పొట్టి శ్రీరాములుగారు ఆత్మ బలిదానం చేసేసాటికి ఆంధ్రదేశం ఏ స్థితిలో ఉన్నది? శాయకులమధ్య అనైక్యత, అనేకమంది పెద్దలు, ఢిల్లీలో ఉన్నవారు ఆంధ్ర దేశంలో ప్రజాస్వామ్య పద్ధతివల్ల ఏ రకమైన పరిపాలనా పద్ధతి వస్తుందో అని ఆందోళన వెలిబుచ్చడం మనకు తెలుసు, యువకుడైన సంజీవరెడ్డిగారిని గురించి ఇదివరలో ఒక

సందర్భంలో మాట్లాడుతూ చెప్పాను He has got an old head on young shoulders అని. క్రాంవెలు మాదిరిగా అప్పట్లో చెల్లాచెదలైన forces ను— ప్రజలలో ఉన్న అభిప్రాయభేదాలు పోగొట్టడం సులభం కాని నాయకులలోని అభిప్రాయభేదాలను తీసివేసి వారిని ఒక త్రాటిమీదకు తీసుకరావడం ఎంతకష్టమైన పనో నేను పేరుగా మనవి చేయవలసిన అవసరం లేదు. ఆ నాయకులు ఎటువంటివారు— ఆంధ్ర కేశరి ప్రకాశం పంతులు, పట్టాభిగారు మొదలైన దిగ్గజాలు. వారి ముందు యువకుడు అయిన సంజీవరెడ్డి గారు అనైక్యతలోనుంచి ఐక్యతను సాధించడం, పొట్టి శ్రీరాములు గారి ఆత్మబలిదానం ఫలితంగా ఆంధ్ర రాష్ట్రం రావడం, జయప్రదంగా 1955 లో ఎన్నికలు జరుపుకోవడం, విశాలాంధ్ర రావడం ఇవన్నీ జరిగాయి, అనైక్యత లోనుంచి అయిక్యతను సాధించిన సంజీవరెడ్డిగారు తమ అనుభవాన్ని పురస్కరించుకొని కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగానైన తరువాత యావద్భారతదృష్టి పొందగలిగారు. కాంగ్రెసు అధ్యక్షులైన తరువాత కూడ వారు రాష్ట్ర నాయకత్వానికి వచ్చి రాష్ట్రరాజకీయాలలో ఎక్కువ పాత్ర వహిస్తున్నప్పటికీ అఖిలభారత దృష్టి వారిలో తగ్గలేదు. దక్షిణ మండలము లోని రాష్ట్రాల్లో లన్నింటిని సంఘటింపజేసి ఒక్కమాటమీదనే అవి నడిచేటట్లుగా తీర్చిదిద్దుకొని రావడం వల్లనే నెహ్రూ మరణానంతరం యావత్ప్రపంచం ఏమవుతుందో అని ఎదురుచూచి రోజూ వెయ్యి మాటలు ఇతర దేశాలకు పంపారట కాని అంతా వృధా అయి పోయాయి; వారి ఆశలు అడియాపలైనాయి. గత పది సంవత్సరాలుగా అనైక్యతలో నుంచి ఐక్యతను సాధించడంలో వారికి ఉన్న అనుభవాన్ని పురస్కరించుకొని సంజీవరెడ్డిగారు వహించిన పాత్ర ప్రధాన కారణమని అందరూ చెబుతున్నారు. వారు ఇంకా మనకు నాయకులుగా ఉన్నారు. వారిని అభినందించవలసి ఉంది. అశ్వరథ కరంగా ఉంది — జవహర్ లాల్ నెహ్రూ గారు దాదాపు పది సంవత్సరాల క్రిత మే ఒక పీలునామా వ్రాసుకున్నారు. వారు తమ ఏకైక పుత్రిక అయిన ఇందిరా ప్రിയ దర్శినికి వ్రాస్తున్నట్లుగా రాజకీయ విజ్ఞానం కలిగించే ఉద్దేశంతో ప్రపంచ చరిత్రనే in the form of letters వ్రాసిన చరిత్ర కారులు. మనకే కాకుండా యావత్ప్రపంచానికి రాజకీయ విజ్ఞానం తెలిసే వారు. వారి గ్రంథాలు ప్రపంచంలో ఎక్కడా చూచిన ఎట్లా వేల సంఖ్యలో అమ్ముడు పోతున్నాయో చూస్తున్నాము. అలాంటి నెహ్రూగారు 1954 వ సంవత్సరంలోనే పీలునామా వ్రాసినట్లు మరణానంతరం తెలిసింది. అందులో అనేక విషయాలు చెబుతూ భారతప్రజలకు తాను చాలా ముఖపడి ఉన్నానని చెప్పారు. ఆయన ముఖపడి ఉన్నారో లేదో తెలియదు కాని భారత ప్రజలు మాత్రం వారికి ఖాళీ పడి ఉన్నారంటే అతిశయోక్తి కాదు. He was born with a silver spoon అంటూంటారు. కాని వా అభిప్రాయం He was born with a golden spoon, if not with a diamond-studded spoon. మోక్షిల్ వాగ్దేవయ్యగారు ఏలాంటి శ్రీమంతులలో ఉన్నారో తెలియదు అంటూ అయినట్లు

భారత ప్రజలేముఖపడి ఉన్నారు, ఆ రుణం తీర్చుకునే మార్గం నేను ఇందాక మనవి చేసాను. సంజీవరెడ్డిగారు కేంద్రంలో మంత్రిగా నిర్ణయింపబడ్డారు, వారు ఆ పాత్రను ఇక్కడ కంటే దిద్దుగట్టి కృతఃగా నిర్వహిస్తారనడంలో సందేహంలేదు. నెహ్రూగారి తరువాత Succession ఎంత Smooth గా జరిగిందో సంజీవరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిత్వం వదలిన తరువాత కూడా మన రాష్ట్రంలో Succession అంత Smooth గా జరిగిందని చెప్పడంలో అతిశయోక్తిలేదు, ఈ సందర్భంలో చెప్పడం సముచితమని మనవి చేస్తున్నాను. విశాలాంధ్ర వచ్చి నప్పటి నుంచి సంజీవరెడ్డిగారి నాయకత్వం క్రింద ఏవిధమైన break లేకుండా అన్ని రంగాలలోను పోర్టుఫోలియో లేని మంత్రిగా వ్యవహరించి బ్రహ్మాండమైన అనుభవం సంపాదించిన బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు మన నాయకులుగా ఉండడం మన అదృష్టం, వారి నాయకత్వం క్రింద డెమాక్రటిక్ సోషలిజం అతి శీఘ్రగతినిరూపొందుతుందని తద్వారా నెహ్రూగారు కన్నకలలు, మహాత్మాగాంధీ చెప్పిన రామరాజ్యం సఫలీ కృతమవుతాయని అభిప్రాయపడుతున్నాను. నెహ్రూగారి తర్వాత Succession జయ ప్రదంగా జరిగింది. వారి చితాభివృద్ధి జూన్ 8 వతేదిన భారతదేశమంతటా, అల్పాబాదులోని త్రివేణీసంగమంలోను, మన రాష్ట్రంలో మూడునదులలో కలవడం జరిగింది, కృష్ణానదిలోను 8 వ తారీఖున కలవడం జరిగింది. వేలాది ప్రజల సమక్షంలో మంత్రి చెన్నారెడ్డిగారు, పెద్దలైన గొట్టి పాటి బ్రహ్మయ్యగారు రాష్ట్ర కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు భక్తిపూర్వకంగాని మజ్జనం చేసి విచారహృదయాలతో వెళ్ళిన తరువాత అంతా శాంతివర్పడింది. మరునాటి నుంచి శాంతి కలుగుతుందనే అభిప్రాయ పడ్డాము. కాని అదేమి దురదృష్టమో కాని విజయవాడలో మాత్రం అశాంతి 9 వ తారీఖు రాత్రి నుంచే పోవడం ప్రారంభమైనది, అందువల్లనే గవర్నరుగారు తమ ప్రసంగంలో విజయవాడ fires గురించి నెహ్రూగారి మరణం గురించి ముచ్చటించిన తరువాత చెప్పడం జరిగింది, నేను ఒకటి, రెండు విషయాలు అందరికీ తెలిసినవే మనవిచెస్తున్నాను. ఇది కోర్టులో దాఖలు అయినట్లు తమకు తెలుసును. తొమ్మిది మంది ముద్దాయిలను నిర్ణయించి వారిపై charge sheet చేసారు. దాని merits, demerits ఇప్పుడు నేను ముచ్చటించ బోవడం లేదు. అది కోర్టువారి ధర్మం వారు వచ్చిన సాక్ష్యాలన్నీ విన్న తరువాత ఎవరు దోషులో ఎవరు నిర్దోషులో నిర్ణయం చేస్తారు. 8 వ తారీఖున చితాభివృద్ధి పవిత్ర కృష్ణానదీ తోయాలలో కలిపిన తరువాత శాంతి వచ్చే బదులు అశాంతి కలుగడం జరిగింది, తమ అనుమతితో నాకు తెలిసిన విషయాలు చెబుతాను. 19 వ తారీఖున దాదాపు 9-15 గంటలకు కృష్ణా లంక ప్రాంతంనుంచి నాకు ఒక టెలిఫోన్ వార్త వచ్చింది. రాత్రి అక్కడ ఏదో ఒక సంఘర్షణ జరిగిందని కమ్యూనిస్టు పార్టీలో నామ వక్షంవారు, దక్షిణ వక్షంవారి మధ్యసంఘర్షణ జరిగిందని తత్ఫలితంగా సుబ్బారావు ఆనే పార్టీ సభ్యుని గృహాన్ని పరశురామ ప్రీతిచేసారని అప్పటి

మంచి ప్రజలలో ఒక ఆందోళన బయలు దేరి 10 వ తారీఖున కృష్ణ లంక పరశు రామ ప్రీతి అవుతోందేమో అని చాలా మంది ప్రజలు భయభ్రాంతులై ఇండ్లలో మంచి నులక మంచం, చిరిగిన గుడ్డలు, మాసినగుడ్డలు, అన్నం తినే కంచాలు మొదలైనవి బైటకు తీసుకు పోతున్నారని అక్కడ కట్టు దిట్టం చేయాలని కృష్ణ లంక మంచి ఒక మిత్రుడు టెలిఫోన్ చేసాడు. వెంటనే శాంతిభద్రతలు కాపాడ వలసినవారు పోలీసువారు కనుక ఆసిస్టెంటు సూపరింటెండెంటుకి ఈ విషయం తెలియపరచి మీరు సిబ్బందితో అక్కడికి వెళ్లి పరశురామ ప్రీతి, fire out break జరుగ కుండా కాపాడవలసినదని రిక్వెస్టు చేద్దామని టెలిఫోనులో పిలిస్తే దురదృష్టవశాత్తు బందరు కాన్స్టేబుల్ వెళ్ళారు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు కూడా అంతే నాకు అందలేదు. చివరకు సబ్ ఇన్స్పెక్టరుని పిలుద్దామంటే టెలిఫోను చెడిపోయింది అన్నారు. కుర్ర వాడు పరుగెత్తుకొని వచ్చాడు. పోలీసు వారిని తీసుకొని వెళ్ళేటప్పటికి సామాన్లు సర్దుకుని చాలా ఆ తృతయిన ముఖాలతో ఉంటే వారు పరవాలేదు ఇక్కడ ఏమీ జరగదు సామాను సర్దుకోవలసినదని చెప్పారు. ఆ సందర్భంలోనే అక్కడ కమ్యూ నిస్టు నాయకులు ఉన్నారు. అంతాచూసిన చలసాని వెంకటరత్నంగారు ఒకరు. టి. వెంకటేశ్వరరావుగారు, పోతరాజుగారు (శాసన సభ్యులు) ఉన్నారు. వీరందరూ కలిసి “తగులవడేది ఏమీ ఉంటుంది? ఇండ్లలోకి సర్దుకోండి పోలీసువారు రక్షిస్తారు” అని మాటలుచెప్పారు. కొందరు ఆ మాటలు నమ్మి సామాన్లు సర్దు కోవడం ప్రారంభించారు మరి కొందరు యిదివరకు చేసుకొన్న నిర్ణయానికి stick up అయి లోపలికి వెళ్ళ కుండా ఉండి, ఈ నాయకులు వారి దారిన వెళుతున్నారని పోలీసులు వెళుతున్న చైము లోనే అప్పడే ఒక మూల అంటుకునే అంటుకుంది. అగ్ని ప్రచండ వాయువు శర వేగం అని వర్ణించినా బహుశా జరిగిన ఘటన చెప్పలేమేమో ఘోరిగా. ఒక పాకలో రగులున్న అగ్ని నలుమూలలా ప్రాకే యావత్తు బెజవాడ ఆ రోజున అగ్ని పాలై పోతుందనే భీతి అందరికీ కలిగింది. ఇంతలో చుట్టు ప్రక్కల ఉన్న వారంద రూ సామానులను బయట వేసుకుంటున్నారు. ఆ సామానులు అంతా రక్షించడం అదో పెద్దపని అయినది. దురాదృష్టవశాత్తు పోలీసు నేతలు ఎవరూ లేరు అక్కడ. అందువల్ల వెంటనే నేను ముఖ్యమంత్రిగారైన శ్రీ బ్రహ్మచంద్రరెడ్డి గారిని బ్రంకు టెలిఫోనులో పిలిచి “అయ్యో బెజవాడ పీఠి దురదృష్టం ఇట్లా వచ్చింది. వెంటనే బందరులో ఆఫీసర్లు అందరినీ తరలించి ఇప్పుడు చేయవలసిన అన్ని పోకర్కాలు చేయవలసినది” అని కోరడం వెంటనే వారు వైర్లెస్లో పంపించారు. ఆ మేనేజి ఇవ్వగానే ఆఫీసర్లు వచ్చారు. అయితే ఏమీ రాఖం : అగ్నిని ఎవరావగలరు : ఫైర్ ఫైటర్లు ఉన్నాయి. ఇతర గ్రామాలనుంచి వచ్చినాయి. గుంటూరునుంచి వచ్చి థాయి, ఉయ్యూరునుంచి ఫైర్ ఫైటర్ డారిలోనే దెబ్బతిన్నది. గుడివాడ ఫైరు ఫైటర్ వచ్చేటప్పటికి బాధాపూరితంగా గృహాలు దహనం అయిపోయిన తరువాత

గవర్నరు అద్రెసులో చెప్పినట్లుగా 15 లక్షలు ఆస్తి నష్టం అయిన తరువాత గుడివాడ ఫైరుఫైటరు రావడం అప్పట్లో పరమేశ్వరునికి జాలికలిగి గాలిని కొంచెం తగ్గుబాబూ అని అజ్ఞాపించినట్లు ఉన్నాడు. గుడివాడనుంచి ఫైల్ ఫైటరు యూనిటు వచ్చింది దానిని కంట్లోలులో తీసుకొని రావడం జరిగింది. అంతే కాని కొన్ని కమ్యూనిస్టు పత్రికలు వ్రాసుకున్నట్లు వేరు ఇదంతా కమ్యూనిస్టులు చేశారని ముఖ్యమంత్రిగారికో ఏమీ తెలుసుకోకుండా చెప్పానని వారు వాగ్వాదాలు చేయడమే కాకుండా తమకు పత్రికల స్వాతంత్ర్యం ఉంది కనుక వారు చేశారు. ఏ కమ్యూనిస్టు చేశాడని నేను చెప్పలేదు కాని వారు ఆరోజు వేసుకున్న కరపత్రాలు, దాని తరువాత ఒకరి మీద ఒకరు వేసుకున్న కరపత్రాలు తమరు అనుమతి ఇచ్చినట్లయితే ఒకటి రెండు, ముఖ్యమైన విషయాలు చదువుతాను ఆ కరపత్రాలు చూస్తే వారినివారే నిందించుకున్నారు గాని జయటివారు ఎవరూ నిందించడంలేదు, ముఖ్యంగా నేను ఆరోపించడంలేదు అనేది అర్థం అవుతుంది, అధ్యక్ష, అయితే ఈ సందర్భంలో విజయవాడ దురదృష్టం విజయవాడ చరిత్ర తమకు తెలియనిది కాదు, విజయవాడను రాజకీయ రాజధాని అని చెబుతారు ఏమంచి వచ్చిన అక్కడినుంచే రావాలి ఒక విధముగా చెడు కూడా రావడం ప్రారంభం అయినదేమో. 1922లో అఖిలభారత కాంగ్రెసు మహాసభ అక్కడ జరిగి గాంధీ గారు కోరిన మేరకు కోటిరూపాయలు తిరిగినిది, కోటి రాట్నాలు వసూలు చేయడం అనే తీర్మానానికి శంకుస్థాపన జరిగింది. అనాటి సంఘటనలే అయినప్పటికీ ఈనాడు గాంధీనగరం రూపొందింది. ఈనాడు యావత్ప్రపంచంలో సగర్వంగా విజయవంతంగా ఎగురుతున్న జాతీయ పతాకం కూడా కీర్తిశేఖరు పింగళి వెంకటయ్యగారు ఆరోజు గాంధీగారు 24 గంటలు పైము యిస్తే మూడు గంటలలో రూపొందించి అందజేయడం జరిగింది. అలాంటి ఖ్యాతి గడిచింది విజయవాడ. అయితే మాకు నష్ట జాతకం losing ఎప్పటినుంచి ప్రారంభం అయినదంటే 1927లో ఆంధ్రాయానివర్సిటీ హెడ్ క్వార్టర్స్ జెజువాడకు వచ్చింది. తరువాత వెళ్ళిపోయింది. నష్టజాతకం అయినది, ప్రధానమైన ఘట్టం ఈ అగ్ని కాండ అని అనుకోవలసి వస్తుంది. 1942 విప్లవంలో, శాంతియుత విప్లవం జరిగినటువంటిది, బ్రిటిషు పార్లమెంటులో వచ్చిన ఆంధ్రా సర్క్యులరుకి కూడా పుటినిల్లు విజయవాడే ఈనాటికి దోషులెవరో కోర్టు వారి ఎదుటికి వెళ్ళింది కనుక వారే న్యాయం విచారించి చెప్పవలసి వున్నది. Ultimate గా ఎవరు దోషులవుతారో ఎవరు నిర్దోషులవుతారో ఎవరూ చెప్పలేరు. కాని విజయవాడలో మాత్రం మానవ చరిత్రలో ఎప్పుడో కృత యుగంలో పరశురాముడు అనే వాడు నన్నాడో తెలియదు. గంభీర గొడలి తీసుకొని ఆయనకు కూడా పరశురామ ప్రీతి అంటే ఆయన ఇంట్లో తగ్గితే పెట్టించలేడు, ఏదో సుహృదం చేశాడు ఆయనకున్నటువంటి దీనిని బట్టి వుక్కిటిపుతాణం చెబుతున్నారేమో కాని ఆ పరశురామ ప్రీతి అక్షరాలా 1964 సంవత్సరంలో నేహూ చితాభస్మం పవిత్రమైన కృష్ణానది తో, యానిలో కలగజేసి

24 గంటలలోనే ప్రజ్వలించి విలయతాండవం చేసినది. వెంటనే ప్రభుత్వం దగ్గరనుంచి అన్ని విధాలయిన కట్టడిట్టాలు వచ్చినాయి. పోలీసువారు వచ్చారు. పురపాలక సంఘంవారు సహాయంచేశారు. ప్రజలు చాలా సహాయం చేశారు. అయినప్పటికీ దానితో అగిపోతుంది కదా అనుకుంటే మళ్ళా 11 తారీఖులేదు, 12 తారీఖున ఉదయాన ప్రజలు నిద్ర మంచంనుంచి లేవక పూర్వమే అగ్ని ప్రైజునీ పేట బాప్టిస్టు పాలెంలో వచ్చి దాదాపు 175 ఇండ్లు దహనం అయిపోయింది ఒక మునిసిపల్ ఒక బీద ఉపాధ్యాయుడు తన ఏకైక పుత్రుని కష్టపడి చదివించి Law పాసైనా అతని వివాహము కోసం 9500 రూపాయలు అప్పజెచ్చి దాచుకున్నాడు, అధ్యక్ష అది కూడా సరకురామ పీఠి అయిపోయింది. ఇలాంటి ఘటనలు చెప్పినట్లయితే నాకు ఉన్న కొద్దివ్యవధి అగ్ని కాండకే సరిపోతుంది. కనుక తమ అనుమతితో ఆ రోజున వెలువడిన ముఖ్యమైన కరపత్రాలు అంతా చదవను ఒకటి రెండు వాక్యాలు చదువుతాను నా ఉద్దేశ్యం నేరం అంతా ఎవరివై పున ఆరోపించడానికి చూస్తున్నాను అనేటటువంటిది కాదు. చాలా ముఖ్యమైనటు వంటిది అధ్యక్ష తమకు తెలుసును ఏదైనా చుక్కలు చుక్కలు పడితేనే ఆ చుక్కలన్నిటినీ ఒక దారం మీద ఒక మాలగా చేస్తేనే evidence ఇలాంటి నేరాలన్నీ ఋజువు అవుతాయని Forensic Medicine లో చెప్పిఉంది. ఆ దృష్ట్యా పనికి వస్తుందేమో చెప్పలేను గాని నేను ఈ ఆరోపణ ఎవరిమీద చేయాలనే భావంతో గాని ఉద్దేశ్యంతోగాని చేయడంలేదు. మొదటి కరవక్రం “కమ్యూనిస్టుల అంతర్గత కలహాన్ని ఆధారం చేసుకుని పార్టీశత్రువుల మోకరి” అని. అక్కడ అగ్ని పూర్తికానే లేదు. నేను మనవి చేశాను పదిగంటలకు అగ్ని ప్రారంభమైవది. దాదాపు 11 1/2, 12 గంటలకు వాయుదేవుడు. అగ్ని రెండూ కూడా కరవేగంతో ఫైర్ పైయర్లు మమ్ములను ఏమీ చేస్తాయి; ప్రజానీకం ఏమీ చేస్తుందని ప్రభుత్వం ఏమీ చేస్తుంది అనే భావంతో ఒక ఇల్లు తరువాత ఒక ఇల్లు మండి పోతునే ఉంది. అప్పటికే దాదాపు 12-12 1/2 గంటలకు అగ్ని ప్రారంభం అయిన రెండు గంటలలోనే చాలామంది చేతులలోకి ఈ కర పత్రం వచ్చింది. దీనిని సంతకం చేసినటు వంటి వారు, సభ్యులు పోతురాజుగారు మొటూరి హనుమంతరావు గారు. ఇందులో రెండు రకాలయిన కరపత్రాలు వచ్చివాయి, అధ్యక్ష మొదట వచ్చిన కరపత్రంతో కృష్ణ లంకలో ఉన్న భాస్కరరావు పేటతగులబడి పోతుండన్నారు. అద్వైతపాత్రు భాస్కరరావు పేట ఎక్కడా ఏమీ తగులడంలేదు, చెక్కుచెదరలేదు. ఇంతకంటే బీదవారు ఉండే ప్రాంతం. అయితే దానికి తూర్పుగా ఉండే భ్రమరాంబజురంలో వచ్చింది అందువల్ల వెంటనే భ్రమరాంబజురంలో జరుగుతుందని జరుగుతున్నదానికి కమ్యూనిస్టువారు చేశారని ఎవరో కొందరు దుండగీదులు డుర్బార్గులు కమ్యూనిస్టు వ్యతిరేకులు ప్రచారం చేస్తున్నారని ఆ ప్రచారాన్ని చూస్తే వెనుక మీట్లలో వాటివర్సవిలో Reichstag కు నిప్పంటించి కమ్యూనిస్టుల మీద ఆ భావంలేదుదానికి చేసిన

స్టోరీస్పూతికి వస్తుందని చెప్పారు. అయితే ఎందుకు చేయవలసి వచ్చిందో నాకు ఏమీ అర్థం కావడం లేదు కాని కరపత్రం చూసిన ప్రతివారు ఆ రోజున ఉన్న వదంతులు కరపత్రం రావడంతో భయభ్రాంతులను చెంది లంకతోనే అగుతుందా దహనకాండ ఇతర పాఠాలకు ప్రాకుతుందా అనే భయభ్రాంతులను వెలిబుచ్చినారు. అప్పుడు ఎండ చాలా తీవ్రంగా ఉన్నందున విజయవాడలో పాకలుండే ప్రతిప్రాంతంకూడ ఖాళీచేసి సామానులన్నీ బయటికి తెచ్చుకోవడం జరిగింది. వారికరపత్రం చూసేటప్పటికి దానిమీద **Right** వర్గానికి చెందిన టి వెంకటేశ్వరరావుగారు మరొక కరపత్రం వేశారు. ఇందులో ఉన్న ముఖ్యభాగాలను మనవి చేస్తున్నాను. ఈ కరపత్రం చూస్తే ఇందాక మనవి చేశాను ఎవరికీ ఈ ఆరోపణ ఆపాదించాలని గాని ఇదిగాని లేదు, నాకొక చిన్న సంఘటన జ్ఞాపకం వస్తోంది. ఈకరపత్రం చదివితే అనుభవం ఉన్న పెద్దవారు నా అభిప్రాయం సరియైనదని ఒప్పుకున్నారు. ఒక శ్రీమంతుని ఇంట్లో వివాహం జరుగు తుంటే ఒక వస్తువు పోయింది, ఎవరుదీనిని తస్కరించా రని వివాదం వస్తే తెలివైన జ్యోతిష్యుడు అందరికీ ఆరేసి అంగుళాల పూచిక పుల్ల కొలిచియిచ్చి ఎవరు తస్కరించారో వారి పుల్ల ఒక అంగుళం పెరుగుతుందని చెప్పారు. చెబితే తస్కరించిన ప్రబుద్ధుడు ఏమీ చేశాడంటే తెల్లారే లోపల దీని దుంపతెగ అంగుళం పెరుగుతుంది కాబోలు అని తెల్లారేసరికి అంగుళం కోసుకొని కూర్చున్నాడు. దాని వల్ల **Clue** దొరికినది. ఇంకా ఇళ్ళు దగ్గమై పోతున్న సమయములో **Reichstag** చరిత్ర ప్రెస్ వారికి పంచిపెట్టడము జరిగింది. దీనిని బట్టి ఏ అభిప్రాయము కలుగుతుందో అది తమరు సభవారు ఊహించుకోవాలి. లేదా కోర్టు నిర్ణయము చేయాలి కాని నేను చెప్పవలసినపని కాదు, దానికి జవాబుగా, పి. వెంకటేశ్వరరావు మరొక కర పత్రము వేశారు. వీరు **Right wing** కి చెందిన వారు కృష్ణలంక లో అగ్ని ప్రమాదాలకు లోను అయిన ప్రజలను ఆదు కోవలసిన సమయము లో సంకుచిత. స్వార్థప్రయోజనాల కోసము పోతరాజుగారి మురా పన్నిన కుతంత్రాలు అని కర పత్రమును ప్రకటించారు. మొదటి కర పత్రము వారి పేరుతో వున్నదని మనవి చేశాను. రెండవ దానిలో వారుపన్నినకు తంత్రాలు అని అంటున్నారు ఆ కుతంత్రాలలో కూడ నేను చెప్పేదానికంటే, వారు వ్రాసిన విషయము చదివితే, అధ్యక్ష. తమకుబోధ పడుతుంది దుస్సంఘటన — పోతరాజు ముతా వైఖరి, అయితే ఈ సందర్భములో పార్టీనుంచి విడిపోయిన విచ్చిన్న కర శక్తులు సాగిస్తున్న పోతరాజు వైఖరి గురించి ప్రస్తావించక తప్పదు నిన్న ఉదయం 10 గంటలకు భ్రమరాంబపురములో అగ్ని ప్రమాదము ప్రారంభమై ఇంకా ఉదృతము గా వ్యాప్తి చెందుతున్న సమయంలో పోటీ ముతా నాయకులైన తమ్మిన పోతరాజు, మోటూరి హనుమంతరావు ఒక కర పత్ర మును జారీ చేశారు. అందులో పార్టీ పై వచ్చిన దుష్ప్రచారాన్ని సమృద్ధి అంటూ జర్మనీలో **Reichstag** ఉదంతముతో దీనిని పోల్చి చెప్పి, ఇది పచ్చి కమ్యూనిస్టు

వ్యతిరేక కుట్రగా పేర్కొన్నారు. ఒకవైపు కృష్ణలంక ప్రాంతము భస్మీభూతము అవుతూ ప్రజలలో హాహాకారాలు రేగి హృదయ విదార ఘటనలు జరుగుతున్న సమయము లో కర పత్రము పంచి పెట్టడము ప్రజలలో అది తీవ్రమైన అనుమానాలకు, ఆలోచనలకు దారి తీసిందని పి. వెంకటేశ్వరరావుగారు వారి కర పత్రములో చెప్పారు. ఇంకొక విషయము చెప్పారు. ఈదుస్సంఘటనకు కారకులు ఎవ్వరు. అతివాదులు, మితవాదులు అనివుంది కాని చితవాదులు అనేది తెలియదు, అతివాదులు కాక పోవచ్చు. మితవాదులు కాక పోవచ్చు ఇంకొకరెవరో దుర్మార్గులు కావచ్చు ఏదయినా. ఈ చితవాదులు ఎవరు అనే ప్రశ్న వేసుకొని, దానికి జవాబు చెబుతూ ఈ దుస్సంఘటనలకు కారకులు పచ్చి కమ్యూనిస్టులకు వ్యతిరేకులు అని కర పత్రములో పేర్కొన్నారు. కాని 10వ తేదీ రాత్రికి అచ్చుఅయి 11వ తేదీ ఉదయము విడుదలచేసిన వార పత్రిక జన శక్తి సంచికలో ఈ దుస్సంఘటనలకు కారణాలు కొంత మంది దుండగులు రాజకీయ కక్షలతో, పేటలోని పార్టీ పలుకుబడికి దెబ్బతీసి స్వార్థ ప్రయోజనాల కోసము వందలాది ఇళ్ల భస్మీ భూతానికి పాల్పడ్డారని quotationsలో వుంది .. వేలాది కుటుంబాలకు హెరమైన నష్టము వాటిల్ల చేశారని అటువంటి పచ్చినాణీకుతంత్రాలను పన్ని ఇక్కడ ఎవరో దుర్మార్గుడు ఈ హెరమైన పనికి దారి తీసారు " అని కర పత్రములో వుంది ఈ రెంటిని జోడించి ఆ వ్యక్తి శ్రీ చలసాని వెంకటరత్నం అని చెప్పి, అదే సంచికలో ప్రత్యేక బాక్సు కట్టి మరొక విచిత్ర వార్త ప్రకటించినది అంటే క్రమక్రమము గా వారి ప్రధాన రాజకీయ ఉద్దేశాన్ని, శ్రీ చలసాని వెంకట రత్నాన్ని రాజకీయముగా దెబ్బతీయాలనే పథకాన్ని జయప్రదముచేసుకోడానికి ప్రయత్నముచేస్తున్నారనేది స్పష్టము అదే జనశక్తిలో తెల్లవారితే 10వ తేదీ అనగా రాత్రి ఒంటిగంటకు భ్రమరాంబ పురములో పైరేటి సూర్యనారాయణగారి ఇళ్ల దగ్గర ఒక ఇల్లు విప్పు అంటు కొని దగ్గమై పోయింది, అనలు ఆ ఇంటికి విప్పు అంటుకొనుచే విచిత్రమని, మంటలు అర్పిన తరువాత చూడగా అందులో సామానులు లేవని, ఖాళీగా వుందని ప్రజలు చెప్పినట్లుగా వ్రాశారు. ఈ విధముగా ఎవరు దీని వెనుక వున్నవారు ? వారే పురుషులు శ్రీ వేషాలు వేసుకొని భ్రమరాంబపురములో తిరుగుతున్నారు. ఆ తిరిగివవారే ఇట్లాచేసి వుంటారని, వారు వెంకటరత్నంగారి అనుయాయులని ఆ జనశక్తి పేపరులో వున్న దానిని శ్రీ పి. వెంకటేశ్వర రావు గారు వారి కర పత్రములో ఖండించి, వారికి దెబ్బకొట్టడానికి వామపక్షీయులు వేసిన కర పత్రము తప్ప మరొకటి కాదని చెబుతున్నారు. వామ పక్షీయులు కాని, దక్షిణ పక్షీయులు కాని ఎవరు అనేది కోర్టు వారు తేలుస్తారు. పోలీసువారి investigation ఫలితముగా charge sheet పెట్టారు. ఒక చెంప దగ్గం అవుతోంది. దానికి పూర్వమే వారిలో వారే యుద్ధం మొదలు పెట్టారు Right Wing శాలూకు వారు అని వీరు అన్నారు, అనలు Reichstag పోలిక తెస్తూ వారు అన్నారువే వేశారు, దీనిని బట్టి కోర్టు ఏ విధముగా

నిర్ణయిస్తుందో తెలియదు. విజయవాడ పట్టణములోని ప్రజలు భయ భ్రాంతులకులోను అయినారు. మన దేశములోని ఏ నగరములోను అనుభవించని సహనానికి గురిఅయినారు. దాని వల్ల ఎంత nervous break down అవుతుందో వైద్యుడిగా వర్ణించక్కరలేదు. ఓడ ప్రజలయినప్పటికీ, రోజు కూలికి వెళ్ళేవారు వెళ్ళకుండా, రాత్రి పగలు అనకుండా, విజయవాడ పట్టణాన్ని కాపాడిన విషయము చరిత్ర ప్రసిద్ధమైనది. అందువల్ల ఈ సందర్భములో గవర్నరు గారికి విజయవాడ ప్రజల తరపున విజయవాడ ప్రతినిధిగా తమ అనుమతితో సహస్ర వందనాలు సమర్పించడము నా ధర్మమని అభిప్రాయ పడుతున్నాను. 12వ శేడీ సంఘటన అనగానే బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు అక్కడకు వచ్చారు, అన్ని కట్టుదిట్టాలు చేశారు. శలవుపైన వున్న నంబియార్ గారిని పిలిపించారు. అదనపు ఫైర్ పైటర్లు కావాలని కోరిన వెంటనే ఆ కొత్త ఫైర్ పైటర్లును తెప్పించారు. ఆపీనర్లు సంప్రతించుకొని పాకలు ఎక్కువగా వున్న ప్రాంతాలలో వాటిని పెట్టడము జరిగింది. అక్కడున్న ఫిల్మ్ ఛాంబరు వారు అనేక మంది కాంగ్రెసు వాదులు, వర్తక సంఘాల వారు, పోయిన ఇళ్ళను ఇవ్వలేక పోయారు కాని అన్నము పొట్లాలు అవి ఇచ్చి రక్షించారు. అందువల్ల ముఖ్యమంత్రి గారిని విజయవాడ పౌరుల తరపున నా ధన్యవాదాలు సమర్పించుకొంటున్నాను. ఇలాంటి సంఘటనలు తిరిగి రాకుండా వుండాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఇంటి ఓనర్లుకు రు. 50/- లు ఇస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు అక్కడకు వచ్చినపుడు ప్రజలు విజ్ఞప్తి చేసుకొన్నారు. ఒక్కొక్క ఇంటిలో నలుగురు అద్దె వాళ్లు వుంటున్నారు. ఒకచిన్న పాకలో 4 కుటుంబాలు వుండడము కష్టము. కృష్ణ లంకలో 800 మంది యజమానులు వుంటే 1200 మంది అద్దెవారు వున్నారు. వారికి ఏ విధముగాను Compensation ఇవ్వడానికి వీలులేదని ప్రభుత్వము వారు చెబితే వెంటనే అద్దెకువున్న వారికి కూడ రు 30/-లు ఇప్పించే దానికి ముఖ్యమంత్రి గారు మంజూరు చేశారు. దానికి కూడ వారికి ధన్యవాదాలు చెబుతున్నాను. ఈ సందర్భములో తమద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి ఇంకొక విషయము తీసుకొని రావలసి వున్నది. రు 50/- లు ఆదాయము వచ్చేవారు ప్రభుత్వమునుంచి ఈ లాభాన్ని పొందడానికి ప్రస్తుతము వున్న రూపు ప్రకారము అవకాశములేదు. రైల్వే కార్మికులు తెలిపిన డిపార్టుమెంటులో పనిచేస్తున్న క్లాసు (4) ఉద్యోగులు చాలమంది వున్నారు. రిజైలు లాగు కానే వారున్నారు చిన్న ఉద్యోగాలు చేసుకొనే వారయినప్పటికీ కనీసము 100/- లుంటేనేగాని జీవన భృతి జరగడము కష్టము. కనుక వారి basic salary చూపుకొన్నాడు 50/- లకు మించివుండడము జరుగుతుంది. రు 50/-ల పైన income వుంటే కనుక రూపు ప్రకారము సహాయము ఇవ్వడములేదని స్థానిక అధికారులు చెబుతున్నారు. అందుచేత ఈ జి. ఓను relax చేయాలని ముఖ్యమంత్రి గారికి, రెవెన్యూ మంత్రి గారికి మనవి చేస్తున్నాను. ఇదివిదో accidental గా జరిగినది కాదు, ఒక

దుష్టుని రాక్షస కృత్యమువల్ల అమాయక ప్రజలకు సంభవించిన నష్టము పాత జి. ఓలను పట్టుకొని, ప్రభుత్వము దయతో sanction చేసిన సహాయాన్ని కూడ వారికి అందచేయక పోతే దాని effect వుండదు కనుక రు 50/-ల లోపు వున్న వారికి అందుతుంది మిగతా వారికి అందదు అనే దానిని relax చేసి అందరికి ఈ సహాయాన్ని అందచేయాలని ముఖ్యమంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. దాదాపు కృష్ణ లంకలో 2వేల కుటుంబాలవారు నిరాశ్రయులయినారు. మిగిలిన పేటలలో 400 మంది, మొత్తము 2500 కుటుంబాలవారు నిరాశ్రయులయినారు. అందువల్ల ఆ జి. ఓలను relax చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇలా relax చేస్తే రాష్ట్రములో ఇటువంటివి అనేకము రావచ్చు. ఎలాగ అని ప్రభుత్వము చెప్పవచ్చు. కాని ఇది ప్రత్యేక పరిస్థితులలో వాటిల్లిన ముప్పు కనుక ప్రత్యేకముగా మంజూరు చేయాలని కోరుతున్నాను. అక్కుపర్ల వారు 60 వేల రూపాయల కిమ్మతుచేసే వస్తువులు సంపుట వ్వారవి అన్నారు. కేవలము రోమన్ కేతలికలకే ఆ సహాయము చేయాలని ఇవాళ పేపర్సులో వుంది. ఒక విధముగా సంతోషమే కాని అది నిజమే అయితే విచారకరము Secular State అయిన భారతదేశములో కేవలము క్రిష్టియన్స్ కే అందచేయాలనడం మన secularism ని ఒకవిధముగా కించ పరచినట్లు అవుతుడెంతో! వీడవారు క్రిష్టియన్స్ అయినా వీడవారే కాక పోయిన వీడవారే అందువల్ల వారు ఇవ్వదలచుకొన్నారు. 65,000/- వారు శ్రీ మంతులు కనుక లక్షరూపాయలకు పూరించే fire proof material — ఇస్తే బాగుంటుంది. చాల చోట్ల రాతిగోడలు, మట్టిగోడలు మిగిలివున్నవి. కనుక ఆ ఇచ్చే రు 65,000 లతో వాసాలు, బాటాకులతో పునవిర్మాణాలు చేసుకొంటే మరల ఎప్పుడు పరభురామ ప్రీతి అవుతుందో చెప్పలేము. మనము ఎవరూ కోరము అనుకొండి కాని అకస్మాత్తుగా జరిగినాకూడ జరగవచ్చు అందువల్ల ఇది దృష్టిలో పెట్టుకొని. ఇతరదేశాలనుంచి ఇచ్చే విరాళాలు ద్రవ్యరూపములో ఇచ్చేదాని కంటే material గా; అంటే ఆ కాలిపోయిన ఇళ్ళకు, పాకలకు roofing కు పనికి వచ్చేటటువంటి roofing material, asbestos Sheets గాని, zinc sheets కు గాని; ఇటువంటి material ఇచ్చినట్లయితే బాగుంటుంది. అది Christians కు గాని ఇతరులకు గాని. ఆ సహాయము ఆవసరమైన వారందరికి ఇచ్చేటట్లు ఉండాలి. ఈ సందర్భంలో ఇంకొక విషయం చెప్పవలసి యున్నది. విజయవాడలో ఇంక ఇటువంటి ప్రమాదాలు జరుగవు. పరిస్థితి శాంతియుతంగా ఉన్నదని Inspector General of Police, నందియ్యూరుగారు తెప్పాకు. వారి మాటలలో అందరికి విశ్వాసము ఉన్నది. ఎందుకంటే వారు చాలా అనుభవము గలవారు ఇదివరకు వారు చెప్పినట్లు వంటివి జరుగుతూనే వచ్చినాయో కాని ధురదృష్టవశాత్తు ఈ విజయవాడ విషయంలో, ఇక ఇటువంటి సంఘటనలు జరుగవు అని వారు తెప్పారు. కాని అవిధంగా వారు చెప్పిన 24 గంటలలోనే ఇదిగో

ఇంకా నేను ఉన్నాను అని రుజువు చేసినట్లుగా మరల కొన్ని సంఘటనలు జరిగినాయి. ఎక్కడో దూరంగా బందరు రోడ్డు ప్రక్కన గుడుగుపేటలో ఒక మూగవాడు ఒక పాక వేసుకొని అందులో ఒక కుట్టుమిషను, పెట్టుకొని దాని ద్వారా తన జీవితము గడుపుకొంటున్నాడు. దానితోపాటు, ఒక గేడె కూడా పెట్టుకొని పాలు అమ్ముకొని జీవిస్తున్నాడు, అటువంటి మూగవాని పాకకు ఎవడో దుర్మార్గుడు నిప్పుపెట్టాడు. అది పరకురాను ప్రీతి అయిపోయింది. ఆ మూగవాడు అరవలేడు, కాబట్టి, ఏమీ చేయలేక పోయినాడు, కాని తనకు జీవనాధారమైన ఆ కుట్టుమిషన్ను మట్టుకు భుజము మీద వేసుకొని బయటికి తీసుకొని రాగలిగాడు. కాని తాను అంతవరకు save చేసుకొని ఉంచుకొన్న 500 రూపాయల Currency notes అంతాకూడా పరకురాను ప్రీతి అయిపోయినాయి. ఆ గేడె మేతకై తెచ్చుకొని పెట్టుకొన్న గడ్డిమోపుకు ఎవడో దుర్మార్గుడు అంటించేశాడు. అయితే పరకుపులేమీ చనిపోలేదనుకొంటే, కాని తాను అదివరకు సంపాదించి పెట్టుకొన్న 500 రూపాయల Currency notes దక్కకుండా పోయినాయి, అదేవిధంగా ఇంకొక చోట కూడా ఒక సంఘటన జరిగింది ఒక శ్రీ 22 ఏండ్ల వయస్సు గల ఆమె నిప్పుపుల్లతో అంటించే దానికి పోతూఉండగా, అయింటి వారు పట్టుకొన్నారు. తరువాత పోలీసువారే పట్టుకొన్నారు. అదేమవుతుందో తెలియదు. ఇదంతచూస్తుఉంటే, ఈ ప్రమాద పరిస్థితి పూర్తిగా పోలేదని, తెలుస్తున్నది. నిజమే పోలీసువారు ఇంత వరకు చాలా జాగరూకతతో, చాక చక్యంతో safe-guards, కట్టుదిట్టాలు చేశారు దానికి చాలా సంతోషం, కాని, పరిస్థితి యింకా పూర్తిగా పోలేదు గనుకను ఆ ప్రమాద పరిస్థితి ఇంకా వున్నదని చెప్పబడుతుంది దృష్టాంతాలు గనుకను, ఇంక ఎక్కువ కట్టుదిట్టాలు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు Nefa border లో ఏ పరిస్థితులలోను లడక్ లో చైనావారు తోసుకు రావడానికి వీలులేకుండా ఏ విధంగా కట్టుదిట్టాలు మన భారత ప్రభుత్వము చేసిందో, ఆవిధంగానే ఇక్కడ మన బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారి ప్రభుత్వము కూడాచేస్తుందని ఆశిస్తున్నాను. ఇది వరకు చేసిన సహాయానికి ధన్యవాదాలు స్వీకరిస్తూ మరి విషయంలో ఎక్కువ కట్టుదిట్టాలు చేయవలసిందని ప్రత్యేకంగా మరొకసారి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. విజయవాడలో జరిగిన సంఘటనలు గురించి చెప్పాను గవర్నరుగారు ఈ విషయానికి రెండవ స్థానము ఇచ్చినందుకు, వారికి ధన్యవాదాలు. తరువాత మన పంచవర్ష ప్రణాళిక గురించి చెప్పారు. నాకు ఉన్న కొద్దికాలంలో ఇతర విషయముల గురించి ఎక్కువగా కాలము వినియోగించదలచుకోలేదు. పంచవర్షప్రణాళిక గురించి మన House లో గాని, ఎక్కడ గాని తెలియని వారు ఉండరు. ప్రతి పక్షంవారు గవర్నరుగారు ప్రసంగం చప్పుచప్పుగా ఉన్నదని, ధరలు గురించి చెప్పలేదనీ, ముఖ్యమైన bridge ని గురించి చెప్పలేదని చెప్పారు వారు ఏవిధంగా నేనా చెప్పవచ్చు. వారికి హక్కు ఉన్నది చెప్పడానికి, మంచిరే కాని ఈ పంచవర్ష ప్రణాళికలు నూటికి నూరు పాళ్లు అమలు జరిగినట్లయితే, జయప్రదమైతే, ధరలు

తగ్గి పోతాయి కృష్ణా గోదావరి బ్రిడ్జికి కావలసిన ధనం కూడా వస్తుంది. కనుక ఈ ప్రధానమైన Plans గురించి వారు ఎక్కువ దృష్టి కేంద్రీకరించారు. అందుకు వారికి ధన్యవాదాలు. ఈ సందర్భంలో మన మొదటి ప్రణాళిక క్రింద ఎంత ఖర్చుచేసుకొన్నాము రెండవ ప్రణాళిక క్రింద ఎంత ఖర్చుపెట్టాము, తరువాత మూడవ ప్రణాళికలో మూడు సంవత్సరాలలో ఎంతఖర్చు అయింది. దానివల్ల పచ్చినటువంటి పలికాలు ఏమిటి అనేది మనము ఒకసారి సింహాలోకనం చేసుకొన్నట్లయితే. షిగతా సమస్యలకు కూడా జవాబు అందులోనే ఇమిడి ఉన్నదని వేరుగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. దాదాపు 90 కోట్ల దాక మొదటి ప్రణాళికలో అయింది, 189 కోట్ల దాక రెండవ ప్రణాళికలో ఖర్చు జరిగింది. మూడవ ప్రణాళికలో 1963-64 వరకు 166 కోట్ల వరకు ఖర్చు అయింది. అయితే మరి వీటినిన్నింటి ఫలితంగా సాధించిన విజయం ఏమిటి: ఇప్పటికీ బియ్యము కరువుగానే ఉన్నదే Package headquarters గా ఉన్నటువంటి ఏలూరులో ఆక్కుళ్ళేలేవే అనేటటువంటి విమర్శనా రావచ్చు కాని ఇప్పుడు కలియుగంలో ఉన్నది అన్నగతప్రాణాలు అన్నము ఉంటేనే గాని ఏ ప్రాణి కూడా బ్రతకనేరదు. ఈ అభ్యుదయ ప్రణాళికల ఫలితంగా ప్రతి వారి దగ్గర money circulation ఎక్కువ అవుతున్నది. ఇది వరకు, బియ్యము వాడని వాళ్ళకూడ బియ్యము వాడుతున్నారు. ఇది యధార్థము అని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను కాని ఈ distribution system లో కొన్ని లోపాలు ఉన్నమాట నిజమే. కొన్నాళ్ళేమో millers దోషము అని అన్నారు. కొన్నాళ్ళేమో Retailers దోషమని అన్నారు, కొన్నాళ్ళు పంటలోపము అయిందని అన్నారు, కాని వీటిన్నింటిని గమనించి, క్రోడీకరించి మన కేంద్ర ఆహార మంత్రి శ్రీ పి. సుబ్రహ్మణ్యం గారు - వారు ఒక Dynamic personality—వెంటనే ముఖ్య మంత్రిలందరిని సమావేశపరచి కొన్ని నిర్ణయాలు చేశారు. వారు చేసిన నిర్ణయాల ఫలితంగా తప్పకుండా ఈ distribution లో ఉండేటటువంటి లోపాలు చాలా వరకు సవరించబడతాయని అభిప్రాయపడడానికి దృష్టాంతాలు అప్పుడే కనిపించాయి. వారి నిర్ణయం ప్రకటించారో లేదో, అప్పుడే marketలో కేరళలో ఏమి, ఇక్కడ విజయవాడలో నేమి తాడేపల్లి గూడెంలో ఏమి, దాదాపు బస్తాకు నాలుగు రూపాయలు వరకు ధర పెడిపోయింది. ఈ ధరలు పెరగడానికి కారణం ఏమంటున్నారంటే, ప్రభుత్వవాదవ. అటు ఉత్పత్తిదారుకు సరియైన ధర రావడంలేదు, ఇటు Consumer కు అధిక ధరగా ఉన్నది. ఈ రెండింటికీ మధ్య ఉన్నటువంటి దళారులు దీనికి కారణం అని అభిప్రాయపడుతున్నారు. వ ర్తకసంఘాలవారు ఏమి మనవి చేస్తున్నారంటే. మేము వ ర్తకులము పాత కాలములో కొంత దాచివప్పటికీ. మాలో కొంత Black sheep anti-social elements ఉన్నప్పటికీ, ఇప్పుడు hoard చేయడానికి ఎక్కడా అవకాశాలు లేవు. ఎందువల్ల మేము Reserve Bank వారి Instructions

క్రింద Scheduled Banks, ఎక్కడా ఏమీ నిలువ చేయడానికి వ్యాపారస్తులకు అప్పు ఇవ్వడం లేదు. మరి మాదగ్గర డబ్బులేదు నిలువచేయడానికి, అది లేకపోగా ప్రభుత్వము అధికోత్పత్తికి గాను రైతుకు రెండవ ప్రణాళికలో అందజేసిన 16 కోట్ల రూపాయలు, మూడవ ప్రణాళికలో అందజేసిన 32 కోట్ల రూపాయలు ఫలితంగా చిన్న చిన్న రైతులు దగ్గరనుంచి పెద్దరైతుల వరకు ఈ Co-operative societies ద్వారా అప్పులు తీసుకొని వచ్చి నిలువ ఉంచుకొన్నారు. దానిని ఈ కాలం వరకు అమ్మ కుండా ఉంచినారు" దానినే శ్రీ సి. సుబ్రహ్మణ్యంగారు market arrivals అని వర్ణించారు. వారు అది చాలా correct గా diagnose చేశారు. ఇంత నిలవ చేయడానికి producer దగ్గర ఇంతధనము ఎక్కడనుంచి వచ్చిందని ఆలోచిస్తున్నానని సుబ్రహ్మణ్యంగారు అన్నారు. ఈ నిలువచేసుకోదానికారణం ప్రభుత్వం పంచవర్ష ప్రణాళిక క్రింద అధికోత్పత్తికి గాను ఇచ్చిన advances తీసుకొని నిలువ చేసి ఈరోజు దాన్యం బస్తా 31, 32 రూపాయలు అమ్ముతున్నందువల్ల miller ఆధరకు తీసుకువచ్చి గవర్నమెంటు పెట్టిన 60 నయాపైసాలకు ఒక కిలోగ్రాము చొప్పున అమ్మలేక పోతున్నాను అని చెబుతున్నాడు. నాకు ఒక సంఘటన తెలుసును. Grain Purchasing Officer బెజవాడలో కలెక్టరు నిర్ణయించిన రేటు ప్రకారం 60 న. పైసలు కిలోగ్రాము అమ్మాలని, అయితే కొంత 59 న. పైసలకు ఇచ్చేటట్లుగా కలెక్టరు వారికి stock supply చేస్తారని, ఆ విధంగా ఫలానా miller నుంచి stock తెచ్చుకోండి అని ఆ Grain Purchasing Officer order ఇచ్చారు. కాని Bank లో డబ్బులేకపోతే Cheque ను ఏవిధంగా honour చేయాలో. ఆవిధంగానే, ఇక్కడ మిల్లర్ ఈ order ను గౌరవించలేదు. నా వద్ద stock లేదని దానిని నిరాకరించారు. ఏమిటంటే, ఎక్కువ ధరకు 32 రూపాయల చొప్పున నేను కొని, 59 న. పైసలకు కిలోగ్రాము నేను ఎట్లా అమ్మును అన్నాడు. అంతటితో ఊరుకోక 24 గంటల లోపల ఆ కంపెనీ కూడా dissolve చేసుకొన్నారు. ఇంకొక కంపెనీ వచ్చింది. అందువల్ల levy system గురించి ఢిల్లీలో జరిగిన ముఖ్య మంత్రుల సభలో నిర్ణయం చేసినటువంటిది చాలా మంచి నిర్ణయం దానికి ముఖ్య మంత్రులు ముఖ్యంగా కేంద్ర ఆహారమంత్రి శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యంగారు ధైర్యంగా ఆ చర్య తీసుకొన్నందుకు వారిని ప్రత్యేకంగా అభినందిస్తున్నాను. దానివల్ల తప్పకుండా సత్ఫలితాలు కలిగి సూచనలు ఉన్నాయి. మరి procure చేసేటటువంటి బియ్యం, మిల్లర్స్ దగ్గర నుంచి వస్తున్నటువంటివి కూడా మంచి సరుకు, కాని అది Fair Price Shops కు వచ్చేసరికి అది పనికిరాని బియ్యంగా తయారవుతున్నది. అది ఈ రోజుల షిఫ్ట్ డౌన్ Chemical process undergo అయి వస్తున్నదేమో తెలియదు. Fair Price Shops లో 42 న. పై. కి 46 న. పై. కి ఇస్తున్నారు. Rationing రోజులలో లాగానే, అక్కడ long queues నిలబడి ఉంటున్నాయి.

ఆ విధంగా అతిప్రయాసంగా ఒక కిలోగ్రాము తీసుకొంటున్నారు. కాని ఆ quality of rice ఏ మాత్రం ఏమీ బాగలేదు అని మనవి చేయటకు చాలా విచారిస్తున్నాను. ఇప్పుడు మనకు తెలుసు, ఈ Nutrition programme ప్రకారం, ప్రతి వ్యక్తికి కనీసం రెండుపేల క్యాలరీలు కావాలని. ఈ milled rice లో Vitamin B కొరత ఉన్నదని శాస్త్రజ్ఞులు చెప్పుచున్నారు. అందువల్ల, అది మంచిది కాదని, hand-pounded rice నే ఎక్కువ వాడాలని ప్రభోదిస్తున్నారు. అందులోను ఈ milled rice లో కూడా తక్కువ quality rice ప్రజలకు వస్తున్నందువల్ల ప్రజల ఆరోగ్యంలో కొరత ఏర్పడడానికి అవకాశం ఉంటుందని ముఖ్యంగా తమ ద్వారా ఆహార మంత్రిగారికి, ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను. కనుక, ఈ Fair Price Shops లో వచ్చేటటువంటి quality of rice మంచి quality వచ్చేటట్లు ఏర్పాటుచేస్తే బాగుంటుందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. తరువాత వచ్చే season నుంచి ఏవిధంగా ఈ distribution పెట్టాలనేటటువంటి దాన్ని గురించి ఢిల్లీలో కొన్ని నిర్ణయాలు చేసి ఉండవచ్చును. కాని ఈ సందర్భములో నాకు ఉన్నటువంటి 1, 2 అభిప్రాయాలు ప్రభుత్వానికి మనవిచేసుకోవడానికి అనుమతి ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. అదేమంటే ఇప్పుడు ఏమి కనపడుతున్నది ఇందులో ఉన్నటువంటి లోటు, ఈ రోజు ఉన్నటువంటి లెవీ సిస్టమ్ పోయిందనుకొండి. అయినప్పటికీ ఈ ఆహార రంగంలో ముగ్గురు ఉన్నారు. 1. ఉత్పత్తిదారు- రైతు. ఈ రైతులు కూడ చిన్నరైతు అయితే మనం సానుభూతి చూపించ వలసివచ్చేది. చిన్న రైతులు వాళ్లు అప్పులకోసమో లేక పోతే బిడ్డల విద్యకోసమో పిల్లల పెండ్లిండ కోసమో ఏ యితర అవసరాలకోసమో అప్పుడో దీనంబరులో వచ్చే పంట పెండ్లింబరు, అక్కోబరు వాటికే వారు అమ్ముతూ పుటారు. ఈ అమ్ముకోవడం వల్ల వచ్చే పంట వారి యింటికి రాకుండా డబ్బు అప్పు పెట్టినవాళ్ల యింటికి యీ పంట అంతా వెళ్లిపోతున్నది. వాళ్లు యీవిధంగా ఇది నిలవచేయడం మామూలుగా లీన్ మంత్స్ వచ్చేదాకా వారు దానిని రిటైన్ చేయడం చేయడం ఉంటుంది, వారిలో కొందరు మిల్స్ లో కూడ భాగస్వామి వున్నారు. అందులో తప్పు ఏమీ లేదు. అందుచేత వారు పీరు కలసి మన ప్రభుత్వం నిర్ణయించినటువంటి కంట్రోలు ధరకు రీటైల్ షాప్స్ ద్వారా యివి అమ్మకపోవడం జరుగుతున్నది. అందువల్ల రైతు, చిన్నరైతు తనకు ఉన్నటువంటి కొద్దిపంటతో ఆర్థిక రాణాన్ని సంపాదించుకొనే రీతిని దాష్ట్యం అంతటా కూడా యీ ప్రొడ్యూసర్ కమ్ కన్సూమర్ కోఆపరేటివ్స్ సొసైటీస్ కనుక ప్రభుత్వం అర్గనైజ్ చేసి వచ్చేసీజను నాటికైనా ముఖ్యంగా సర్పలస్ డిస్ట్రిక్ట్స్ అయినటువంటి వెస్ట్ గోదావరి, కృష్ణా యీ రెండు డిస్ట్రిక్ట్స్ లో ఎక్స్ పర్ మెంట్ చేసివట్టయితే అటు ఛిన్న ఉత్పత్తిదారులకు, ఇటు కన్సూమర్స్ కు కూడా మేలుజరగటానికి అవకాశం వుంటుంది, అందువల్ల దీనిని వివరంగా పరిశీలించాలి. అది ఆచరణీయమైనదని చెప్పి నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను.

తున్నాను. అది అమలు జరిగితే బాగుంటుందని చెప్పి మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో అధ్యక్ష 1946 వ సం.లో ఆంధ్రకేశరి ప్రకాశంగారు అనాడు అవిభక్త మద్రాసు రాష్ట్రానికి ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న రోజులలో వారు యీమాదిరి సొసైటీలను రిజిష్టరు చేశారు. అవి కొంత రూపం దాల్చి జయప్రదంగా వనిచేసే రోజులలో ప్రజల దగ్గర నుండి రూ. 5 షేరు కేపిటల్ పెట్టి కోట్లాది రూపాయలు వసూలుచేయడం జరిగింది. తరువాత అవి అవడం జరిగింది. అదే సందర్భంలో మన పొరుగుదేశం అయినటువంటి జపాను దేశంలో మెకార్థర్ అమెరికన్ మిలిటరీ జనరల్ ఉండి అక్కడ యీ ప్రొడ్యూసర్ కమ్ కన్సూమర్ సొసైటీస్ ప్రతి గ్రామంలో కూడా స్థాపించారు. 1947 లో మనం రిడ్డు చేసుకొన్నాము. వారు 1964 వరకు కూడా వాటిని అమలుచేసుకొంటూ వస్తే యూరోజున జపాను గ్రామస్థుల పరిస్థితి ఎలా వున్నదని ప్రొఫెషర్ డి. ఆర్. గార్డీల్, ప్రిన్సిపల్ ఆఫ్ ది హెథర్ స్కూల్ ఆఫ్ ఎకనమిక్స్, పూనా, ఆయన స్వయంగా వెళ్ళి జపాను అంతా పర్యటన చేసి ఎలా చెపుతున్నారంటే యీ నాడు ప్రతిగ్రామములో కూడా ప్రొడ్యూసర్ కమ్ కన్సూమర్ సొసైటీస్ యొక్క ఒక శాఖ ఉన్నది. ఆశాఖ క్రిందనే వేర్ హవు సెస్ కట్టించుకొన్నారు. ఆ వేర్ హవు సెస్ తో పాటు ఒక ప్రాసెసింగ్ ఆపరేటర్ కూడా యిచ్చారు. యీచేత నిన్ను జరిగినటువంటి థిల్లి సభలో యీ రైస్ మిల్లులు తుప్పుపట్టినటువంటి రైస్ మిల్లులు మనం ఎందుకు ఎక్స్పోర్ చేయాలి. నవీన్ రైస్ మిల్లులే స్థాపించాలని చెప్పి కేంద్రప్రభుత్వం ఆఫీషియల్ పడుతున్నట్లుగా పేపర్ల ద్వారా చూస్తున్నాము, అది కనుక నిజమైనట్లయితే ఎవరైనా కేంద్రప్రభుత్వం తరపున ప్లానింగ్ కమిషన్ తరపున ఒకసారి జపాను వెళ్ళాలి. ప్రతి గ్రామంలో ప్రొడ్యూసర్, కమ్ కన్సూమర్ సొసైటీ క్రిందనే ఒక ప్రోసెసింగ్ ఆపరేటర్స్ పెట్టినారు అధ్యక్ష. ఆ ప్రోసెసింగ్ ఆపరేటర్స్ వల్ల మిల్ రైస్ మాదిరి విటమిన్ బి అందులో ఏమీ నష్టం పోవడం లేదు. అది పోనందువల్ల అక్కడి ప్రజలు ఆరోగ్యవంతముగా ఉండడమే కాకుండా అటు ఉత్పత్తిదారునకు ఇటు వినియోగదారునకు న్యాయం జరుగుతున్నది. ఆ వధితిని ఇక్కడ అమలు జరిపితే మంచిదని చెప్పి నేను ప్రభుత్వానికి తమ ద్వారా విజ్ఞప్తిచేస్తూ యిప్పుడు యీ ప్రొడ్యూసర్ కమ్ కన్సూమర్ సొసైటీస్ యొక్క ఎపెక్స్ బాంకు ఉన్నదట అధ్యక్ష జపానులో, ఆ బాంకు యొక్క ఎకనమిక్ పరిస్థితి ఎలా వున్నదంటే That Banks According to prof. D. R. Gadgil, professor, Indian Council of Economic Affairs, New Delhi, the Apex Bank is in a position to lend moneys to commercial banks.

యిక్కడ మన కోఆపరేటివ్ బ్యాంక్స్ అనీ స్టేట్ బ్యాంక్స్ ద్వారాను, రిజర్వ్ బ్యాంకు ద్వారాను అప్పులు తెచ్చుకొని - డిపాజిట్లు ఉన్నాయనుకొండి - కాని డిపాజిట్స్ కన్నా స్టేట్ బాంకు యిచ్చే ఎడ్వాన్సెస్ కనుక చూచినట్లయితే డెపాజిట్స్ చాలా

తక్కువ, వారు యిచ్చేటటువంటి ఎడ్వాన్స్‌లను ఎక్కువ, అయితే యీ ప్రొడ్యూసర్ కమ్ కన్యూమర్ సొసైటీస్ ద్వారా గ్రామములో ఉండేటటువంటి ఆహారదాన్యాలను ఉత్పత్తిచేసే రైతులకు కన్యూమర్స్‌కు సౌకర్యం కలిగించే పద్ధతి వున్నది, రెండింటిని సింథసైస్ చేసేటటువంటి యీ యాపరేటన్ ఆనండి లేక మోకానిజమ్ వల్ల జపానులో ఎలా వున్నదంటే “That apex bank is in a position to lend money to commercial bank.” అందువల్ల అనేక దేశాలలో అనేక మంది పనులు జరుగుతూ వుంటే మన ప్రధాని గారు మనకు యీ డాక్టర్స్ జమ్ ఏమీలేదని మంచి వాటినిన్నింటిని ఇక్కడ అమలు జరపడం మనం అక్షరాలా చూశాము. యీ విషయం కూడా ముఖ్యంగా మన ఆహారమంత్రిగారైనటువంటి బిలరామరెడ్డి గారికి తెలుసు. వారు జపాను వెళ్ళారు. 15 రోజులు పర్యటించారు. అవన్నీ కూడా స్వయంగా తిలికించారు. వారు అవసరమైతే మళ్ళీ యింకోసారి జపాను వెళ్ళ వచ్చు. అప్పటికి యిప్పటికి ఎంత ఆభివృద్ధి చెందినదో తెలుసుకొని ఆ మాదిరి ఒక మెషినరీ సృష్టించినట్లయితే యీ ఆహార డిస్ట్రిబ్యూషన్ సమస్య ఒన్స్ ఫర్ ఆర్ సార్వ్ అవుతుంది. అందులో కూడా లోపాలు లేవని కాదు. ఉన్నాయి. కాని మన అనుభవాన్ని బట్టి వాటిని ఎప్పటికప్పుడు రిమూవ్ చేసుకొంటూ అటు ప్రొడ్యూసర్‌కు యిటు కన్యూమర్‌కు కూడా మనం న్యాయం చేసినవాళ్ళం అవుతామని చెప్పి నేను ఆభిప్రాయపడుతున్నాను. మరొక విషయం చెప్పి వెలపు తీసుకుంటాను అధ్యక్ష. ఇప్పుడు యీ ఆహారోత్పత్తి సందర్భంలో ఏవో అనేక సీ ఫార్మ్స్ పెట్టారు. మంచి ఎరువులు విత్తనాలు యిస్తున్నారు. ట్రేక్టర్స్ కూడా యిస్తున్నారు. ఋణాలు యిస్తున్నారు. ఎరువులు కూడా యిస్తున్నారు. ఈ ఎరువులు సందర్భములోనే నేను ఇదివరకు యీ సభ వారికి ఒక సారి వారి దృష్టికి తెచ్చాను. మరొకసారి కూడా తేవడం అవసరం అని చెప్పి నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఎక్కువ ఉత్పత్తి కావాలని ముఖ్యంగా యీ పేకేట్ స్కీమ్ ఏరియాస్‌లో యీ రసాయనిక ఎరువులు చాలా ఎక్కువగా వాడుతున్నారు. ఈ రసాయనిక ఎరువులు వాడడం వల్ల పెన్స్ ఎక్కువగా వస్తున్నాయని చెప్పి ఆమెరి కాలో కెరొల్ రాన్‌షన్ అనేటటువంటి ఒక శ్రీ సైంటిస్ట్ తెలుసుకొని యీ రసాయనిక ఎరువులు ఇన్‌డిస్క్రిమినేట్‌గా వాడవద్దని దానివల్ల వచ్చేటటువంటి పెన్స్‌ను చంపించటానికి యీ పెన్సినైజ్ వాడడం వల్ల అక్కడ ఆమెరికాలో ఉండేటటువంటి కొందరి యొక్క శవాలను పోస్టుమార్టమ్ చేయిస్తే వాళ్ళ లివరులో కేన్సర్ ఉత్పత్తి అయ్యేటటువంటి పదార్థాలు ఉన్నట్లు గమనించి ప్రెసిడెంటు కెనడీగారికి వెంటనే ఒక టిపోర్టు అందజేస్తే వెంటనే ప్రెసిడెంటు కెనడీగారు వారి సైంటిఫిక్ అడ్వైజరును పిలిస్తే యివన్నీ కూడా యధార్థమని చెప్పి వారు కూడా కన్ఫర్మ్ చేశారు. అందు వల్ల ఇక్కడ రసాయనిక ఎరువుల వాడకం చాలా తగ్గిస్తున్నారని వింటున్నాము. అది మన ప్రభుత్వంకూడా విచారించి అది కమక నిజమయవట్లయితే అమాయకు

తైన రైతులు యీ డి. డి. టి. ఎండిస్ యివి వాడినందువల్ల ఎలాంటి నష్టం వస్తుందో— అమెరికాలో ఒకరైతు తన భూమి మీదకు వెళ్లి దీనిని వాడి యింటికి వచ్చిన మూడు గంటలలోనే ఒక రకమైన ఫిట్స్ వచ్చి హాస్పిటల్ లో చేర్పించబడి కొన్ని రోజులు తీసుకుని వ్యాధితో చివరకు మరణించినట్లు రిపోర్టులు వస్తున్నాయి. అలాంటి వికూడా మన మధ్యజరుగవచ్చు. డాక్టరుగా నా దగ్గరకు కూడా కొన్ని కేసులు వచ్చినాయి. అందువల్ల అది ప్రభుత్వంవారు కూడా వారి మెడికల్ ఆఫీసరు ద్వారా వారి అగ్రికల్చరు సైంటిస్టు ద్వారా కెరాల్ రేన్ షన్ గారు చెప్పినటువంటి విషయాలలో ఏమైన యధార్థం ఉన్నదా? ఉన్నట్లయితే దానికి నిరోధక చర్యలు ఏమేమి తీసుకోవాలి అని అలోచించి వాటన్నిటినీ కూడా తీసుకోవలసినదని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. నేను తమకు ప్రత్యేకంగా మనవిచేసేది ఏమిటంటే నేను యీ మోషన్ ను మువ్ చేయడానికి ప్రారంభించే ముందర అనేక వాదోపవాదాలు వచ్చినవి. ఇంకా కొంచెము ముందర ప్రారంభించినట్లయితే ఇంకా కొంచెం అవకాశం కలిగేదేమో. తమకు అభ్యంతరం లేకపోతే యింకో 15 నిమిషాలు మంజూరు చేయవలసినదని కోరుతున్నాను. ఎందువల్లనంటే విద్యావిషయాలే కాని యీ పరిపాలన విషయాలే కాని ముఖ్యంగా సోషల్ సర్వీసెస్ విషయంలో ఓర్వేజ్ పెసన్ ప్రారంభించినందువల్ల ఎంతోమంది ముదునలులు ముఖ్యంగా 60 ఏళ్ళు వచ్చినటువంటి స్త్రీలు ఆనందపడనాలతో యాదబ్బంతా పుచ్చుకొని వెడుతున్నారు. ఈ సందర్భంలో ప్రభుత్వం చేసిన రూల్స్ లో కూడా కొన్ని డిఫెక్ట్స్ ఉన్నాయి. ఆ డిఫెక్ట్స్ ఏమంటే ఒకామెకు వయస్సు 60 ఏళ్లు వుండాలి. ఈ 60 ఏండ్లు ఆమెకు ఓటర్స్ లిస్టులో పేరువుంటే ఆమెదేస్తున్నారు ఓటర్స్ లిస్టులో కనుక పేరులేకపోతే గవర్నమెంటు డాక్టరుగారు దగ్గర నుంచి సర్టిఫికేట్ తెచ్చుంటున్నారు. అసలే 60 ఏండ్ల ముసలమ్మ. తిండి లేక చస్తోంది. ఆ గవర్నమెంటు డాక్టరు దగ్గరకు వెళ్ళి సర్టిఫికేటు ఎక్కడ తెస్తుంది? సర్టిఫికేటు కనుక తెచ్చినట్లయితే దానిని వారంతా పరిశీలించి మంజూరు చేసేటప్పటికి కనీసం 3, 4 మాసాలు కొన్ని సందర్భాలలో యింకా సంవత్సరం ఆలస్యం చేసినటువంటి మఱునలు ఉన్నాయి కనుక ఆ రూల్స్ అన్నింటినీ సడలించమని చెప్పి నేను ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తిచేయదలమ కున్నాను. మరొక విషయం. ఈ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ రిఫారమ్స్ కమిషన్ వేళారు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు. దానికి వారిని ప్రత్యేకంగా అభినందించవలసి వున్నది. ఈ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ రిఫారమ్స్ ఎంత అవసరమో నేను వేరే మనవి చేయనక్కరలేదు. ఈ సందర్భంలో ఒక అమెరికన్ అధర్. అమెరికన్ అడ్మినిస్ట్రేటర్ చెప్పినటువంటి వాక్యాన్ని తమ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని రావడానికి అనుమతిపథలిపినదని కోరుతున్నాను. థామస్ హెచ్ రిడ్ దీనిని గురించి ఏమి చెప్పారంటే Public Administration “In so far as it is a science, it is an inductive science; but its principles are not collected from above; they are evolved from experience.” ఇప్పుడు ఆ సూక్తిని కనుక పరిశీలించినట్లయితే మనకు ఉన్న అనుభవం

ఏమిటంటే ప్రతివారూ కూడా ప్రభుత్వం మీద చేసే కంప్లెంట్ ఏమిటి? ప్రభుత్వం కోట్లాది రూపాయలు ఖర్చుచేస్తున్నది వీదరికాన్ని పోగొట్టడానికి ప్రయత్నంచేస్తున్నది కాని ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ గా ఏ కాగితం వెళ్ళినా హైదరాబాద్ సెక్రటేరియట్ కు వస్తే మళ్ళీ ఎప్పటికీ తిరిగి వస్తుందో చెప్పలేము. లేకపోతే కలెక్టర్స్ ఆఫీసెస్ కు యీ ముసలి వాళ్ళ పెన్షన్ కాగితం వెడితే ఎప్పటికీ తిరిగి వస్తుందో చెప్పలేము. ఇటువంటిది ప్రతివారి నోట మనకు వివరస్తున్నది. ఈ ఆడ్మినిస్ట్రేటివ్ రిఫారమ్స్ కమిటీవారు అందరి వద్దకు వెళ్ళి సాక్ష్యం తీసుకుంటున్నారు. ఈ అనుభవాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని Examination of a particular file in so many departments. అది అంత వాంఛనీయం కాదేమో. అది ఎందుకు ఏర్పాటు చేశారు బ్రిటీషువారి టైములో అంటే వారు పరదేశస్థులు. ఇక్కడ ఉన్నటువంటి స్వదేశస్థులు అనేక మంది ఉద్యోగస్థులుగా వున్నారు. వారిని మిన్ థీడ్ చేస్తారేమోనని చెప్పి ఒకరికి నలుగురు కనుక చూపినట్లయితే అలాంటి ప్రమాదం ఉండదని వారి కాలంలో అది ఇంబ్రూయర్స్ చేయబడినది కాని మనకు స్వపరిపాలన ప్రజారాజ్యం అందులో దక్షులైనటువంటి సంజీవరెడ్డిగారు, బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు మొదలైనటువంటి వారు మంత్రులుగా వున్న కాలంలో ఒక విషయాన్ని జి. ఏ. డి., ఫైనాన్స్. ఇది అది అంటూ ప్రదక్షిణం చేయాలంటే ఆ కాగితం ఏమైపోతుందో నేను చెప్పలేను కాని ఆ కాగితం పెట్టుకున్నవాని అయుర్దాయం నిండిపోతుంది. అందువల్ల వచ్చేటటువంటి ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ రిఫారమ్స్ లో యీలోపాన్ని సరిచేయటం ఒకటి. మరొక విషయం ప్రతి డిపార్టుమెంటుకు కూడా ఒక సెటిస్టికల్ అండ్ రిపెర్సి పెక్స్ ఏర్పాటు చేయాలి. అలా కనుక లేకపోయినట్లయితే ఇప్పుడు పదివేలమందికి స్కాలర్ షిప్స్ గ్రాంటు చేశామని చెప్పి గవర్నరుగారి ఆఫీస్ లో ఉంది. ఈ స్కాలర్ షిప్స్ గురించి ఎంత మందియిది ముట్టినది అని చెప్పి విచారిస్తే డి. పి. ఐ. గారి ఆఫీసుకు వెళ్ళాలి. వారి దగ్గరకు వెడితే ఇంకొకరు దగ్గరకు వెళ్ళాలి, అందువల్ల ఏ డిపార్టుమెంటుకు ఆ డిపార్టుమెంటుకు ఒక సెటిస్టికల్ అండ్ రిపెర్సి వింగ్ ఏర్పాటు సినట్లయితే ఎప్పటికప్పుడు యీ ఫాక్ట్స్ అన్నీ కూడా తెలుస్తాయి. మన రైల్వేలైం టేబిల్స్ పెద్ద పెద్ద బోర్డుల మీద వేసినట్లుగా యీ సెటిస్టిక్స్ అన్నీ ఎప్పటికప్పుడు వేసినట్లయితే ప్రజలలో యీనాడు ప్రభుత్వంపై ఉండేటటువంటి అనుమానాలు పోతాయి. ఈ లంచగొండితనం యిప్పుడు మన హోమ్ మినిష్టరుగారు ఏం జెప్పారు? లంచగొండి తనం అయినా పోవాలి రెండేళ్లలో, అయినైనా పోవాలంటూ, కమక గాంధీగారు కూడా తమకు జ్ఞాపకం వున్నది వారు కూడా ప్రతిజ్ఞ తీసుకున్నారు. పబ్లిక్ మతీ ఆశ్రమం మంచి దండయాత్రకు ప్రయాణం చేస్తూ. ఉప్పు సత్యాగ్రహం కోసం తిరిగి స్వాతంత్ర్యం వస్తేనే నేను యీసబర్ మతీ ఆశ్రమానికి రావడం జరుగుతుంది కాని లేకపోతే నేను సబర్ మతీకి రానవి చెప్పి వారు దండయాత్ర చేసుకొని వచ్చిన తర్వాత

స్వరాజ్యం రాలేదు కనుక వార్ధా వెళ్ళడం సేవాగ్రాము. అదంతా తమకు తెలివిన విషయమే. మరి అలాగే నందాగారు ఘోరమైనటువంటి దీక్ష పూనారు. రెండు యేండ్లలో ఆయనయినా పోవాలి లంచగొండితనం అయినా పోవాలి. ఆయనను పోగొట్టుకోడానికి మనం యెవరము ఒప్పుకోము. ప్రజలు ఒప్పుకోరు. నందాగారి లాంటి హోం వినిషరుగాని, మంత్రిగాని విరమించడానికి అందువల్ల వారిని మనం నిలుపుకోవాలంటే యీలంచగొండితనం నిర్మూలం చేయాలి. దానిని నిర్మూలం చేయడానికి యీ పరిపాలనా వ్యవస్థలో అతిముఖ్యమైనటువంటి మార్పులు తీసుకొనిరావలసిన అవసరం వుందని చెప్పి తమ ద్వారా మనవిచేసుకుంటూ వాటన్నిటిని క్రోడీకరించి గవర్నరుగారు యింకా అనేక విషయాలు, విద్యను గురించి చాలామంచి విషయాలు చెప్పారు. తాము అనుమతించిచైము యిచ్చినట్లయితే నేను దానిని గురించి విపులీకరించి రెండుమాటలు చెబుతాను.

విద్య గురించి మంచి విషయాలు చెప్పారు. దాని గురించి రెండు మాటలు చెప్పదలచుకొన్నాను. విద్య విషయంలో మద్రాసు ప్రభుత్వం కూడా చేయలేనిది మన ప్రభుత్వం చేసింది. అడపిల్లలకు S.S.L.C వరకు ఉచిత విద్య ప్రవేశ పెట్టింది. దాని వల్ల 40, 50 వేల వరకు అడపిల్లలు S.S.L.C వరకు ఉచితంగా చదువుకొనే అవకాశం కలిగింది. కమ్యూనిటీ డెవలప్ మెంట్ స్కీము క్రింద ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటర్స్ లో లేడి డాక్టర్ల కొరత వున్న ఈ రోజుల్లో అడపిల్లలకు ఈ ఉచిత విద్యా సౌకర్యం కలుగ చేయటం వల్ల కొంత కాలంలో ఈ లోటు తీరి లేడి డాక్టర్లు రాగలరు. సంజీవరెడ్డిగారు, బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ఎంతో దూర దృష్టితో ఈ సౌకర్యం కలుగ చేశారు. దానిని కూడ గవర్నరుగారు ప్రస్తావించినందుకు వారికి ధన్యవాదాలు తెల్పుతూ అభినందించవలసివుంది.

శ్రీ టి. బాలకృష్ణయ్య :— డాక్టర్ గారు మాట్లాడుతూ మద్రాస్ ప్రభుత్వం చేయలేనిది మన ప్రభుత్వం చేసిందన్నారు. మద్రాసు ప్రభుత్వం అడపిల్లలకు, మగ పిల్లలకు కూడ S.S.L.C వరకు free education ఇస్తున్నది.

శ్రీ టి. వి. యస్. చలపతిరావు :— నేను దాని గురించే చెప్పాలనుకొంటున్నాను. మద్రాసులో 1200 రూపాయలు ఆదాయం వచ్చే కుటుంబంలోని పిల్లలకే ఈ సౌకర్యం కలుగ చేశారు. మన రాష్ట్రంలో income లో సంబంధం లేకుండా అడపిల్లలందరకూ చేయాలన్నాడు. సంవత్సరానికి 1200 రూపాయలు ఆదాయం అంటే స్పెక్టేటివ్ లోని IVth Class employees కు 100 కంటే ఎక్కువ వస్తుంది. అందువల్ల దాని కంటే మన రాష్ట్రంలో ప్రవేశ పెట్టిన విధానమే మెరుగైనదని మనవి చేస్తున్నాను. అంతే గాక ప్రత్యేకంగా స్కాలర్ షిప్స్ ఏర్పాటు చేశారు.

దానిని సర్వీస్ కమీషన్ వారు పరిశీలించి 30, 50 మందికి మంజూరు చేశారు. యింకా ఎక్కువగా స్కాలర్ షిప్స్ను ఉపయోగించు కొనటానికి విద్యార్థులు రావటం లేదని భోగట్టాబట్టి తెలుస్తున్నది. అందువల్ల ప్రతి హైస్కూలు, కాలేజీకి కూడ 5 లక్షల రూపాయలు స్కాలర్ షిప్స్గా ఇవ్వబడుతుంది కనుక విద్యార్థులు apply చేసుకో వచ్చునని ప్రకటిస్తే యింకా ఎక్కువ మంది విద్యార్థులు ఈ అవకాశాన్ని పొందగలరు. P.U.C. కోర్సు ప్రవేశపెట్టిన తరువాత కాలేజీల ఖర్చు ఎక్కువయినది. ఆఖర్ను కాలేజీలు భరించలేకుండా వున్నాయి, ముఖ్యంగా ప్రైవేటు మేనేజిమెంటు వారు. D S. Reddy Committee వారు పరిశీలించి కొన్ని రికమెండేషన్స్ చేశారు. వాటిని బట్టి ప్రైవేటు మేనేజిమెంట్ క్రిందవున్న కాలేజీలకు వచ్చే income కంటే ఖర్చు ఎక్కువ వుంటే ఆ తేడాను ఇవ్వటానికి ప్రభుత్వం వారు అంగీకరించారు. ఇదిచాల పెద్ద సహాయము. కొత్త కాలేజీలు తీసుకొంటున్నామని చెబుతూ గవర్నరు గారు తమ ప్రసంగంలో గడ్వాలి కాలేజీ గురించి చెప్పారు. చాలా సంతోషం. అయితే ఇదివరకు తీసుకొన్న కాలేజీల అభివృద్ధిని గమనించ వలసిందని మనవి చేస్తున్నాను విజయవాడలోని S.S R & C.V.R Collage ని ప్రభుత్వం తీసుకొని 4, 5 సంవత్సరాలు అయినది. అది అప్పుడు ఎలా ఉన్నదో ఇప్పటికీ అదే పరిస్థితిలో వుంది. యం. ఆర్. అప్పారావు గారి తాతగారైన రంగయప్పారావు గారు జమీందారుగా వున్న కాలంలో వారు స్థాపించిన కళాశాల అది. దానిని అభివృద్ధిలోనికి తీసుకు రావాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తూ ఈ ఆదనపు అవకాశం ఇచ్చినందుకు తమకు నా ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. గవర్నరు గారు ఎంతో శ్రమతీసికొని ఆయన వచ్చి రెండు నెలలే అయినా అన్ని విషయాలను పరిశీలించి ఉభయ పథం సభ్యులకు వారు చేసిన ప్రసంగం చాలా ఉపయోగంగానూ, ఉత్తేజకరంగానూ, కన్ స్ట్రక్టివ్ గానూ వున్నందుకు వారికి ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. నేను ప్రవేశ పెట్టిన ఈ మోషన్ ను సభ్యులు ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించవలసిందని ప్రార్థిస్తూ ఇంతటితో నెలపు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి (ధర్మసాగర్):— అధ్యక్ష, డాక్టరు టి.వి.యస్. చలపతిరావుగారు గవర్నరు ప్రసంగానికి కృతజ్ఞత తెలియచేస్తూ ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని నేను బలపరుస్తూ కొన్నివిషయాలు మనవి చేయదలచాను. రాష్ట్రం బహుముఖాల అభివృద్ధి పొందుతున్న విషయం విపులంగా గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో ప్రకటించబడింది, ఏర్పాట్లకాని, ఏ సమాజంకాని బహుముఖాల అభివృద్ధి అయివచ్చుదే అది సమగ్రమైన సమాజం అనిపించుకోబడుతుంది, అప్పుడే మానవత్వం మంచి అభివృద్ధి అయ్యే అవకాశంవుంది. మన ఆశయం ఈ సమాజంలో కుల, మత, వర్గ వివక్షణ లేకుండా అందరికీ సమాన అవకాశాలు ఇవ్వాలని ప్రకాశితమే. ఓషికతో సహనముతో పతనమైన అనేక వర్గాలను అభివృద్ధిలోనికి తీసుకు రావాలనేదే. అప్పుడే

సమాజానికి మోక్షం వుంటుందనే పెద్ద ఆశయంలో మహాత్మాగాంధీ, జవహరులాల్ నెహ్రూల నాయకత్వాన్ని అనేక సంవత్సరాలు మనం ఆమోదించి వాటికి కృషి చేస్తున్నాము. ఈ కృషిలో కేవలం తిండి, గుడ్డ సంపాదించటానికే తప్ప సరియైన ప్రశాంతత, సహనము, విజ్ఞానం సంపాదించటానికి ప్రతిరాష్ట్రంలోనూ వివిధ ప్రణాళికల ద్వారా జరుగుతున్న కృషిలో ఎవరూ చురుకుగా పనిచేస్తున్నట్లు నేను అనుకోవటంలేదు. తక్షణంవచ్చే అవకాశాలను, తక్షణంవచ్చే కొన్నిలాభాలను గురించే మనం మాట్లాడుతున్నాము తప్ప ఎప్పుడు మాట్లాడినా తిండి, గుడ్డ, గురించే తప్ప సమాజాన్ని మంచి దశలోకి, ఉత్కృష్టమైన పరిస్థితిలోనికి తీసుకువచ్చే దోరణితో ఆలోచిస్తున్నట్లు కన్పించటంలేదు. మనం ప్రజాస్వామికంలో సహజీవనాన్ని ఒప్పుకొని కూడా మాటిమాటికి చిన్నచిన్న విషయాలలో తగాదాలు పడుతూ, అశాంతిని కలుగజేస్తున్నాముకాని ప్రజాశక్తిలో మనం అందరమూ కలసి పనిచేస్తూ, ప్రతి నయ్యపైనను మనశక్తి సామర్థ్యాలలో రాష్ట్రాభివృద్ధికి వినియోగించు కొనటానికి కృషిచేయటం లేదని అనిపిస్తున్నది. ఆ విధంగా మనం మన ఆశయాన్ని, సక్రమంగా అర్థం చేసుకొంటే చిన్నచిన్న కలహాలపై పెద్దపెద్ద నష్టాలకు గురికాము. ఈ మధ్య బెజవాడలో జరిగిన అగ్నిప్రమాదాలకు కారణం రాజకీయ కక్షలు కారణంకావచ్చు. లేదా అభిప్రాయ భేదాలు వుండవచ్చు అంతమాత్రంచేత మనలో సహనం ఓపికలేకపోవటంవల్ల పెద్దనష్టానికి గురి అయ్యాము. అంతేగాక ఎన్నికలలో జరిగే సంఘటనలు కూడా ఇందుకు తార్కాణం. చిన్నచిన్న అభిప్రాయ భేదాలవల్ల పోలీస్ పైరింగ్ జరిగే పరిస్థితికూడా కలుగుతున్నది అలాంటివి జరుగనీయకుండా రాష్ట్రాన్ని నిరహముఖం అభివృద్ధిలోనికి తీసుకువచ్చి, రాష్ట్రాన్ని పరిపూర్ణం చేయటానికి ప్రయత్నం చెయ్యాలి. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో అన్ని విషయాలు చక్కగా చెప్పారు, కేవలం ఆహార సమస్యను గురించేగాక విద్యగురించి విపులంగా చెప్పారు. మన రాష్ట్రంలో నూటికి నూటి మందిని చదువుకొన్న వారుగా చేయాలని అందుకు కృషిచేస్తున్నాము. అయితే మనకువున్న అవసరంబట్టి, సంఖ్యనుబట్టి ఎక్కువ స్కూల్స్, ఎక్కువ మంది టీచర్స్, యింకా ఎక్కువ డబ్బు కావాలి. ఈ పది సంవత్సరాలలో పాఠశాలలు ఎక్కువస్థాపిస్తూ చదువుకొనే అవకాశాలు ఎక్కువచేస్తూనేవున్నాము. మన రాష్ట్రంలోమూడు యూనివర్సిటీలు వున్నాయి. ఈ మధ్యనే ఎగ్రికల్చరు యూనివర్సిటీ ఏర్పాటు చేసుకొన్నాము. రేప్రోమాప్రో దానిలో విద్యార్థులు ప్రవేశిస్తారు. ఎన్నో హేసుళ్ళను ఆప్ గ్రేడ్ చేయటం జరుగుతున్నది. అనేకమందికి స్టాలరుషిప్ ఇవ్వటం పీజ్ లేకుండాచదువుకొనే అవకాశం కల్పించటంవంటి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. ఇంకా ఉదారంగా వుంటే యింకా ఎక్కువ మందికి అవకాశం వుంటుంది. ముఖ్యంగా ఈ professional Colleges వృత్తి విద్యలలో ఉచిత విద్య కొరకు అవకాశం కల్పించబడలేదు. పేదవారికి, merit scholarships ఇస్తున్నారగాని, first-class లో ప్యాసయినటువంటి వారు professional colleges చేరి

చదువుకొన దలచినవారు ఆర్థిక లోపంవల్ల విద్యను కొనసాగించి అభివృద్ధి చెందలేక పోతున్నారు. అటువంటి వారికి ఇప్పుడు కాకపోయినా ఒకటి రెండు సంవత్సరముల తరువాతనైనా professional colleges లో ఉచిత విద్యకు సౌకర్యములు కలుగచేయుట అవసరమని భావిస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో రాష్ట్ర ఆదాయం గురించి కూడ ఆలోచించ వలసియున్నది. అమధ్య additional land assesment ను గురించి పెద్ద ఆందోళన జరిగింది. ఇంకా మన రాష్ట్రంలో నీటి వనరులను ఎక్కువగా వినియోగించుకొని ఉత్పత్తిని ఎక్కువ చేసుకుంటే రాష్ట్ర ఆదాయం కూడ ఎక్కువగుతుంది. ఆదాయం ఎక్కువగుతుంటే ప్రజలకు సౌకర్యాలుకూడ ఎక్కువ కలుగజేయటానికి అవకాశం ఉంటుంది.

విద్యా విషయాల్లో ఇప్పుడు మనకు ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలు, ి మెడికల్ కాలేజీలు ఉన్నవి. ఇవి ఇంకా ఎక్కువగా కావాలంటున్నారు. ఇంకొక ఇంజనీరింగ్ కాలేజీ తెలంగాణాలో పెట్టాలని Southern Technological Education Society వారు ప్రతిపాదించారు. దానిని నిజామాబాదులో పెట్టితే బాగుంటుందని ప్రభుత్వంతో రీజియనల్ కమిటీవారు సంప్రదించడం జరిగింది. దానికి రు. 17 లక్షలు, మొదటి సంవత్సరం 10 లక్షలు తరువాత 7 లక్షలు, ఇచ్చి ఆకాలేజీ ఆక్కడ పెట్టితే బాగుంటుందని అనుకున్నారు స్థానికులుకూడ రెండు మూడు లక్షలు విధానాలు ఇవ్వడానికి సిద్ధపడ్డారు. అది వస్తే ఎక్కువ మంది విద్యార్థులు చదువుకొనుటకు అవకాశం ఉంటుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ కు హైదరాబాదు కేపిటల్ అయిన తరువాత ప్రభుత్వ ఉద్యోగులేగాక ఇతర వృత్తులలో ఉండి పనులుచేసుకునేవారు కూడ వచ్చారు. వారి పిల్లలను కూడ professional colleges లో చదివించుకునే వారున్నారు. వారికి కూడ అవకాశం కల్గించాలంటే మరొక కాలేజీ ఉంటేనే ఎక్కువ మంది విద్యార్థులకు అవకాశం ఉంటుంది. అందరికీ అవకాశంలేదంటే కేపిటల్ అయిన తరువాత కూడ అందరిపిల్లలకు అవకాశం కల్గించకపోతే సమకుచిత దృష్టి అంటారు. బాధాకరంగా ఉంటుంది. వీరికి ప్రాంతంలో, వారికా ప్రాంతంలో, మధ్యన గోడ కట్టుకొని వారిని విడిచిపెట్టుతూ చూడాలనిలేదు. కనుక ఇంకొక కాలేజీ స్థాపించుకుంటే ఇంకా ఎక్కువ మందికి అవకాశం ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

ఆహార సమస్య గురించి కేంద్రమంత్రి సుబ్రహ్మణ్యంగారు, మిగతా రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రులందరితో సమావేశం జరిపారు. అనేక విచిందనాలు ఉన్నందువలన ఆహారధాన్యాల ధరలు పెరిగాయని అంటున్నారు. ఇప్పుడు బిస్తా ధర రూ. 4 లకు తగ్గిందని డా. బలపతిరావుగారు చెప్పారు. ధరలు తగ్గే అవకాశాలున్నవి. గభర్నరుగారి స్రసంగంతో చెప్పారు. పరవశరం భూజాలు పెట్టుతున్నారు. అవి సరిపోవడంలేదు. మరొకొన్ని పెట్టివట్టుతే ధరలు ఇంట్లో పెరగవు. ఈ

దుకాణాలు గ్రామాలలో కూడా తెరచినచో కొంత బాధ తగ్గుతుంది. ఏమయినప్పటికీ ఈ ధరలను అదుపులో పెట్టుటలో వర్తకులు కూడ సహకరించవలసి యున్నది. ముందుగానే వర్తకులు దాన్యంకొని నిలవబోసి బయటకు తీసుకురాకపోతే ప్రభుత్వం ఎంత ఉదారంగా ఉన్నా కష్టంగానే ఉంటుంది. ప్రభుత్వం ఈ వ్యాపారానికి సంబంధించిన నిబంధనలు సడలింపు చేసినప్పుడు వ్యాపారస్థులు కూడ సహకరిస్తే ఈ సమస్యను పరిష్కారం చేసుకోగలుగుతాము.

పంచాయితీ ఎన్నికల గురించి ఉన్నది. గత రెండుమూడు మాసాలలో ఒక నూతన వాతావరణంలో ఏదో పెద్ద మార్పు వస్తుందని, ఎంతో ఉడుకు ఏర్పడుతుందని, గ్రామాలలో కలహాలు కలుగుతాయని ఊహించారు. అదేమి జరగలేదు 15 వేల పైనే ఉన్న పంచాయితీలలో 7117 పంచాయితీలకు ఏకగ్రీవంగా ఎన్నిక జరిగిందంటే ప్రజలు బాగా అర్థం చేసుకొన్నారనుకొనవచ్చును. కేవలం పంచాయితీ ఎన్నికల కొరకు వేలకొలది డబ్బు ఖర్చు పెట్టి, సమయం పాడుచేసుకొని ప్రభుత్వానికి తల నొప్పికలిగించి, ఎక్కువ పోలీసు సిబ్బంది ఏర్పాటుచేయవలసివచ్చిందని, కోర్టుల చుట్టూ తిరిగి డబ్బు ఖర్చు చేసి—ఇటువంటివేమీ లేకుండా అది గ్రామాభివృద్ధికి తోడ్పడేట్లు చేస్తే బాగుంటుందని ప్రజలు సహనం, ఓర్పు, చూపినందుకు అభినందిస్తున్నాను ఎన్నికలు లేకుండా ఏకగ్రీవంగా వచ్చిన పంచాయితీలకు గ్రామాభివృద్ధికి ప్రభుత్వం డబ్బు యిస్తామన్నారు, అయినప్పటికీ కొన్ని గ్రామాలలో లక్షల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టుకొని ఎన్నికలలో పోరాడినవారు లేకపోలేదు. కొన్నిచోట్ల firing వరకు వచ్చి ఒకరిద్దరు చనిపోయిన సంఘటనలుకూడ ఉన్నవి. కనుక డబ్బు ఆ చూపెట్టితేనే ఎన్నికలు ఏకగ్రీవంగా అయినవని చెప్పటకు వీలులేదు. ఇక ప్రజలు గ్రామాభివృద్ధి కొరకు పాటుబడాలి. అధునిక సౌకర్యాలు కలిగించుకోవాలి. వృద్ధాప్రాయానకు లోనై సమయం పాడుచేసుకొనకూడదనే అభిప్రాయానికి ప్రజలు వచ్చిందుకు సంతోషం. ఒక నూతన వ్యవస్థను ఏర్పర్చుకొని నూతన సమాజనిర్మాణం కొరకు, గ్రామాభివృద్ధి కొరకు పాటుబడేదానికి ముందుకురావడం అభినందనీయమైనది. తరువాత నూతనంగా ఏర్పడే సమితులు, జిల్లాపరిషత్తులు—ఇవన్నీ నూతన దృక్పథంతో పనిచేస్తాయని ఆశిస్తున్నాను.

అడ్మినిస్ట్రేటివ్ రిఫారమ్సు కమిటీగురించి చెప్పారు. పరిపాలనా సంబంధమైన కార్యకలాపాలలో జరుగుతున్న అలస్యం అందరినీ బాధిస్తుంది. అదిఒక గడ్డుసమస్యగా ఉన్నది. పైనుంచి, గ్రామాల వెల్లవరకు, ఊగితాలు కదలవు, ఒకఅరీ జారీచేస్తే అది 15 రోజులవరకు బయటకురాదు. ప్రభుత్వం మంత్రులు ఎంత ఆవేదన పడినా, అది కాదులేతో—కూడ ఆవేదన కలిగివరకు ఇది సర్దుబాటు కాదు. ఇప్పుడు ఏర్పాటుచేసిన రిఫారమ్సు కమిటీ తొందరగా పనిచేసి చాలమార్పులు తేవలసి యుంటుంది. ప్రతివారు

అనేది—ఒక అర్థి ఒక అఫీసులో ఇచ్చినప్పుడు దానికి జవాబుగా ఆనీ అవుతుందని గాని, కాదనిగాని ఒక వారంరోజులలో జవాబువస్తే బాగుంటుంది అంటున్నారు. లేక పోతే దానినిగురించి తెలుసుకొనుటకు అఫీసులచుట్టూ 15 రోజులు, నెలరోజులు, అంతకుపైగా కూడ తిరుగుతూ ఉంటే, అతడు ఇతర పనులు చేసుకొనుటకు వీలులేక కష్టపడుతున్నాడు. అది ఆ ప్రభుత్వానికికూడా మంచిదికాదు. ఈ సమస్యను సత్వరం పరిష్కరించ వలసి యున్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

మనరాష్ట్రంలో పెద్దపెద్ద నిర్మాణ కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నవి. శ్రీకైలం, పోచంపాడు, నాగార్జునసాగర్—పెద్దపెద్ద ప్రాజెక్టులు ఇంకా అనేక నీటివనరుల యొక్క నిర్మాణం జరుగుతోంది. ఆక్కడక్కడ ఈ కార్యక్రమాలలో కొన్నిలోపాలు ఉండ వచ్చును. కాని అసలు ఏ ఏమీజరుగుట లేదనే నిరాశ, నిస్పృహ ఉందిదికాదు. జరిగిన వాటిని గురించి సంతృప్తి చెందుచుంటామి. రామగుండంలో Power కొరకు ఇంకా పనిజరగాలి. కాని ఎక్కడా ఏమీపని జరగటంలేదని, నాగార్జున సాగరులో ఇంకా కాలేదు అదేవిధంగా చెబితే నిరాశగా ఉంటుంది. నాగార్జున సాగరు, పోచంపాడు, పోయి చాలామంది చూస్తున్నారు. Foreign exchange తో వచ్చే heavy moving machines మొదలైనవి వస్తే ఇందుకు పనులు చురుకుగా సాగుతాయి. చాలముందుకు పోవటానికి అవకాశం ఉంటుంది. సోషల్ వెల్ ఫేరు ఒక పెద్దపనుస్యగా ఉంది—బేక్ వర్డ్ క్లాసెస్ వారికి ఎడ్యుకేషన్ పెనిటీటీస్ కు (ఎడ్యుకేషన్స్ వగైరాలలో) అవకాశంలేకుండా, వారికి ప్రత్యేకంగా బేక్ వర్డ్ క్లాసెస్ పేరుతో స్కాలర్ షిప్స్ అనేవి లేనప్పుడు—కేవలం ఆర్థిక స్థోమతనుబట్టి, ఆర్థిక స్థోమత తక్కువ ఉన్నవారికి ఆర్థిక సహాయం చేయాలిఅని దానికి ఏదో రూపు పెట్టి ఒక నిర్ణయానికి వచ్చినప్పుడు— నా ఉద్దేశ్యం ఏమంటే—దానికి ఒక ఎకనమిక్ కమీషన్ ఏర్పాటు చేయాలి. మైసూర్ లో చేసినట్లుగా కొందరగా ఏర్పాటుచేస్తే బాగుంటుంది కాని, లేకపోతే ప్రతివారూ (లేనివారు ఉన్నవారు అందరూ) తమ ఆదాయం 50 రు॥, 100 రు॥ అని వ్రాసుకొని వస్తుంటే, దాంతోకూడా చాలా చిక్కులు వస్తున్నాయి. దాని వల్ల అవకాశం ఉన్న వారికి దొరుకుతుంది; లేక పోతే లేదు—ఈ బేక్ వర్డ్ క్లాసెస్ పేరుతోకూడా తెలివిగల వారికి కొంచెము చురుకుగా ఉన్నవారికి—వారెంత పెద్ద శ్రీమంతులైనా—వారి పిల్లలకు స్కాలర్ షిప్స్ సుపాదించుకోవటం జరుగుతున్నది. వీడవారు మాత్రం వీడవారుగా ఉంటున్నాడు. కాబట్టి ఎకనమిక్ బేక్ వర్డ్ క్లాసెస్ Village wise, house to house, ఒక రిపోర్టు పిద్దమైతే దానివల్ల విజంగా ఆర్థిక స్థోమత లేనివారు రాభము పొందటానికి వీలు ఉంటుంది—అంతేగాని గ్రామాలనుండి ప్రతివాడు వచ్చి బంపంతంగా కానన సభ్యులచేతో ఎవరిచేతో “అయ్యా; నాకు ఆదాయం తక్కువఉంది” అనిచెప్పి ఆయనచేత తక్కువ వ్రాయించుకొంటే—ఇది వల్ల విజంగా తక్కువ ఆర్థిక స్థోమత గలవారికి వడ్డము కలుగుతుంది; అప్పుడప్పుడూ రాభం పొందేవారు రాభపడుతారు

కనుక అట్లాకాకుండా చేయడం కొరకు ఎకనమిక్ కమిషన్ ఒకటి తొందరగా ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది.

రోడ్ ట్రాన్స్‌పోర్టు కార్పొరేషన్‌పై పెద్ద విమర్శ బయలుదేరుతున్నది. అక్కడ పరిస్థితి యీ మధ్య కొంత మెరుగై నది. ఈ మధ్య కొన్ని కొత్త బస్సులు వచ్చినవి. హైదరాబాదు సిటీలో ; జిల్లాలలో కూడా కొత్త బస్సులు కొన్ని వచ్చినవి. కాని అవి సరిపోవటం లేదు, హైదరాబాదు పట్టణంలో, ఇతర చోట్ల కూడా ఉన్నటు వంటి రద్దీని తొలగించటానికై ప్రయత్నం చేయాలి. ఇంకా 100 కొత్త బస్సులు తొందరగా వేస్తే హైదరాబాదులో, ఇంకా కొన్ని పెద్దపట్టణాలలో రద్దీ తొలగించటానికి అవకాశం కలుగుతుందని అనుకొంటున్నాను. అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు సాధించటంలో మనమందరం ఒకరికొకరు సహకరించుకొని ప్రశాంతతతో, సహనముతో పని చేసి : చిల్లరచిల్లర విషయాలలో పెద్దగా తగాదా పడకుండా, మన జాతీయ నాయకుడు అన్నమించిన సమయంలో మనమందరం కలిసిందైతే దేశాభివృద్ధికి గట్టిగా కృషి చేయాలనేది మన ఆశయమని అనుకొన్నామో, అందుకు ప్రయత్నిస్తామని ప్రతిజ్ఞ ఏదైతే తీసుకొన్నామో, ఆ ఆశయానికై అందరము కలిసి సహకరించి పని చేసినట్లయితే, మనం అనుకొన్న దానికంటే తొందరగా మనకు results వస్తాయని నేను అనుకొంటూ మరొకపారి యీ తీర్మానమును బలపరుస్తూ నా ఉపన్యాసాన్ని విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ వి. రామారావు (చేవెళ్ళ) :— అధ్యక్ష, మన గవర్నర్ గారి ప్రసంగమును అభినందిస్తూ తెచ్చిన తీర్మానమును నేను బలపరుస్తున్నాను. వారు ప్రసంగించిన దానిలో ముఖ్యంక మేమంటే మననాయకుడు శ్రీ జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ గారి మరణమునకు సంతాపము. వారు నెహ్రూ గారిని గురించి చాలా చక్కగా మాట్లాడినారు. నిజంగా యీనాడు మనదేశం నుండి “జహ్వార్” అనేటటువంటిది పోయింది—“లాల్” అన్నది మిగిలింది—గుల్జారీలాల్ ; లాల్ బహదూర్—అందులో మన రాష్ట్రం నుండి “సీలం” అన్నది కూడా కలిసింది. ఆయినా ఆ రంగులతో మనదేశంలోని జనాభా అంతా కలసి మెలసి, బలపి. ఏకంగా ఉన్నా “నెహ్రూ” తో సమానంగా ఉండదు అని నేను చెబుతున్నాను. ప్రపంచములో కృష్ణ, క్రీస్తు—మొదలైన మహాత్ముల యొక్క జీవితాలలో వారియొక్క సమాజం అనేటటువంటిది అంత బలంగా మారలేదు. వారి మరణానంతరం వారి సమాజాలు బలంగా మారినవి. మొన్న కృష్ణమీసన్ అన్న ప్రకారంగా తెలంగాణలో అయితే ఇప్పుడు మొదలైనదవి మనం అనుకోవాలి నెహ్రూ యొగమునెహ్రూ అనుకొన్న ప్రకారంగా తయారైతేనే, మనం మన దేశంలోనేకాదు, ప్రపంచంలోనే పెద్ద ప్రతిజ్ఞ సంపాదించుకొన్న పౌరం అవుతాము. నెహ్రూ ఏ జాతీయ సర్వలక్షణ తోంటున్నా. తెలంగాణలో వారి ప్రభావం తప్పవము చేపడవప్పటికీ, వారు యీ..

జాతి విషయంలో గాని, ఆజాతి విషయంలో గాని ఒక ప్రత్యేకమైన దృష్టితో మాట్లాడేవారు కాదు. వారు దేశముపైన మాట్లాడేవారు. నేను అనగా దేశము; దేశము అనగా నేను; అని యీ ప్రకారంగా దేశము యొక్క జాగోగులు, దేశము యొక్క ఆర్థిక సాంఘిక పరిస్థితులపైన, దేశంపైన దృష్టిపెట్టి, ఒక “దేశ దేవుని” గా మాట్లాడే వారు. 1958లో ఆల్ ఇండియా హరిజన రెజిస్ట్రేటర్స్ కన్వెన్షన్ నాగపూర్ లో జరిగినపుడు, ఆ కన్వెన్షన్ ను ఆయన ప్రారంభోత్సవము చేయటానికి వచ్చినపుడు, ఆయన పూర్తిగా దేశముపైన మాట్లాడినారు గాని “హరిజన, గిరిజన” అనేటటువంటి యొక్క సమస్యలపైన మాట్లాడలేదు. అదేవిధంగా రెండు సంవత్సరాల క్రిందట సికింద్రాబాదులో “ఆల్ ఇండియా హరిజన రెజిస్ట్రేటర్స్ ఆంధ్ర ఎం.పీస్” కన్వెన్షన్ అయినపుడు కూడా నెహ్రూగారు దేశముపైననే మాట్లాడినారు. ఆయన అదేవిధముగా ముస్లిముల కాన్ఫరెన్సులలో కూడా దేశముపైననే మాట్లాడినారు. ఆయన చనిపోవటానికి నెలా 15 రోజులకు ముందు హరిజన గిరిజనుల సంతేమానికి ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలని రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిలకు హరిజన గిరిజనుల వెల్ ఫేర్ కు సంబంధించి ఒక ప్రత్యేకమైన సర్క్యులర్ పంపారు. దేశంలో ఉన్నజాతులలో చదివోయిన హరిజన గిరిజన జాతుల ఎడల మన నెహ్రూ గాడికి ప్రత్యేకమైన దృష్టి ఉన్నదని నేను చెబుతున్నాను. అయితే నెహ్రూ తర్వాత ఎవరు? అన్న ప్రశ్న ఒకప్పుడు ఉండినది. ఇప్పుడు ఆ ప్రశ్న సార్వ్వి అయినది. ఇప్పుడు నెహ్రూ తర్వాత ఏమిటి? అన్నది తేలవలసి ఉన్నది. మన దేశములో ఉన్న అన్ని సమస్యలలో మనమందరము కలసిమెలసి చాలా గట్టిగా పనిచేస్తేనే నెహ్రూ తర్వాత ఏమిటి? అన్నది మనము పూర్తి చేసుకోగలము. మన గవర్నర్ గారు తమ ప్రసంగములో పంచాయితీసమితుల విషయంకూడ సూచించటం జరిగింది. మన రాష్ట్రంలో ఒకలక్ష 50 వేల వియోజకవర్గములు, 15 వేల 222 పంచాయితీలు, 321 బ్లాక్ పమితులు, 20 జిల్లాలు ఉన్నట్లు మనకు తెలుతెల్లంగా తేలిపోయింది. ఈ 15 వేల 222 పంచాయితీలలో హరిజన సర్పంచ్ లు ఎంతమంది వచ్చారో లెక్కపెట్టుకొంటే ఒక్క పర్సెంట్ కూడ రాలేదని మనకు తెలుస్తుంది. 15 వేల పంచాయితీలలో ఒక్క పర్సెంట్ కూడ హరిజనులు రాకపోతే యీ పంచాయితీరాజ్యంలో విజంగా హరిజనులకు నాయకత్వం ఉన్నదా అన్నది మనమందరం జాగ్రత్తగా ఆలోచించవలసిన గొప్ప అంశము. మన దేశంలో డెమాక్రటిక్ సెంట్రలైజేషన్ డెమాక్రటిక్ డిసెంట్రలైజేషన్ గా మారటం చాలా సంతోషకరమైన విషయము. కాని హరిజనులు కూడ దానిలో భాగస్వాములై, బాధ్యతగల మనుష్యులై నాయకులై రాజ్యములో రాజ్యపరిపాలన చేయాలంటే. వారికి అధికారము పంచాయితీ రాజ్యములో లెకపోతే ఎట్లా చేయగలరు? అందుకే యీ పంచాయితీల్ని పంచాయితీ రాజ్య మంత్రిగారు యీ శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టినపుడే నేను నా అభిప్రాయం చెప్పాను. ఇప్పుడు ఎలక్షన్స్ అయినవి. ఎలక్షన్స్ అయిన

తర్వాత—నిజంగా యీ పంచాయితీ రాజ్యంలో సరిఅయిన అధికారము యీ హరిజనులకు ఇవ్వలేదని నేను గట్టిగా ప్రభుత్వానికి చెప్పుకొంటున్నాను. 15,220 పంచాయితీలలో ఎంత percentage సరుపంచులుగా హరిజనులు contest చేయాలని పెట్టేదికంటే పంచాయితీ సమితి ప్రసిద్ధులుగా ఎంత Percentage హరిజనులు contest చేయాలని పెట్టేదికంటే, 20 జిల్లా పరిషత్ లలో 1,2 హరిజనులు ఈ ప్రకారంగా contest చేయాలని పెట్టేదికంటే, అప్పుడే వాళ్లు రాగలరు. ఈనాడు ఈ సభలో 50 మంది హరిజన ఎమ్.ఎల్. ఏలు గవర్నమెంటు ఈ ప్రకారంగా reserve చేయడంవల్ల వచ్చినదిగాని లేకపోతే 5 మంది కూడ వచ్చేటందుకు మార్గం ఉండదు. నెహ్రూగారు, తాను చనిపోవుటకు నెల, నెలపది హేను రోజులముందు ముఖ్యమంత్రిలకు Harijan Welfare, Girijan Welfare విషయంలో ఏ సందేశం అయితే పంపినారో అది తప్పకుండా మన రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి ముఖ్యమంత్రిగారు, వీళ్లయొక్క బాగోగుల విషయంలో వీళ్లయొక్క development విషయంలో తప్పక గ్రహించ గలరని అశించుతున్నాను. బ్రిహ్మానంద రెడ్డిగారు నిజంగా బ్రిహ్మానందం అనే నేను అనుకుంటున్నాను. అన్నిజాతులకు ముఖ్యంగా పడిపోయి నటువంటి జాతులకు వారియొక్క అమూల్యమైన, ప్రత్యేకమైన దృష్టిపెట్టి ఈ జాతులను బాగు చేస్తే, వీళ్ళకు స్వర్గం ఉంటుందని నంతోషిస్తాను. ఇంకోవిషయం చెప్పాలని అనుకుంటున్నాను. ఈ జంటనగరాలలో Cantonment area అనేది ఒకటి ఉన్నది. ఆ Cantonment area లో లక్షల జనాభా ఉంటారు. వాళ్లకూడ మన ప్రభుత్వానికి ఓటుయిచ్చిన ప్రజలే. అయినా ఈ నాడు Cantonment area ఏవిధంగా ఉన్నది. అంతే—అది ఒక untouchable area గా ఉన్నది. అక్కడ ఉన్నటువంటి military authority ఏ మాత్రం కూడ వాళ్లయొక్క civic problems విషయంలో ఆలోచించడం లేదు. నేను (Cantonment area లో ఉంటాను కాబట్టి Cantonment యొక్క సాధక బాధకాలు నాకు తెలుసు ఈ Cantonment area లో ఉండే ప్రజల అభివృద్ధి విషయంలో ఎన్నో పేషర్లు వ్రాస్తూ ఉన్నప్పటికీ కూడ దానిపైన ఏవిధమైన చర్య తీసుకోవడం లేదు. Cantonment area లో ఉన్న ప్రజలకు ఎంతోమందికి అక్కడ స్వంతభూములు ఉన్నా ఆ భూములలో యిళ్లు కట్టుకోడానికి అధికారంలేదు. గుడిసె వేసుకోడానికి వాళ్లకు అధికారం లేదు, వాళ్లకు త్రాగడానికి నీళ్లుకూడా సరిగా దొరకటలేదు Cantonment area లో ఉన్న ప్రజల విషయం ఎవరికి చెప్పవలెనో అర్థం కాకుండా ఉన్నది. Cantonment విషయం పార్లమెంటుకు సంబంధించిఉన్నదని చెప్పుకుంటారు. 1924 Cantonment Act, Britishers' కాలంలో చేయబడ్డనది. శాతలకాలంనుంచి బూజు పట్టినటువంటి Act యింకా ఆమోదంతో పెద్దతున్నట్లు వల్ల అక్క-ఉన్న ప్రజలు అంతా చాలబాధ పడుతున్నారు. నిన్న

రణ చెనేటందుకు ఎవరూ ముందుకు రావడంలేదు, నేను స్వయంగా Cantonment area లో ఉండి Southern Command కు Defence Department కు Cantonment authorities కు State Government కు ఈయడం జరిగింది. కాని Cantonment area లో ఉన్న లక్షప్రజలకు తగినటువంటి సహాయం దొరకడంలేదు. గవర్నరుగారు Representative of the Union President కాబట్టి వారియొక్క ప్రసంగంలో ఈ cantonment విషయంలో Special గా తాఫీదు యిచ్చినట్లయితే Cantonment area లో ఉన్న లక్షప్రజలు కూడ జంట నగరాలలో ఉన్న 10 లక్షల ప్రజలతో కలిసిమెలసి తిరగటానికి మార్గం ఉంటుందని అశించుతూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

Mr. Deputy Speaker : Who will speak from this side?

Sri P. Sundarayya : I will speak. Why has that doubt come?

Mr. Deputy Speaker : Because, names given were . .

Sri P. Sundarayya : I do not know who gave the names . . .

Mr. Deputy Speaker : I just called for the Chief Whip...

Sri P. Sundarayya : That is true. But the practice is that on the Governor's Address, after the motion of thanks was moved, the Leader of the Opposition will speak.

Mr. Deputy Speaker : I am also very particular to follow that procedure, but in the absence of the Chief Whip, I could not. . . .

Sri P. Sundarayya : We were in the Business Advisory Committee.

Mr. Deputy Speaker : That is all right. You please begin.

శ్రీ పి. సుందరయ్య: అధ్యక్ష, గవర్నరుగారి ఉపన్యాసం చాల అత్యుత్తమమై వెల్లడిస్తున్నది తప్పితే వాస్తవిక పరిస్థితులను గురించి ఏమాత్రం తడవడం లేదు. అత్యుత్తమమైన చాల ప్రమాదకరమైనది. వాస్తవ పరిస్థితులు దృష్టితో పెట్టుకొని దానికి అనుగుణ్యమైన విధానాలు అవలంబించకుండా అత్యుత్తమమైన సవ్యంగా ఉన్నదనే రీతిగా చెప్పినప్పుడు మాత్రం యిది చాల చిక్కులకు దారి తీస్తుంది. మొదటి విషయం తీసుకుందాము. పంచాయితీ ఎన్నికలు చాల జయప్రదంగా జరిగినాయి. పంచాయితీ సమితి ఎన్నికలు కూడ చాల జయప్రదంగా జరిగినాయని గవర్నరుగారు చాల సంతోషమై వెల్లడించారు. 15వేల పంచాయితీలలో ఎన్నికలు జరిగినాయి, అందులో 7వేలపై చిలుకు పంచాయితీలు ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకో బడ్డాయి. ప్రభుత్వం వారు చెప్పిన సైకారంగా 2 1/2 కోట్ల రూపాయలదాకా వాళ్లకు విరాళాలు యిస్తాము అన్నారు. చాల సంతోషము. ఓ గిలిన 8వేల గ్రామాలలో పంచాయితీ ఎన్నికలు ఎట్లా జరిగినాయనేది కూడ మనం చూడాలి. 8వేల గ్రామాలలో ప్రతిఒక్క గ్రామంలో కాకపోయినా ఈ పంచాయితీ ఎన్నికలలో ఈ రోజు కనబడుతున్నటువంటి లంచగొండితనం, డబ్బు పున్నటువంటి వాళ్లు చేస్తున్నటువంటి విధానాలు చూచినట్లయితే యిది ప్రజాతంత్ర రాజ్యమా అనిపిస్తుంది. గ్రామసీమలలో ఎన్నికల పేరుతో గ్రామకక్షలు పెంచడం అనే సమస్య కాదు. ఇది క్రొత్తరకమైన పద్ధతులు మన జీవితంలోనే వస్తున్నట్లు కనబడుతున్నది. వస్తూ ఉన్నాయి. ఒక్కొక్క పంచాయితీ ఎన్నికలు జరిగినప్పుడు డబ్బు ఉన్న వాళ్లు పంచాయితీ అధ్యక్షులు కావడానికి—పంచాయితీ అధ్యక్షులు కావాలంటే పంచాయితీ సభ్యులయొక్క మెజారిటీ కావాలి, ఓటర్ల దగ్గరనుంచి కొనడం, పంచాయితీ సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడిన వాళ్లదగ్గర నుంచి కొనడం, వేలు, లక్షలు ఒక్కొక్క గ్రామానికి ఖర్చుపెట్టిన సంఘటనలు ఉన్నాయనే సంగతి మనం గుర్తుంచుకోవాలి. అది ప్రతిమంత్రికి తెలుసు, ప్రతి శాసన సభ్యునికి కూడ తెలుసు దానికి కారణం ఏమిటోకూడ చూడాలి, నానియోజక వర్గంలో తేలప్రోలు గ్రామంలో షుమారు 80వేల రూపాయలదాకా భూస్వాములు ఖర్చుపెట్టినది అందరు అనుకొన్న సంగతే. అందరకు తెలిసిన సంగతే. ఋజువు చేయాలన్నట్లయితే అది మాపనికాదు. గవర్నరుమెంటు తెలుసుకుంటుంది నానియోజక వర్గంలో ఉన్నది కాబట్టి నాకు తెలిసినది, ఒకగ్రామం అని చెప్పితే నానియోజక వర్గంలోనే ప్రత్యేకంగా ఉన్నదనే సమస్యకాదు, అలాంటి గ్రామాలు ఈ 80వేలలో కొన్నివందలు ఉన్నాయి. 80వేల కాదు కొన్నివందలే ఉన్నాయి, అది దేనిని తెలియజేస్తున్నది? ఒకగ్రామం పంచాయితీ అధ్యక్షుడు అయ్యేదాని కోసం ఒకగ్రామంలో 80వేలు లక్ష, ఖర్చు పెట్టడం, ఇప్పుడు వచ్చినదే కాదు. 1958లో కూడ వెంటటగిరి తాలూకాలో ఒక గ్రామంలో లక్ష రూపాయలు పంచాయితీ elections కోసం ఖర్చుపెట్టిన ఘటనలు కూడ ఉన్నాయి. ప్రభుత్వానికి కూడ తెలుసు. ఈ రీతిగా వివరిస్తే:

తంగా వేలకొలది రూపాయలు డబ్బు పెట్టికొంటే యిది ప్రజాతంత్రం అంటామా; గ్రామపంచాయితీ రాజ్యం అంటామా? లేకపోతే భూస్వాములు, డబ్బు ఉన్న వాళ్ల రాజ్యం అని అంటామా? దానికి కారణం ఏమిటో కూడ చూడాలి. అంతేకాదు మనం పంచాయితీ బిల్లులో Reserve Candidate, Harijan Candidate woman candidates అని అదనంగా ఉంచే దాని కోసం జనాభా దృష్ట్యా పెంచడం జరిగింది. కాని జరిగింది ఏమిటి? వీరు హరిజన నటులు అని తాసిల్దారు దగ్గరకు వెళ్ళి testify చేసుకొని రావాలి. అది తెచ్చినప్పుడు పలుకుబడి కలిగిన వాళ్ళు, డబ్బు ఉన్నటువంటి వాళ్ళు, పార్టీని ఆసరగా తీసుకొని nomination వేసి, ప్రతి Harijan candidates ను తీసుకొనివెళ్ళి దాచిపెట్టడం, ఆ విధంగా ప్రతి వక్షం వాళ్ళ candidates ను కూడ లేకుండాచేసి తమ వాళ్ళనే గెలిపించు కొనే పద్ధతులు ఖమ్మం జిల్లాలో అనేక ఘటనలు జరిగినాయి. ఇదంతా ప్రజాతంత్రరాజ్యమని అంటామా? ఇంక చిన్న చిన్న విషయాలగురించి నేను చెప్పను. ఈ రెండు పంచాయితీలలో వచ్చినటువంటిది. వేలకొలది డబ్బుపెట్టి ఓటర్ల దగ్గర నుంచి కొని — నాకు కొన్ని గ్రామాలలో తెలుసు 4 ఓట్లు కొనే దానికి ఒక్కొక్కరికి 1000 రూపాయలు యిచ్చుకొన్న ఘటనలు ఉన్నాయి. సభ్యుడు అయ్యే దానికి 4 ఓట్లు కొంటే గెలిచే అవకాశం ఉన్నదని 4 వేల దాకా యిచ్చిన ఘటనలు ఉన్నాయి. అటువంటివి జరుగుతూఉంటే — గవర్నరుగారియొక్క, ఈ ప్రభుత్వంయొక్క సంతృప్తి ఎంత దూరం వెళ్ళిందంటే అసలు గ్రామాలలో, పంచాయితీలలో పార్టీ రాజకీయాలు ప్రవేశపెట్టకూడదని, వ్యక్తిగతంగానే పోటీచేయాలనే నిర్ణయానికి వచ్చాము. Party Symbols అనేవి లేకుండా ఒక గ్రూపుకుకూడ ఒకేరకమైన Symbol కోరుకొనే హక్కులేకుండా చేసి, పేరునుబట్టి వచ్చిన సింబల్, alphabetical order గా ఏ అక్షరమువస్తే ఆ సింబల్ తీసుకొనే దానికి చేకాము అని గవర్నరుగారు వ్రాశారు.

ఎప్పుడు దీనిని గవర్నమెంటు నిర్ణయించింది? ఆఖరి వక్షసమావేశాన్ని జరిపి, యీ ఓటింగు విషయాలలో ఒక “సింబల్” యివ్వవలయునా, లేదా; అనే విషయం వచ్చినప్పుడు రాజకీయ పార్టీలు గాని; లేక కొంత మంది వ్యక్తులు ఒక గ్రూపుగాగాని పోటీచేయకుండా వుండాలనే తెక్నికల్ కారణం చేత పీట్రెడ్ బారెల్ వచ్చినప్పుడు, అప్పటికప్పుడు ఎవడు కోరిన ‘సింబల్’ మది పేరుకు ఎదురుగా అచ్చువేయడం సాధ్యంకాదు. దానిని రహస్యంగా కాపాడడం మాకు సాధ్యంకాదు కాబట్టి ముందుగా సింబల్స్ అచ్చువేసుకుని కూర్చుంటాము అనే విషయం వచ్చినప్పుడు ఆ తెక్నికల్ కారణం చేత గవర్నమెంటు ఆ రకంగా నిర్ణయించింది. మా పార్టీవరకు కమ్యూనిస్టు పార్టీవరకు — గ్రామీణ రాజకీయంలో, అక్కడ రాజకీయ పార్టీలతో గాని, యిత

రులతో గాని, యిండిపెందెంట్సుతో గాని, ఏ పార్టీకే చెందని నిజాయితీ పరులతో గాని, జ్యోతిషులతో గాని, పార్టీతరపున గాని పోటీచేయగూడదనే సిద్ధాంతాన్ని మేము అంగీకరించలేదు. కాకపోతే, ప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేసిన సీక్రెట్ థాలెట్ లో 'ఔక్సికల్ కారణాలచేత' అని చెప్పినంతమాత్రాన అది కూడా సరియైనదని మేము అంగీకరించలేదని చెప్పి, పార్టీపోటీ చేయడానికి తయారుగానే వున్నది అందుచేత, గ్రామసీమలలో, పార్టీ రాజకీయాలు ప్రవేశపెట్టకూడదు, అందుచేత యీ "సింబల్స్" లేకుండా చేశామని ఒక కొత్తసిద్ధాంతాన్ని, ఏ పార్టీ అంగీకరించని సిద్ధాంతాన్ని, ఏ పార్టీ అమలు జరిపని సిద్ధాంతాన్ని తీసుకొచ్చి—అయితే దానిని అధివిధంగా అమలు చేశారా— తమ పార్టీకి చెందినవారిని, టీకెట్ యివ్వకపోతే యివ్వకపోయివుండవచ్చు. తమ పార్టీకి చెందినవారిని, తాము అనుకున్నవారిని, పంచాయతీలలో తమ మెజారిటీ వచ్చేట్లుగా, అభ్యర్థులను అక్కడ పెట్టడం జరిగింది. వారిని గెలిపించడానికి కాంగ్రెసు పార్టీ సర్వోత్తమ వినియోగించడం మనకందరకు తెలుసు. అందుచేత, వున్నవిధానం ఒకటయితే, వున్న వాస్తవం ఒకటయితే గవర్నరుగారు తమ ప్రసంగంలో యీ అవాస్తవాన్ని ఎందుకు చెప్పారో నాకు అర్థం కావడంలేదు. ఇంక గ్రామాలలో అవినీతి, ఓటర్లను కొనడం, ఎత్తుకుపోవడం. దీనికి ప్రధాన కారణం ఏమిటి? పంచాయతీ అధ్యక్షులు పంచాయతీ సమితి సభ్యులుగా పరిగణించబడతారని, అలాంటివని చేత ఎన్నుకొనే పంచాయతీ సమితి అధ్యక్షులే జిల్లాపరిషత్తు సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడతారనే విధంగా 1959 నుండి మనం experiment చేస్తున్నాం. ఈ అయిదేళ్ల experimentes మనం యిది చాలాతప్పుపద్ధతి అని, దీనివల్ల పంచాయతీ సమితి, జిల్లాపరిషత్తులలో, అధికారాన్ని చేపట్టడానికి, గ్రామాలలో మెజారిటీ కావాలని, పంచాయతీ అధ్యక్షులంతా తమవారుగావుండాలనే దృష్టితోనే యిది వరకు రంగంలోదిగిన భూస్వాములు, పెత్తందార్లు గ్రామాలలో కూడా డబ్బుపెట్టి చేస్తున్నారని మనకు స్పష్టంగా కనబడుతున్నది. ఇది అన్ని పార్టీలు అంగీకరించినదే. అందరూ శాసన సభ్యులు, వ్యక్తిగతంగా మాట్లాడేటప్పుడు అంగీకరించినదే. దీనికి విరుగుడు ఒకటే అని కూడా అందరికీ తెలుసు. గ్రామపంచాయతీ అధ్యక్షులు, పంచాయతీ సమితి సభ్యులు, పంచాయతీ సమితి అధ్యక్షులు జిల్లాపరిషత్తులు సభ్యులు అనే యీలింకు, యీ బ్రహ్మముడిని త్రెంపి పారవేయ నంత కాలం ఈ అవినీతి ఎక్కువ అవుతున్నది తప్ప తగ్గదని తెలుసు. దీనిని త్రెంపి వేయాలి. వీరందరినీ ప్రజలే సదాసరి ఎన్నుకునేట్లుచేస్తేతప్ప యీ అవినీతి తగ్గదు. లేక పోతే రోజురోజుకు యిది మరింత పెరిగిపోతుంది తప్పమరేమీ లేదని మనవి జేస్తున్నాను. ఈ రోజున ఏ పంచాయతీ సమితిలో నైనా camps పెట్టకుండా—కాంగ్రెసులో చీలికలు వుండవచ్చు, యింకొకదానిలో చీలికలు వుండవచ్చు— camps పెట్టకుండా 'మాకు ఓటు యిచ్చేవారు

ఎవరు? అని వారిని తీసికెళ్ళి బందిలి చొడ్లో పెట్టనట్లు పెట్టి — శుభ్రమైన తిండి పెడితే పెట్టవచ్చు, అది వేరే సంగతి. ఆ రకంగా చేయకుండా ఏ పంచాయతీ సమితిలో పోటీ చేసి గెలిచారు? ఉన్నది మీరు యిప్పుడుంటూ పోతున్నారు కాబట్టి దానిని ఎదుర్కొనడానికి ప్రతి పక్షంలో వున్నవారు తమ బలాన్ని కేంద్రీకరించుకొనిక పోతే, అధికారంలో వున్న పార్టీ, డబ్బువున్న పార్టీ వచ్చి మా సభ్యులను కూడా ఎత్తుకుపోయే పరిస్థితి ఏర్పడి, వారిని కాపలా కానే పరిస్థితి కూడా రావడం జరిగింది. ఇలాంటివి జరిగాయి. అంతేకాదు, అసలు ప్రభుత్వమే తమ అధికారాన్ని పంచాయతీలు, వస్త్రే పంచాయతీ సమితులలో ప్రవేశ పెట్టడానికి ఎన్ని అక్రమ పద్ధతులు అవలంబించవలసి వస్తే, అన్ని అక్రమ పద్ధతులు అవలంబించినదని చెప్పడానికి నేనే మాత్రం వెనుకకు వేయడం లేదు. హైవవర్ కమిటీ గవర్నమెంటు కేవలం ఉద్యోగులతోనే ఏర్పాటు చేసింది. అప్పుడు పంచాయతీరాజ్ శాఖకు మంత్రిగా వున్న, చెన్నారెడ్డిగారు దివిధ పార్టీ నాయకులను పిలిచినప్పుడు వారు కూడా అంగీకరించినది, హైవవర్ కమిటీ సూచన ఏమంటే పంచాయతీ సమితులను ఆర్గనైజ్ చేసేప్పుడు ఆ తాలూకాలోనే వుంచాము, యింకొక తాలూకాలో కలపడానికి వీల్లేదని, ఆముఖ్యమైన సూత్రాన్ని అందరూ అంగీకరించారు. ఇంకా కొంతమంది ఎక్కువ చేయాలని, తక్కువ చేయాలనే అభిప్రాయం వెలిబుచ్చి వుండవచ్చు—చివరికి, తాలూకా సరిహద్దులను దాటి పోమని ప్రభుత్వం చెప్పడం జరిగింది. అవరణలో మాత్రం తాలూకా సరిహద్దులను దాటి పారేసి ఏవిధంగా అయితే తమ అభ్యర్థులు గెలవడానికి వీలుగా వుంటుందో ఆరీతిగానే డిలిమిటేషన్ చేశారు. కనీసం ఆలా చేసేప్పుడు అన్ని పార్టీ నాయకులతో కలిసి ఇది సక్రమమా, కాదా అనేదేమీ ఆలోచించకుండా తమవారు గెలవడానికి వీలుగా చేసుకొనడం జరిగింది. తాలూకా సరిహద్దు అనే గాకుండా, రాన్ని తాలూకా సరిహద్దులలో ప్రతిపక్షాలకు చెందిన గ్రామాలు బలంగా వున్న గ్రామాలు గెలవకుండా వుండడానికి ప్రక్కన వుండే బలహీనమైన దానిలో కలిసి ప్రతిపక్షం వారికి మెజారిటీ రాకుండా వుండే రీతిగా చేశారు. ముఖ్యంగా ఖమ్మం జిల్లాలో యలాంటివి జరిగాయి. ఖమ్మం తాలూకాలోనే అవిధంగా ఆర్గనైజ్ చేయడం జరిగింది. ఇలాంటి పద్ధతులన్నీ అవలంబించడం జరిగింది. అందుచేత, యివన్నీ చాలా జయప్రదంగా జరిగాయని ప్రభుత్వం ఎందుకు సంతోషపడుతున్నదో తెలియడంలేదు. కూనవరం పంచాయతీ సమితి తీసుకోండి, ప్రభుత్వం చేసిన అక్రమానికి ఉదాహరణ—అక్కడ వది పంచాయతీలు కమ్యూనిస్టుల చేతిలోకి వచ్చాయి. ఎనిమిదే కాంగ్రెసుకు వచ్చాయి. ఇంకో నాలుగు పంచాయతీలలో కమ్యూనిస్టులు తప్పకుండా గెలిచేవి. దానికి ఎన్నికలు వాయిదా వేశారు. దానికి నామినేషన్ పద్ధతి. ఎక్కడయితే పంచాయతీ ఎన్నికలు, జరగలేదో అక్కడ కలెక్టర్ కు నామినేట్ చేసే హక్కు యిచ్చారు. నామినేట్ చేసేది

కలెక్టరు కాబట్టి, కలెక్టరు ప్రభుత్వం యొక్క ఉద్యోగి కాబట్టి, తమకు అనుకూలమైన వాదిని నామినేట్ చేసుకొనడం ఆ గ్రామంలో ప్రజలయొక్క అభిప్రాయం ఏమైనా, అంతకుముందు అక్కడ పంచాయితీ అధ్యక్షులు ఎవరువున్న, లెక్కచేయకుండా, యీ రోజున అధికారంలో వున్న పార్టీకి అనుగుణ్యంగా, లేక అధికారంలో వున్న ఏగ్రూపు అక్కడ మెజారిటీ రావలనుకుంటే, దానికి అనుగుణ్యంగా ఆ నామినేషన్స్ దాఖలు చేసుకొనడం ఆ విధంగా పంచాయితీ సభ్యులను.....

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— కలెక్టరు నామినేషన్స్ అన్నారు. అది ఒక సిద్ధాంతం ప్రకారం—ఎవరైతే పాత ప్రెసిడెంటు వున్నారో వారినే చేశారా—రాష్ట్రం మొత్తం మీద. లేక వారు యిప్పుడు అంటున్నట్లుగా, కలెక్టరుగారు యిష్టమైనట్లుగా అంటున్నారు. అది ఎంత వరకు సబబు ?

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :— కొన్ని చోట్ల చేయలేదు మా జిల్లాలో.

(Sri B. Sreeramamurty in the Chair)

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— ఇది వరకు పంచాయితీ అధ్యక్షులుగా వున్నవారినే నామినేట్ చేశారని గవర్నమెంటు చెప్పగలదా? పాత పంచాయితీ అధ్యక్షులనే నామినేట్ చేయాలని కలెక్టరుకు ఆర్డరు పంపించారా? పంపితే, కలెక్టరు అన్ని స్థలంలో అవిధంగాచేశారా? లేక పోతే వారిపై చర్యలుతీసుకుంటారా? ఆ హామీ ప్రభుత్వం యిస్తే, ఏ జిల్లాలో. ఏ ఏ పంచాయతీలో పాత పంచాయితీ అధ్యక్షులను చేసుకుండా, కొత్తగా సమితికి రాదలచుకున్న వారిని తమకు అనుకూలమైన వారిని నామినేట్ చేశారనే ఘటనలు వున్నవి. నా గన్నవరం సంగతే తీసుకున్నప్పుడు కూడా మరిఖండ్రకలో యిదివరకువున్న పంచాయితీ అధ్యక్షుని నామినేట్ చేయలేదు. ముగ్గురు ముగ్గురు వచ్చి అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనడానికి వీలులేకపోయింది. ముగ్గురు బాయ్ కాట్ చేస్తే మెజారిటీ హాజరుకావాలి కాబట్టి ఎన్నిక జరగదు, ఎన్నిక జరగదు కాబట్టి 7వ సీటు ఎన్నుకొనడానికి అవకాశంలేని పరిస్థితిలో నామినేషన్, ఎన్నిక జరగలేదు. నామినేషన్, ఎవరిని నామినేట్ చేశారు? Nominations చేసినప్పుడు ఎవరిని చేశారు? కాంగ్రెసు పార్టీని బలపరచడానికి ఎవరైతే అనుకూలంగా వుంటారని అనుకుంటారో వారినే చేశారు. కాని కమ్యూనిస్టు పార్టీ సానుభూతిపరులను బలపరచే వారిని చేయలేదు కుండావారికండ్రకలో అధ్యక్షులుగా వున్నవారు గత, పర్యాయం—కమ్యూనిస్టుపార్టీని బలపరుస్తూన్న వారే. ఇప్పుడు ఒక పంచాయితీ సమితి గురించే చెప్పారు గాని ఎన్నికదాహరణలు కావాలన్నా చెప్పవచ్చు. Delimitation దగ్గర నుంచి అధికారం చేతిలో పెట్టుకోడానికి చేశారు. సత్ప్రవృత్తిరంగా ఏమీలేదు. బాలా

ప్రమాదకరంగా వుంది. 1959 వ సం॥లోనే విషవీజాలు పెట్టి యిప్పుడైనా మార్పుకోకుండా — సమితి ఎన్నికలు ఏవిధంగా జరిగాయోకాళ్ళారాచూస్తూనే వున్నాము. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం వీటిని మార్చవలసి వుంటుంది. డబ్బున్నవారు అక్కడక్కడ ఓట్లుకొంటున్నారు. సరాసరి ఎన్నికలు జరిపితే పంచాయతీకి, సమితికి, జిల్లాపరిషత్తుకు ఎన్నిసార్లు కొంటారు — సరాసరి ఓటర్లు ఎన్నుకొనేటట్లు చేస్తేతిప్పి ప్రయోజనంలేదు. గ్రామాల్లో చిన్న చిన్న wards చేసి 4,5,10 ఓట్లు డబ్బుతో కొనుక్కొనేటట్లు చేయకుండా మొత్తం గ్రామాన్ని అంతా ఒక నియోజకవర్గంచేసి — దామాషా ఓటు పద్ధతి మేము యిదివరకే సూచిస్తూ వచ్చాము. అట్లాచేస్తే తప్ప యీ నిర్మాణంలో వారి పెత్తనానికే దారితీస్తోంది తప్ప యింకొకటి ఏమీలేదు.

ఇక ప్రభుత్వనిర్లక్ష్యం ఎక్కువగా వున్నది. శాసన సభ, శాసన సభ చట్టాలు అన్నా ఎంతో నిర్లక్ష్యంవుంటున్నదో చెప్పడానికి యీ ఆర్డినెన్సులే చాలు. పంచాయతీ, పంచాయతీ సమితి ఎన్నికలు చేయడం కోసం రెండు ఆర్డినెన్సులు తెచ్చారు. ఈ కాంగ్రెసు పార్టీకి కొత్తగవర్నరు వస్తే, కొత్త ఆర్డినెన్సు యివ్వాలని సిద్ధాంతం వుండే మోతెలియదు. శాసన సభ అనే గౌరవం లేకపోయినా — గవర్నరు ఉపన్యాసం తప్పని సరిగా వుండాలి, గవర్నరు ఉపన్యాసం తప్పకుండా June నెలలో వుండి తీరాలని కాదు పెట్టింది, ఆర్డినెన్సులు తేవాలి కాబట్టి శాసన సభను రద్దుచేశారు. ప్రజలకు తిండిగింజలు దొరకక యిబ్బంది పడుతున్నారు, అందుకు కావలసిన అధికారాలు తీసుకోడానికి ప్రభుత్వం ఆర్డినెన్సు యిచ్చిందా? అది కాదు. పంచాయతీ సమితులు — పీటీలో తాముచేసిన తప్పులను దిద్దుకోడానికి ఆర్డినెన్సులు తీసుకురావడం జరిగింది. జూలై ఒకటవ తేదీనుంచి పంచాయతీలు వస్తే అప్పుడు సభ్యులు సమావేశమై అధ్యక్షులను ఎన్నుకోవాలి. ఎన్నికలతోపాటు జరిపితే ఎత్తుకుపోవడం, బందిరిదొడ్లో పెట్టడం వంటివి వస్తాయంటే అందుకు ముందుగానే చట్టం తేవచ్చు. అట్లా తీసుకురాలేదు. రేజిస్ట్రేటివ్ కౌన్సిలు ఎన్నికలు వచ్చేసరికి పాత ఓటర్లు ..... లిప తేదీలోపున వస్తే కొత్త అధ్యక్షులు అవుతారు, వారికి ఓటింగు లేదు. పాతవారు అధికారంలోలేకుండా పోతారు కాబట్టి ఓటింగు వుండదు, రేజిస్ట్రేటివ్ కౌన్సిలు ఎన్నికలు ..... చట్టానికి వ్యతిరేకం అవుతుంది కాబట్టి దానిని దిద్దుకోడానికి పంచాయతీ బోర్డులు సమావేశం కాకపోయినా జూలై ఒకటినుంచి అయినా, యీలోపున సర్పంచిని ఎన్నుకొనే హక్కు వుంటుంది అని ఆర్డినెన్సు. అదేవిధంగా సమితికి ఆర్డినెన్సు. ప్రభుత్వం డిపార్టుమెంటు వారు అనుకున్నది చేయడం తప్ప దేశానికి ఒక చట్టం వుంది. శాసనసభచేసిన చట్టాలున్నాయి, వాటిసనుసరించి పనిచేయాలనేది ఏమాత్రం లేకుండా చేశారు. చిట్క వస్తుందని ఆర్డినెన్సు? శాసనసభ రద్దుచేయడం. ఇలాంటి కార్యక్రమాలకోసం ఆర్డినెన్సులు తెచ్చారు. దీనివల్ల ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్యం, అజాగ్రత కనిపిస్తోంది. శాసనసభ

సమావేశం అయిపోయిన తరువాత ఆర్డినెన్సులు తెచ్చారు. అవి టేబిలుమీద పెట్టారు. అవి పాస్ కావాలి. ఆ బిల్లులు మాత్రం యంతవరకు లేవు ఎప్పుడో తెస్తారు. స్పీకరు గారి దగ్గరకు వెళ్ళి ఆ రూలు త్రోసిపారేయండి, ఈ రూలు త్రోసిపారేయండి? ఎమర్జెన్సీ క్రింద అది చేయండి, ఇది చేయండి అనే విధంగా వస్తోంది అయితే, శాసనసభకు యిచ్చే గౌరవం యిదేనా అని అడుగవలసివుంటుంది గ్రామ పంచాయతీరాజ్య పరిపాలన. దీనిని గురించి యింకా వివరాలు చెప్పవచ్చు గాని ఇంతటితో ఆగుతాను

ప్రజల ఆహారపస్తువులు, నిత్యజీవితావసర వస్తువులు — వాటి ధరలు గత 4-5 నెలలనుంచీ విపరీతంగా పెరిగిపోవడం కనబడుతోంది. అది అట్లా వుండగా, ఆత్మ సంతృప్తితో అంతా సవ్యంగానే జరుగుతోంది. తీసుకున్న చర్యలు సక్రమంగానే వున్నాయి అని గవర్నరుగారు ఉపన్యాసం చేశారు. రైజింగ్ ప్రైసెస్ గురించి 63 లో కంట్రోల్ ఆర్డరు తెచ్చాము, 63 లోనే ఎగిరిపోయి అప్ ప్రైసెస్ లిస్ట్ ఆర్డరు తెచ్చాము. 64 లో డిలర్లు రైసెన్సింగ్ ఆర్డరు తెచ్చాము, పేయి కో — ఆపరేటివ్ సొసైటీలు, 850 ఫెయిర్ ప్రైస్ షాప్స్ 264 కో-ఆపరేటివ్స్ ద్వారా నడపబడుతున్న చౌకడిఫోలు — మొత్తం 1114 ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పెట్టాము. అంతా సవ్యంగానే వుంది అన్నారు. సరిఫరా ఎక్కడిదంటే ఇండియా గవర్నమెంటు ప్రాక్యూర్ చేసిందంటారు. ముఖ్యమంత్రిల సమావేశం 31 రోజులు ఢిల్లీలో జరిగింది. మన ముఖ్యమంత్రిగారు సమావేశంలో పాల్గొని ఆహార పస్తువుల ధరలు ప్రజలకు అందు బాటులో వుండడానికి కాన్ని చర్యలు తీసుకోబోతున్నట్లు వార్తలు వచ్చాయి. ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక దృక్పథం తీసుకున్నారు, కేంద్రప్రభుత్వం మరొక దృక్పథం తీసు కుంది. ప్రభుత్వం మాత్రం యీ విషయంలో ఆత్మసంతృప్తితో వుంది. నిజామాబాద్ జిల్లాలో ఫుడ్ గ్రెయిన్ డీలర్స్ సిండికేటుకు 65 వేల క్వంటల్స్ అంటే 6 వేల మెట్రిక్ టన్నుల ప్రాక్యూర్ చేసి, కాని యీ రెండు పట్టణాలకు సప్లయ్ చేయడానికి కలెక్టరు చేతికి యిచ్చారు. ఆంధ్ర కో-ఆపరేటివ్ మార్కెటింగ్ ఫెడరేషను దగ్గర కాని హైదరాబాదు పదిహేను వేల టన్నులు సరిఫరా చేయడానికి 50 లక్షలు యిచ్చార న్నారు. అంటే ఆంధ్ర కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ ఫెడరేషన్ అంత చాకచక్యంగా పని చేస్తోందా? ఫుడ్ గ్రెయిన్ డీలర్స్ సిండికేటుకు 6 వేల టన్నులు ప్రాక్యూర్ చేయడానికి 5 లక్షల రూపాయలు యిస్తే కలెక్టరు ఆ పనిచేయగలడు. కాని యీ ఫెడరేషనుకు 50 వేలు యిస్తే పదిహేనువేల టన్నులు మాత్రమే యివ్వగలడు. అంటే పదిరెట్లు కావాలన్నమాట. దీనినిబట్టి సరైన అంచనాకూడ ప్రభుత్వానికి లేకుండా వుండాలి. ప్రాక్యూరుమెంటు జయప్రదంగా చేస్తున్నాము, ఇండియా గవర్నమెంటు రెండున్నర లక్షలు టన్నులు చేయమంటే లక్ష 30 వేల టన్నులు చేశాము, ఇంకా లక్ష 20 వేల టన్నులు మాత్రమే కావాలి అన్నారు. అసలు ఇదేనా ప్రభుత్వ ప్రాక్యూరుమెంటు

విధానం? సామాన్యప్రజాసీకాని ధరలు పెరుగుతూవుంటే చౌకగా అందచేయడానికి కావలసిన విధంగా చేసేపద్ధతేనా యిది? మిల్లరుల దగ్గరకు వెళ్ళి రైతుల దగ్గరనుంచి, భూస్వాములదగ్గరనుంచి కొన్న ధాన్యపు నిలవలలో నూటికి 40 పాళ్ళ మేము చెప్పిన ధరకు యివ్వండి, బస్తాకు 22 రూపాయల చొప్పున యివ్వండి, ఇందులోవచ్చే నష్టంని, మీలాభాలు మిగిలిన ధాన్యంమీద వేసి మీ యిష్టం వచ్చిన వారికి అమ్ముకోండి అని చెప్పారు. ఇది ధరలను అదుపులో పెట్టే మార్గమేనా? వర్తకులు ప్రభుత్వంతో సహా కరించి ప్రజలకు అందుబాటులోవుండేటట్లు చేసేపద్ధతేనా? కేంద్రప్రభుత్వం రెండున్నర లక్షల టన్నులు కావాలంది కాబట్టి అంతవరకు బస్తాకు 22 రు.ల చొప్పున యిచ్చి, బయట బస్తాధర 31 రు.లు వరకువుంటే బస్తాకు పది రూపాయల నష్టం వస్తోంది కాబట్టి యీనష్టం మిగిలిన 60 పాళ్ళ ధాన్యంమీద కూడేటట్లు, లాభాలుకూడ వచ్చేటట్లు అమ్ముకోమనడం ధరలను తగ్గించే పద్ధతేనా? ఇది సామాన్య ప్రజలకు అందుబాటులో వుండే పద్ధతేనా అని అడుగుతున్నాను. ఆ 40%ను 25కు తగ్గించారు, ఈ ధరకు 25%ఇస్తే చాలును, మిగిలింది మీ ఇష్టంవచ్చిన ధరకు అమ్ముకోవచ్చు నంటే ఇది ఏము విధానమని అడుగుతున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కంట్రోల్స్ తీసివేస్తాము, దక్షిణప్రాంతానికి ధాన్యం విచ్చలవిడిగా సంపుకోవచ్చును అంటున్నారు దాని పర్యవసానం ఏమిటో ప్రభుత్వం ఆలోచించారా? ప్రభుత్వ ఆహార విధానం ఏమిటో, ఏమి చేయబోతున్నారో ఈ గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంలో కాగడాలు పెట్టివెదకినాకనపడడంలేదు. చేసినదానితో సంబంధం చెందే మార్గం తప్ప మరొకటి లేదు. మద్రాసులో ధాన్యం ధర పడినట్లున్నది, ఆంధ్రదేశంలో ధాన్యంధర పెరుగదా అని అడుగుతున్నాను, స్వేచ్ఛగా ఇక్కడనుంచి ధాన్యం పోవీస్తే ఆంధ్రజిల్లాలో పంటలు బాగా పండే ప్రాంతాలలో కూడా బియ్యంధర సామాన్య ప్రజానాకానికి అందు బాటులో వుండే ధరలలో వుంటుందని ప్రభుత్వం గ్యారంటీ ఇస్తుందా? ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పినదానిని బట్టి పత్రికలలో వచ్చిన దానిని బట్టి ఆంధ్ర దేశంనుంచి ధాన్యం తీసుకపోతే ఇక్కడనే కొరత ఏర్పడవచ్చును, పరిస్థితి చేతులనుంచి మించిపోతుంది కనుక పరిమితంగానే పోనివ్వాలి. స్వేచ్ఛగా వర్తకుల ఇష్టంవచ్చినట్లు పంపవచ్చు నంటే, ఎక్కడ ఎక్కువ లాభాలు వస్తే అక్కడకు పంపవచ్చునంటే ఆంధ్ర దేశంలో గడ్డు పరిస్థితులు ఏర్పడుతాయని చెప్పాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పింది తీసివేస్తే, మొత్తం మీద ప్రభుత్వవిధానం ఎప్పటికీ ఎవరిమీదనో నేరంమోపి దానివల్ల జరుగుతున్న దవడమే కాని సమగ్రమైన విధానం కేంద్రప్రభుత్వానికి కాని రాష్ట్రప్రభుత్వానికి కాని ఉన్నదని వేమ అనుకోదండేదు. ఈరోజున traders దాచేస్తున్నారని అంటున్నారు, ఈవిధు కావలసి వంత ధాన్యంపండింది; గతవత్సరంకంటే ఎక్కువపండింది, ధాన్యంధరలు ఎందుకు పెరిగాయి బాగా పంట పండే కృష్ణాజిల్లా గ్రామాలలో కూడ వ్యవసాయ కార్మికునికి, మధ్యతర

ప్రజలకు వియ్యం దొరకక పట్టణాలకు వెళ్ళవలసినగతి వస్తోందంటే పంట పండిన చోట కూడా అటువంటి పరిస్థితి ఎందుకు వస్తున్నదో ఆలోచిస్తారా? ఒక ప్రక్క వియ్యం బాగా పండింది కాబట్టి ధరిల పెరుగ నక్కరలేదు ధరలు పెరుగడానికి ప్రభుత్వానికి కనబడే కారణం ఏమిటంటే వర్తకులు ధాన్యం కొనివేసి ప్రజలకు అందుబాటులో లేకుండా మూలకేసి hoard చేసి బాగా ధరలు పెరిగిన తరువాత తీస్తున్నారు అనేది, దాని వల్లనే ఈ పరిస్థితి వచ్చిందా? వర్తకులు చేసిన అన్యాయం ఆపుచేసే ధరలు మామూలుగా అందుబాటులోనికి వస్తాయా? ఇది చాలా తప్పు సిద్ధాంతం అని ఖచ్చితంగా చెప్పాలి. కొద్దిమంది వర్తకులు రిజర్వుబాంకునుంచి కాని, కో-ఆపరేటివ్ బాంకుల నుంచి డబ్బుతీసుకొని ధాన్యాన్ని సేకరించి ధరలు పెరిగే వరకు ఉంచి లాభాలు సంపాదించాలని కృషి చేయడం లేదా అంటే చేస్తున్నారు. ప్రధాన కారణం దేశంలో కావలసి, తిండిగింజలు పండించక పోతే, ఇతర దేశాలనుంచి దిగుమతి చేసుకునే స్థితి లేనప్పుడు ఉన్న దానిని సక్రమంగా ఎంచడానికి వీలులేకుండా ఈ కొరతను ఆధారంగా చేసుకొని ధాన్యం కొనడంవల్ల మిగిలింది మూలవేసుకోడానికి ఉపయోగ పడుతోంది. అందుచేత, దానిని ఆపుచేయడానికి పూనుకుంటే చేయండి: State trading complete గా తీసుకుంటే తీసుకోండి. 1942-48 లో మాదిరి State trading అంటే దానికి పూర్తిగా నేను వ్యతిరేకం. ప్రభుత్వమే ధాన్యంతోకు వ్యాపారం నడపాలని సిద్ధాంతం చెబితే బాగానే ఉంటుంది. ఆహారధాన్యాల ధరలు ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండేటట్లు చేయడానికి ప్రభుత్వం తానే వ్యాపారంచేయాలనే సిద్ధాంతం బాగానే ఉంది, ఈ ప్రభుత్వం ఈ ఉద్యోగుల ద్వారా — ఇందుకు క్రొత్త ఉద్యోగులను ఏర్పాటు చేస్తారేమో తెలియదు — వీరిద్వారానే State trading ఏర్పాటు చేస్తామంటే మాత్రం వీరికి వ్యాపారం తెలియదు, ధాన్యం ఎట్లా జాగ్రత్త చేయాలో తెలియదు. 1942-45 సంవత్సరాలగురించి వదలి వేసినా, 1948-52 మధ్య Supplies department లెక్కలు తీసుకుంటే, ఆంధ్ర దేశంలో చూస్తే 8-10 కోట్ల రూపాయలకు లెక్కలు లేవు. ఎట్లా పోయామో తెలియదు, సబ్సిడీ ఇచ్చి ప్రజలకు తక్కువ ధరకు అమ్మడంవల్లనే ఇదిపోయిందంటే దానిని నేను నష్టం అని అనను, ఎందువల్ల ఈ నష్టం వచ్చింది? గొడవున్నులో పెట్టిన వియ్యం చెడిపోయినందువల్లనా? ఇంతవరకు లెక్కలేవలేదు, అలాంటప్పుడు ప్రభుత్వమేటోకు వ్యాపారంతీసుకుని ప్రజలకు కావలసింది సప్లయ చేస్తామంటే ఏమి జరుగుతుంది? ప్రభుత్వం పూర్తిగా బాధ్యత తీసుకొని బోకు వ్యాపారమే కాదు, చిల్లర వ్యాపారం కూడా ప్రభుత్వమే చేయవలసి ఉంటుంది. చిల్లర వ్యాపారం తీసుకోవడం మంటే ఉన్న వారందరిని తీసేయడంకాదు. రైతాంగంనుంచి ఈ కనీసధరకు కొనాలి, అంతకంటే తగ్గించి కొనడానికి లేదు. న్యాయమైన ఖర్చులు వేసుకుని ప్రజలకు ఇంతకంటే ఎక్కువకు అమ్ముడానికి లేదు — ఈ విధంగా నిర్ణయించి ఈ వర్తకులనే ఉపయో

గింతుకుని వారు సక్రమంగా చేస్తున్నారో లేదో చూడడానికి all parties committees ను రాష్ట్రలెవెలునుంచి గ్రామ స్థాయివరకు ఏర్పాటు చేసి వర్తకులపై check up పెడితే తప్పమరొక రీతిగా జరుగదు. అరీతిగా కాకుండా రైతుల దగ్గరనుంచి procurement అని రు. 34 లు అక్కుళ్ళు ధాన్యం బస్తా అమ్ముతున్నప్పుడు రు. 22 లు కొంటాను అంటే కష్టపడి పనిచేసుకునే ఏరైతు కూడా ఇవ్వడు. రు. 34 లు పెట్టి కొనాలా అంటే అనేకపర్యాయాలు మేమూ చెప్పాము. సామాన్యంగా 10 ఎకరాలలోపు వున్నరైతులనుంచి ఫలానా ధర అని నిర్ణయించి ధాన్యాన్ని procure చేయడం అక్రమమైన విషయం. రు. 22 లకే ఇవ్వాలంటే అర్థం లేదు, వారికి కావలసిన వస్తువుల ధరలు విచారితంగా పెరిగి పోయాయి, కొన్ని సరిగ్గా దొరకడం లేదు. వారికి కావలసిన ఇనుము, ఎరువులు, గుడ్డలు మొదలైనవాటి అన్నింటి ధరలు పెరిగి పోయాయి. అటువంటప్పుడు, వారికి కావలసిన వస్తువులేవీ న్యాయమైన ధరలకు దొరకనపుడు, వారు రు. 22 లకు ధాన్యం ఇవ్వాలంటే అది ఇతరులకు పనికి వచ్చే విధానం తప్పమరొకటి కాదు. 27 రూపాయలూ, 32 రూపాయలూ అనేది సమస్యకాదు; రైతులకు మామూలు వ్యవసాయానికి గిట్టుబాటు అయేట్లు ఉండాలి, పదిఎకరాలు మించిన మాగాణి ఉన్నవారి నుంచి వ్యవసాయ ఖర్చులు పోగొట్టి మిగిలిన ధాన్యాన్ని ప్రభుత్వం procure చేయాలి, అట్లాకాకుండా మామూళ్ళ సమయంలో మామూలు ధరలకు అంతా అమ్ముకున్న తరువాత కొంతమంది ధరలను పెంచి అమ్ముతూంటే చిన్నరైతులపై procurement పెడితే 1943-48 మధ్య వుండే తప్పు విధానాలలోనికే పోతుందని చెప్పాలి. రైతుకు minimum prices గ్యారంటీ చేస్తున్నారా? ప్రజలకు అందుబాటులో వుండేట్లు prices control చేస్తారా అనే సమస్య ఉంది. అట్లా కాకుండా ఆహారధాన్యాలు బలవంతంగా లాక్కుంటామనే విధానానికి వస్తే ఆహారసమస్య పరిష్కరించడం పోయి మరింత క్లిష్టం చేయడమవుతుందని చెప్పవలసి ఉంటుంది. కాని ప్రభుత్వం ఏమీ చేస్తుందో తెలియదు. దానిగురించి ప్రతి పట్టణం తీసుకొండి, ప్రతి గ్రామం తీసుకొండి, ఈ రోజు కలకటలాడిపోతోంది ధరలు రోజురోజుకు పెరిగి పోతున్నాయి. ఈ వారం రోజులలోనే బస్తా 77 రూపాయలకు పెరిగింది; 4, 5 రూపాయలు పెరిగిన ఘటనలున్నాయి. అంతేకాదు. వేరు శనగ సూనె. చింతపండు, పప్పు, అన్నిరకాల తిండికి అవసరమైన ప్రతి వస్తువు ధర విపరీతంగా పెరిగిపోతూ ఉంటే దానిగురించి శ్రద్ధతీసుకోకుండా ఏదోమేము చేయబోతున్నాం చౌకడిపోలు పెట్టాం అన్నారు. పత్రికల్లో ఈ మధ్య ప్రకటించారు. ఊరి లక్షల రూపాయల పథకం తయారు చేశాము. ఊరి లక్షల ప్రజలకు 5 వేల జవాబామించిన ప్రతి గ్రామంలో పట్టణంలో ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండేరీతిగా ధాన్యం సరఫరా చేయడానికి పూను కుంటున్నామని చెప్పారు. ఆ ప్రణాళిక వివరాలు గవర్నరు పీచిబోలేడు.

నిజంగా అటువంటి ప్రణాళిక గవర్నమెంటుకి ఉందోలేదో తెలియదు. మొత్తం 5 వేల మంది జనాభాకు ఒక చౌకడిపో అన్నారు. మేము 500 మంది జనాభాకి అయినా చవుక డిపో పెట్టి ప్రజలకు కావలసిన రీతిగా రూపాయకు రెండు సేర్లయినా యిస్తారా అంటే అదిలేదు. పెద్దపెద్ద ప్యాక్టరీలలో కేంద్రప్రభుత్వం సబ్సిడీయిచ్చిన బియ్యముతో 47 నయాపైసలకి అమ్ముతూ ఉంటే ఇక్కడ 55 నయాపైసలకు అమ్మాలని గవర్నమెంటు ఆర్డరు: కాని actual గా 85 నయాపైసలకు అమ్ముతున్నారు. ఇలాంటి పరిస్థితులు ఉన్నప్పుడు ప్రభుత్వం చాలా సంతృప్తిగా ఉంది, మేము పెట్టిన 1100 Fair price shops సవ్యంగా జరిగిపోతున్నవి అని సంతృప్తి పడుతూ ఉంటే ఇది చాలా ప్రమాదాలకు దారితీస్తుంది. ఈ రోగా అని చెప్పవలసి ఉంటుంది. ఆకలితో ప్రజలు ఉన్నతరువాత వారు విపరీతంగా ధరలు పెట్టి కొనుక్కొన్న లేక ఆకలి బాధ పడలేక ఎక్కడ ధాన్యం ఉంటే ఎక్కడ బియ్యం ఉంటే అక్కడ లాక్కొని తినడానికి మొదలు పెడితే ఆరోజు Law చట్టం భగ్గుం అయిపోయిందని రాజకీయ పార్టీ ఎవరి మీదనో తోసేసి జైలులో పడేసే సమస్య పరిష్కారం అవుతుందని అలోచిస్తే మాత్రం అది కాదని స్పష్టంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఆహార సమస్య మీద నివాదాలు ఏమిటి? విమర్శ అవుచేసి నివాదాలు ఏమిటి? ఈ రోజు ధరలు పెరగడానికి కారణం ప్రధానంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం యంతవరకు అవలంబిస్తున్న విధానం Deficit Financing. కోటిశ్వరుల దగ్గరనుంచి అదనపు డబ్బు తీసివేసి ఆదాయముల పరిమితి పెట్టి మిగిలినది దేశం అభివృద్ధికి వ్యవసాయాభివృద్ధికి ఖర్చుపెట్టడం కాకుండా లక్షాధికారులు కోటిశ్వరులు యిష్టం వచ్చినట్లు లాభాలు తీసుకొనడానికి అవకాశం యిచ్చి, మున్నులు వేస్తే సామాన్య ప్రజానీకం మీద వేసే Inflationary economy. ద్రవ్యాల్యుతం కలిగిన అర్థిక విధానం వల్లనే ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయి. రెండవది దేశంలో కావలసినవి ఉత్పత్తిచేయడానికి కావలసిన విధానాలు అవలంబించక ఖాసంస్కరణలు అవలంబించకుండా 81 లో 81 లక్షల తయారు చేస్తున్నాం, 84 జూలైకి తూడా 81 కోట్ల టున్నులు మనం ఆహార దాన్యాలు తయారు చేసే పరిస్థితిలో ఉన్నాం. ఏదీటానిదేశ ప్రభుత్వం అమెరికామంచి P L 480 దయాదాక్షిణ్యాలక్రింద ప్రజలను పోషించుతోంది. కొరత ఉన్నది. కొరతలోనైనా సామాన్య ప్రజల అందుబాటులో ఉండేటట్లు ధాన్యం సరఫరా చేయడానికి వూచుకుంటుండా అంటే తీసుకోలేదు. వీటిని దృష్టిలో పెట్టుకొన్నప్పుడు నాటివి క్రమేణా మార్పుచేసుకునే లోపల, ఉన్నదానిలో సామాన్య రైతులకి న్యాయమైన ధర యివ్వాలి. వారికి కావలసిన జీవితావసర వస్తువులను గ్యారంటీ చేయండి. పది ఎకరాలకు మించిన వారి వద్దనున్న అదనపు ధాన్యం ప్రభుత్వం మిల్లర్ ద్వారా సేకరిస్తుందా? ఇంకొకరి ద్వారా సేకరిస్తుందా? అనేది అట్లా ఉంచి, సేకరించి దానిని పట్టణాలలోను గ్రామసీమలలోను ధాన్యం లేని సామాన్య ప్రజానీకానికి చౌకడిపోల ద్వారా అమ్మాలిని ఉంటుంది. దానిలో నష్టం కేంద్ర ప్రభుత్వం పెట్టు

కోక తప్పదు. ఇవన్నీ సక్రమంగా జరగడానికి 500 జనాభాకి ఒకపాపుచేసి తనిఖీచేసి ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధరకు అమ్ముతుందా? సరియైన స్థాకు ఉందా అవి check up చేయడానికి ప్రజాకమిటీలు ఏర్పాటు చేయాలి. దానితోపాటు fair price shops నామ మాత్రం కాకూడదు. ఒక బస్తా అమ్మేసిన తరువాత స్థాకు అయిపోయింది, పొమ్మంటున్నారు. పాపు పెట్టాం అన్న పేరుకాదు. వేయపాపులు పెట్టవచ్చు, పది వేలపాపులు పెట్టవచ్చు. ప్రజలకు కావలసిన బియ్యం సరఫరా చేయకుండా స్థాకు అయిపోయింది పొమ్మంటే, నామ మాత్రం ఉండిపోతుంది. ఇదిచేయండి, దీనితో పాటు చిన్న చిన్న ఉద్యోగస్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు వారందరి జీతాలు ఎప్పుడో అయిదు సంవత్సరాల నాడు పెంచినది ఆదనపు భత్యం నాలుగైదు రూపాయలు పెంచి తెచ్చారు. ధరలు చాలా పెరిగాయి. జీవితస్థాయి పెంచుతారో లేదో దేవుని తెలుక. ఉన్న జీవిత స్థాయి ఇంకా క్షీణించకుండా మమ్మలను చూడండి. ధరలు ఏమోతాదులో పెరుగుతుందో జీతాలు ఆమోతాదులో పెంచండి. జీవితవ్యయాన్ని భరించలేము. పెరుగుతున్న ధరలతో అధిక ధరల భృతిని link up చేయండి. అది పెరిగితే దానిని పెంచండి. కేంద్రప్రభుత్వం కార్మికసంస్థలలో అంగీకరించినదానినే ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్థుల విషయంలో అంగీకరించండి. చిన్న చిన్న ఉద్యోగస్థులు అంగీకరిస్తే మొండి చేయ చూపెడుతూ చేయడానికి లేదని అంటున్నారు, ఈ విధానం వల్ల కార్మికుల వలనే ధరలు పెరిగిన మోతాదులో చిన్న చిన్న ఉద్యోగస్థులకు ధరలతో పాటు జీతాలకూడ పెరగవలసి ఉంటుందనే విషయం ప్రభుత్వం తీసుకోకుండా, మేము ఏవో చవుక దిపోలు పెట్టాం ఉపయోగించుకొండి అంటే చవుక దిపోలలో కావలసిన స్థాకు లేదు, ఇచ్చిపని న్యాయమైన, అందరికీ అందుబాటులో ఉండే రీతిగా లేవు, అన్ని స్థలాల్లో లేవు. ఇది ధరల పరిస్థితి. కాని గవర్నరు ఉపన్యాసం చదివితే అంతా సంతృప్తి కరంగా ఉంది ఇంకా ఏదో చేయబోతున్నాం, ఏమీ ప్రమాదం లేదు అని జోలపాట పాడినట్లుంది. కడుపు కాలిన ప్రజలు జోల పాట అట్టే వినుపించుకోలేరు అని గవర్నరు మెంటుకి తెలియచేయవలసి ఉంటుంది. ఇక బంజరు భూముల సంగతి తీసుకుందాం. ఈ మధ్య సత్యాగ్రహం చేస్తే విజయం కాకపోవచ్చు. లక్షయ్యాదైవేల మంది జైలుకు వెళ్లినా సత్యాగ్రహం విజయం సాధించ లేకపోయింది. కాని ఆ పందర్బంబో ప్రభుత్వం బంజరు భూముల విషయంలో కొన్ని సూచనలు చేపెవడి, నేను వాగ్దానాలు అనడంలేదు. ఇదిచేయడానికి తయారుగా ఉంటున్నాం అవి అన్నారు. బంజరు భూముల సమస్య అన్నిటిని తీసుకొని రాదలయి కోలేదు, వారు చేసిన వన్నీ కనీసం ఆరోజు సంభాషణలలో అంగీకరించిన విషయం ఒకటి ఉంది. బంజరుభూముల విషయంలో అదివరకు సాగుచేసుకుంటున్నవారిని తొలగించము. రెండవది వారిమీద సాగుచేసుకుంటున్న భూభాగాలపై తప్ప కావామగావి సేవాగ్రిగావి ప్లేయము. ఒకటి రెండు రెట్లు పేస్తే సేయవచ్చును తప్పితే ఇవ్వకముగా నేనే చనువు

ఏమీ లేదన్నారు. కాని అర్ధర్షు ఏమి జరుగుతోంది? బాపట్ల తాలూకానుంచి ఖమ్మం జిల్లానుంచి రిపోర్టులను బట్టి బాపట్ల తాలూకాలో అనేక గ్రామాలలో యిదివరకు ఉన్న రేటుకి పదిరెట్లు ఇరువదిరెట్లు పెనాల్టీలక్రింద వేశారు, ఒక్కొక్క గ్రామంలో కొన్ని వేలు వేశారు. ఇది న్యాయమా? అని అడుగుతున్నాను. ఒక ప్రక్క ఆహార ధాన్యాలు పెంచాలి అంటున్నారు. బంజరు భూముల సాగులోకి తెచ్చినవారికి పట్టాలు యిచ్చే సంగతి అలోచిస్తాం అన్నారు. కొంతమందికి ఇచ్చారు. కొంతమందికి ఇవ్వలేదు. ఏమయినా సాగు సేవ తరువాత—పేదప్రజలే సాగుచేసినారు. దానివల్ల ఇతరులకు నష్టం కలుగుతున్నా పంట వండిన తరువాత మామూలు శిస్తు ఎకరానికి 20—30 పెంచి నది. అదైనా కాకుండా దానికి పదిరెట్లు ఎవరినీ అడుగకుండా సాగు చేశారన్న రీతిగా వందల, వేల ఎకరాలకి వసూలు చేయడం ఏమి న్యాయం? న్యాయమే కాదు. ఆ సమస్య పరిష్కరించడానికి బంజరుభూములవరకు సాగుచేసుకుంటున్న వారిని తొలగించము ఎక్కడైనా రోడ్లు దొంకలు చేస్తుంటే మాత్రం కాదు, ఎన్నో సంవత్సరాలుగా శివాయిఫారం చేసుకుంటున్నవారికి పట్టాలు లేవు కదా అని తొలగమంటే తొలగలేదని, legal కారణాల సంగతికాదు, వారిమీద విచారితంగా పదిరెట్లు, 20 రెట్లు, వందలు, వేలు, వసూలు చేస్తున్నారు. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో నేను వెళ్లి నప్పడు శివరనాద్ గ్రామంలో 70 ఎకరాలు చెరువుకి చాల పైభాగాన ఎవరికో సంబంధం లేని భూమిని చేసుకుంటు ఉంటే, మొదటి సంవత్సరం 300, రెండవ సంవత్సరం మూడువేలు, మూడవ సంవత్సరం 3,400 వేశారు. 10 ఎకరాలను 30 మంది హరిజనులు సాగుచేసుకుంటున్నారు. ఎవరికి నష్టం లేదని అందరూ అంగీకరించిన విషయం. అక్కడ 3 వేల రూపాయలు విచారితమైన పెనాల్టీలు వేసి వసూలు చేయండి లేకుంటే జప్తు చేస్తాం అని చేస్తే, ఇది ఏమి పద్ధతి అని అడుగుతున్నాను; అందుచేత ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. ఈరోజున సత్యాగ్రహం చేసిసాధించ లేకపోవచ్చు. కాని ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి, బంజరు సమస్య తాము అమలుపరచ కలిగిన రీతిగా పమేరకు చేయ దలచుకున్నారని ఆరోజు చెప్పారో దానిలో కనీసం పెనాల్టీస్ లేకుండా, సాగుచేస్తున్న వారికి పట్టాలు యిచ్చే దానికోసం పూనుకుంటాం అన్నారే దానినైనా అమలు జరపాలని చెప్పవలసి ఉంటుంది. విచారితంగా పది రెట్లు 20 రెట్లు పెనాల్టీస్ వేయడం బాపట్ల తాలూకాలో జరుగుతోంది. ఇతర తాలూకాలనుండి రిపోర్టులు లేవు గాని, ఖమ్మంలో పది రెట్లు దాకా పెరిగి ఉన్నాయి. తహసీల్దార్లు దగ్గరకు వెళ్లితే అది గవర్నమెంటు అర్డరు జమాబందీలో కొట్టేయడానికి హక్కు లేదని అంటున్నారు. R.D.Os, వారంతాకూడా ఈవిషయాన్ని గురించి ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకొని రావలసి వున్నది, తరువాత గవర్నరుగారి ఉపన్యాసములో పొరపాటున పదిలివేశారో, ఏమో తెలియదు. తూర్పుపాకిస్తాను నుంచి వచ్చిన కాందిశీకులకు అదిలాబాదు జిల్లాలోనే కాకుండా. నాగార్జునసాగరు సమీపములోనే కాకుండా; గుంటూరు జిల్లా విజాపూ

పట్నం ప్రాంతంలోను, కృష్ణా పశ్చిమగోదావరి జిల్లా ప్రాంతములోని కొల్లెరులంక ప్రాంతములోను కొన్ని వందల కుటుంబాలకు ఏర్పాటు చేస్తున్నట్లు, కొన్ని వేల ఎకరాల భూమిని ఏర్పాటు చేస్తున్నట్లు, ఈమధ్య పత్రికలలో చదివాము. అవి ఎంతవరకు నిజమో, తెలియదు. తూర్పు పాకిస్తాన్ నుంచి వచ్చిన కాందిశీకులకు చేయవలసిన సహాయము చేసేదానికి మా పార్టీ వ్యతిరేకము కాదు. పూర్తిగా మానహకారము ఇస్తాము, కాని వారిని ఏ ప్రాంతాలకు తీసుకొని పోయి పెడుతున్నారంటే అది పునరావాసము కాదు. స్థానిక ప్రజలకు, ప్రభుత్వానికి కొత్త సమస్యలను కల్పించేదానికి పూనుకొంటున్నారు తప్ప. ఇంకొకటి కాదని చెప్పవలసి వుంటుంది. నిజామ్ పట్నం సమీపములో గాని, కొల్లెరు ప్రాంతములో గాని, దివి తాలూకాలోని హంసలదీవి ప్రాంతములోగాని అక్కడ కొద్దిగా భూమి వుంది. కాల్యలు త్రవ్వే కొద్ది మరింత భూమి సాగులోకి వస్తుంది. చుట్టు ప్రక్కల వున్న వేలాది భూములు లేని కార్మికులు అక్కడకు వెళ్ళి 10 సెంటు 20 సెంటు సాగుచేసుకొంటూంటే మధ్యన వున్న brokers పట్టాలు ఇప్పిస్తాము అంటే, వందల హాసాయలు ఖర్చు పెట్టుకొన్నారు. 10, 15 సంవత్సరాలనుంచి ఆ భూములను సాగు చేస్తున్నారు. వారికి పట్టాలు ఇవ్వడం పోయి, వేలము వేస్తాము అని చెప్పి, తిరిగి అది కూడ ఆలోచిస్తామని చెప్పి, తూర్పు పాకిస్తాన్ నుంచి వచ్చిన కాందిశీకులను అక్కడకు తెచ్చి వారికి ఆ భూములు ఇస్తాము అని చెప్పడము, ఈ సమస్యను పరిష్కరించడానికి పీలు అవుతుందా? అక్కడున్న వందల వ్యవసాయ కార్మికులు 10, 15 సంవత్సరాలుగా ఈ భూములు ఇవ్వాలని, సీవాయి జమీందార్లు చేసుకొని, పెనార్చిలు ఇచ్చుకొని, క్రింద మీద వదుతున్న దగ్గర ఈ సీవాయి జమాదారులకు పట్టాలు ఇవ్వలేదు. కాబట్టి పీరికి ఇస్తామని చెప్పితే, అది పునరావాసము చేసే పద్ధతి కాదు. కొత్త సమస్యను తీసుకొని వచ్చినట్లు అవుతుంది. అలాంటి స్థలాలలో కాదు; ఇతర స్థలాలలో భూములు వున్న చోట సౌకర్యాలు చేయండి. కొత్త కాల్యలు త్రవ్వండి. కొత్త పరిశ్రమలు, పెట్టండి. అంతేకాని కొత్త సమస్యలను తీసుకొని వచ్చి, పెట్టడము, నరియైన పద్ధతి కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఎర్యుకేషన్ కు సంబంధించి ఏదో చేస్తున్నాము అని అంటున్నారు. 7 ఏళ్ళ ఇంటిగ్రేటెడ్ ఎలిమెంటరీ కోర్సు అంటున్నారు. ప్రతి గ్రామములోను 6వ తరగతి అయిన తరువాత 6వ తరగతి లేదు. దాని వల్ల బాలికలు చదువుకొనే దానికి పీలులేకుండావుంది. పట్టకాలకు వచ్చి చదువుకొనే శక్తి వుండదు. ఏదో 1500 కొత్త పెక్లన్ను ఆరంభిస్తున్నాము అని అన్నారు. ఇంకొక 10 సంవత్సరాలలో అయినా పూర్తి చేయాలంటే ప్రతి గ్రామములోను integrated courses ని పెట్టి ఒక్కొక్క క్లాస్ కి ఒక్కొక్క టీచరును ఏర్పాటు చేస్తే తప్ప, ఈ కార్యక్రమము పూర్తి అవదు. 1500 పెక్లన్ను పెడుతున్నామని సంకల్పిస్తే, వదుతున్నట్లు కనిపిస్తోంది. అలాగే ఒక విషయము చెప్పి ముగిస్తాను.

శ్రీ చలపతిరావుగారు ఈ రోజు శాసనసభలో గవర్నరుగారి ఉపన్యాసము మీద మాట్లాడుతూ బెజవాడ అగ్ని ప్రమాదాల గురించి, అగ్ని దహనాల గురించి ప్రస్తావించారు. ఆ కరపత్రాలు, ఈ కరపత్రాలు రెండూ చదివి ఇది కమ్యూనిష్టులు కాకపోతే ఎవరు చేస్తారో ఆలోచించుకోండి. “అయితే చేసినవారు, ఇవాళ్ళ case పెట్టబడినవారు వారే నేరస్తులు కాదా అని నేను చెప్పను. కాని అది కోర్టు నిర్ణయించవలసి వుంటుంది” అని అన్నారు. సరే కోర్టు నిర్ణయిస్తారా? లేదా? అనేది అది చూస్తాము అనుకోండి. అది కాదు సమస్య. కమ్యూనిష్టులలో భేదాభిప్రాయాలున్నవి కాబట్టి ఒకరిని ఒకరు సాధించు కోడానికి తగల బెట్టు కొన్నారు అని పెద్ద నేరారోపణ పత్రికలలో కొంత మంది కాంగ్రెసు నాయకులు చేస్తున్నారు. పోలీసులు అదే కథ చెప్పినా ఆశ్చర్యములేదు ఇలాంటి రాక్షస కృత్యాలు చేసేవారు ఏపార్టీలో వున్నా. ఏపార్టీ ముసుగు వేసుకొన్నా, ఏగుండా ముసుగు వేసుకొన్నా, ఏరి పారవేయాలి అని మొదటి విషయముగా చెప్ప దలచు కొన్నాను. ఇది కమ్యూనిష్టులలో ముఖ్యులు చేశారు అనో, లేక కమ్యూనిష్టు పార్టీలోని భేదాభిప్రాయాలవల్ల చేశారనో, రాజకీయ ప్రయోజనాలకు అయితే చెప్పవచ్చు కాని నేను చెప్పగలను. ఈరోజున కొన్ని పత్రికలలో వచ్చినది. విజయవాడలో సిరీస్ రాజాగారిమీద చాల అపోహలు వున్నవి కాబట్టి ఆయనను అధ్యక్ష స్థానమునుంచి తొలగిరచాలని. ఎందుకు వచ్చినది ఈ అపోహ? కొత్తగా వచ్చిన అపోహలా? ఈ అగ్ని దహనాల మీద వచ్చిన అపోహలే కదా కాంగ్రెసులో? అందుచేత సిరీస్ రాజాగారు చేశారని నేను చెప్పి. కాంగ్రెసు వెనుక వుండి చేయించారని నేను చెప్పితే అది సబబు అవుతుందా? అనేది నేను అడుగుతున్నాను. ఏ కక్ష సాధించడానికయినా, ఏరాజకీయ ప్రయోజనాలు సాధించేదానికయినా ఇలాంటి రాక్షస కృత్యాలు ప్రజల పేటలు తగల పెట్టి సాధించుకోగలము అని, ఒకరిని ఒకరు సాధించుకోడానికి వీలవు తుంది అనిగాని అనుకొన్నట్లయితే, వారికి బుద్ధిలేదని అనవలసి వస్తుంది. అయితే ఈ ఘటనలు జరిగినవి. వారికి రుజువు వున్నది. అంటే ఇది రాజకీయ పార్టీలకు అంటకట్టకండి అని ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. కొంతమంది కనుక చేస్తే వారిని అందరము కలసి పట్టు కొందాము. కాంగ్రెసులో వుండనివ్వండి. కమ్యూనిష్టుపార్టీలో వుండనివ్వండి సోషలిస్టు పార్టీలో వుండనివ్వండి, ఏ పార్టీకి చెందని వెనుక వున్నగుండాలు organise చేయనివ్వండి, పట్టుకొందాము. అని చెప్పితే అది కాదు. కమ్యూనిష్టులు వారిలో వారు దెబ్బలాడు కొని చేశారు అని చెప్పారు. చలపతి రావుగారు రెండు కరపత్రాలు పదివారు. కరపత్రాలు నేను చదువుతాను కాంగ్రెసు మీద కరపత్రాలు వున్నవి. అంతమాత్రాన కాంగ్రెసు పార్టీచేసినది అని అనడము అంత సవ్యముకాదు. అందుచేత ఆ పద్ధతికి పోను. అయితే దీని వెనుక వున్నారు. చూద్దాము. అయితే ప్రభుత్వము దీన్ని రాజకీయ సమస్యగా చేస్తున్నారు. కమ్యూనిష్టులు-కమ్యూనిష్టులు కొట్టుకొని తగులబెట్టారు. అని పేద ప్రజలు వుంటున్న పేటలు, మునిసిపల్

ఎన్నికలలో ఈ ప్రాంతములో నూటికి 70, 80 మంది కమ్యూనిస్టు పార్టీకి ఓటు చేసే వారు వుంటారు. కమ్యూనిస్టులకు ఎక్కడెక్కడ బలమైన ప్రజల పేటలు వున్నవో అక్కడ కమ్యూనిస్టు పార్టీవారు చేశారు అని నమ్మమని అంటే - ఎంతయినా ప్రచారము చేయండి - నమ్ముతారా? ఏ పేద ప్రజలను నమ్ముకొని, ఏ పేద ప్రజల కోసము పనిచేసి, భవిష్యత్తులో భారతదేశములో గాని, ఆంధ్రదేశములో గాని ఆత్మధిక సంఖ్యాకులున్న పేద ప్రజలు వీరి రాజ్యము వస్తేగాని ఇది లేదు అని ప్రయత్నము చేస్తుంటే, పేద ప్రజల విశ్వాసము వున్న పేటలను కమ్యూనిస్టులు తగులబెట్టారనే రీతిగా అంటే ఏ పార్టీ అయినా, ఏ గ్రూపు అయినా, ముందుకు పోతుంది. అని చెప్పే వారు ఎంత ప్రచారము చేసినా ప్రజలు నమ్ముతారా? అది పద్ధతేనా అని అడుగు తున్నాను. ఇది జరుగుతున్నది. పోలీసులు cases పెట్టారు కదా! చలపతిరావుగారి వంటి కాంగ్రెసు నాయకులు దురదృష్టవశాత్తు మంత్రిగారు చెప్పారని పత్రికలలో వచ్చింది. మంత్రిగారు చెప్పారో, లేదో నాకు తెలియదు. కమ్యూనిస్టులు ఒకరి కొకరు దెబ్బలాటలు పెట్టుకొని ఇది చేశారనే ప్రకటనలు, వెలువడినాయి పోలీసులు నిష్పక్ష పాతముగా విచారించి నిజముగా తచ్చుచేసిన వారు కమ్యూనిస్టులలో వున్నారని వారి మీద కేసులు పెడితే ఇది, అంతా న్యాయముగా జరిగింది కోర్టురుజువు చేస్తుంది అంటే కోర్టు ఏమిరుజువు చేస్తుంది? 500 మంది చేతసాక్ష్యము అటు ఇటు చెప్పించి వేస్తే ఆ సాక్ష్యాలను బట్టి కోర్టు చేస్తుంది. వాస్తవముగా ఎవరు చేశారు అనేది కోర్టురుజువు చేసేదానికి వీలు వుంటుందాఅని? అందుచేత Public judicial enquiry చేయాలని చెప్పాము. అన్ని విషయాలు తెలుస్తాయి. ఈ ఘటనలు జరుగుతున్నపుడు నిజయ వాద పట్టణములో పోలీసు K. D. లు ఇస్తున్నారు. 1000 మంది వున్నారా? 2 వేలు వున్నారా? 500 మంది వున్నారా? అనేది నాకు తెలియదు. ఏ ఒక్కరిని అయినా అరెస్టుచేశారా? అంతేకాదు. అనేక ఘటనలు, వివిధపేటలలో, కమ్యూనిస్టులు బలముగా వున్న పేటలలో తగులపడుతున్నపుడు, కొంతమంది కాంగ్రెసు పేరు పెట్టుకొని కాంగ్రెసు వారు అవునో కాదో నాకు తెలియదు. అయినా కాంగ్రెసు వారు తెలుసుకో వలసినదే. ఇలా చలామణీ అవుతున్నవారు కమ్యూనిస్టులు తగలబెట్టబోతున్నారు. జాగ్రత్త అని వదంతులు లేవదీస్తే, అదేరీతిగా arrest అయిన వారిలో కొంతమంది రసాయనిక పదార్థాలతో arrest కావడము, ప్రచారము చేస్తూవుండడము, అవలు కాంగ్రెసు నాయకులను దగ్గరపెట్టుకొని, ఇళ్ళు పోదాచేయడం, తరువాత ఆయన చూపించిన వారిని arrest చేయడం, ఇది చూస్తే పోలీసులు నిష్పక్షపాతముగా చేశారని అనుకోమంటారా? అరెస్టుచేసిన వారిని అనుమానముతో arrest చేశారు. ఆ arrest చేయబడిన వారిలో మీ కమ్యూనిస్టుపార్టీ నాయకుల కార్యదర్శి హనుమంత రావు గాని, పోతరాజుగారు గాని వుంటే arrest చేస్తారు. కాస్త అనుమానించి

కాంగ్రెసులో వున్న స్థానిక నాయకులు — సిరీస్ రాజుగారు అని ప్రజలంతా అనుకొంటున్నారు కమ్యూనిష్టు పార్టీ గురించి బ్రహ్మాయ్యగారు చెప్పేయగలరు. అట్లాగే సిరీస్ రాజుగారు అని ప్రజలంతా అనుకొంటున్నారు. ఆ మనుష్యులను పోలీసులు arrest చేసిన తరువాత ఎందుకు విడుదల చేశారు? అంటే వారు ఎవరూ ఏమీ తప్పుచేయలేదట. ప్రజలు పట్టుకొని ఇచ్చి వారిని గురించి ఏమీ చేశారు? ఎవ్వరికి తెలియదు అంతా కమ్యూనిష్టులు కృష్ణ లంకలో తగులబెట్టారు ఇంకొకరు లంక తగులబెట్టారు, అందుచేత వీరి మీద cases పెట్టారు. ఇది ఏదో రాజకీయ సమస్యగా కమ్యూనిష్టుల మీద త్రోసి వేస్తే పోతుంది అనుకొంటే కావచ్చు కొంత మంది కమ్యూనిష్టులకు శిక్షలు వేయవచ్చు. ఇటువంటి ప్రచారం చేసి కమ్యూనిష్టులను నిషేధిస్తాము అని అంటున్నారు, నిషేధిస్తారో లేదో, నిషేధించదలచు కొంటే అది వుంటుంది. వారిని నిషేధిస్తాము, వీరిని నిషేధిస్తాము, అని పత్రికలలో పడుతోంది. ఈ రీతిగా రాజకీయ కక్షసాధించ దానికి పూనుకొంటే — ఈ రోజు బెజవాడ పట్టణములో వచ్చిన అగ్ని దహనాలు, ఇది కేవలము విజయవాడ పట్టణానికి సంబంధించే కాదు ఈ gangs ఎవరు అయినా — వారిని వెతికి పారవేయకుండా వున్నట్లయితే — ప్రతి గ్రామములో ఇలాంటి gangs వున్నవి. Anti-social elements వున్నవి ఈ under ground gangs ఏ group కి చెందినా, ప్రోత్సాహము చేస్తున్న వారిని పట్టుకోవాలి. ఈ gangs కి ఎవరితో సంబంధము వుందో పట్టుకోవాలి. పోలీసువారు వీరిని బయట పెట్టే దానికి పూనుకోకపోతే కమ్యూనిష్టు పార్టీ అంటారు. రేపు సోసలిష్టుపార్టీ అంటారు. జర్మనీలో నాజీలు ఏవిధముగా Reichstag కి విప్పుపెట్టి ప్రజలను నాశనముచేసి పాసిస్టు రాజ్యము తెచ్చారో దానికి దారి తీస్తుంది. మంత్రిగారు ఆయనే plan చేస్తున్నారా? లేదా? అనేది దేవునికి తెలుసు. ఈ ప్రమాదమువుంది. అన్ని పట్టణాలలో ఈ gangs చేతుల్లో వారి నిత్యజీవితము వుంటుంది. ఇది ఏదో కమ్యూనిష్టు పార్టీ, కాంగ్రెసు పార్టీ, ఎవరో వెనుక వుండి చేయించారు అని అనుకొంటే సమస్య పరిష్కారము కాదు. అందువల్ల ఈ సమస్యను serious గా తీసుకోవాలి, ఈ gangs ని బయటపెట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను. రాజకీయ విషయాలను గురించి ఆలోచిద్దాము. జానిగురించి కమ్యూనిష్టుపార్టీ మీద నేరము వేస్తే పోదు. అని మనవి చేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

1-32 p. m. The House then adjourned till Half Past Eight of the Clock on Monday the 29th June 1964.

the 1990s, the number of people in the world who are undernourished has increased from 600 million to 800 million (FAO 1996).

There are a number of reasons for this increase. First, the world population has increased from 5 billion in 1987 to 6 billion in 1996, and is projected to reach 8 billion by 2025 (UNEP 1996). Second, the world population is becoming increasingly urbanized, and this has led to a greater demand for food.

Third, the world population is becoming increasingly aged, and this has led to a greater demand for food. Fourth, the world population is becoming increasingly mobile, and this has led to a greater demand for food.

Fifth, the world population is becoming increasingly educated, and this has led to a greater demand for food. Sixth, the world population is becoming increasingly affluent, and this has led to a greater demand for food.

Seventh, the world population is becoming increasingly mobile, and this has led to a greater demand for food. Eighth, the world population is becoming increasingly educated, and this has led to a greater demand for food.

Ninth, the world population is becoming increasingly affluent, and this has led to a greater demand for food. Tenth, the world population is becoming increasingly mobile, and this has led to a greater demand for food.

Eleventh, the world population is becoming increasingly educated, and this has led to a greater demand for food. Twelfth, the world population is becoming increasingly affluent, and this has led to a greater demand for food.

Thirteenth, the world population is becoming increasingly mobile, and this has led to a greater demand for food. Fourteenth, the world population is becoming increasingly educated, and this has led to a greater demand for food.

Fifteenth, the world population is becoming increasingly affluent, and this has led to a greater demand for food. Sixteenth, the world population is becoming increasingly mobile, and this has led to a greater demand for food.

Seventeenth, the world population is becoming increasingly educated, and this has led to a greater demand for food. Eighteenth, the world population is becoming increasingly affluent, and this has led to a greater demand for food.

